

Komunitator

Časopis KONCERNA KOLEKTOR Letnik 13 Poletje 2013

številka
67

Festival Idrijske čipke

Idrijski turizem v številkah

50 let Kolektorja

Teden vseživljenjskega učenja

Triglav komplet

- Že dve avtomobilski zavarovanji sta Triglav komplet.
- Več zavarovanj združite v Triglav komplet, več prihranite.
- Skupni popust izkoristijo vsi člani Triglav kompleta.

**Več zavarujem,
več privarčujem.**

Vse bo v redu.

triglav

www.triglav.si

Filip Šemrl
novinar

Vsi direktorji so delali v dobro Kolektorja

Če menite, da bom v tokratnem uvodniku zapisal kakšno o vsebini pričujoče številke, se motite.

Jo boste morali le sami prelistati in prebrati. A zagotovo boste našli kaj zase, v to ne dvomim.

Bom pa zato pozornost namenil tistemu, čemur zaradi prostorske stiske ob 50-letnici Kolektorja ne bi mogel. Torej, direktorjem. Pa ne vsem, le najpomembnejšim štirim, ki so zaznamovali omenjeno družbo. Ker vsega ne vem, veliko pa oz. si vsaj domišljam, da je tako, bom z vami delil samo nekaj pikantarij, ki jih sicer ne boste zasledili nikjer.

Prvi direktor Kolektorja je bil Ciril Lazar. Vojak, ki je prišel v domovino kot tankist s četrto armado. Da je postal prvi direktor Kolektorja, je bil kriv takratni idrijski župan. Janez Dolenc in pokojni Lado Božič sta se nekega popoldneva leta 1963 sprehajala po Študentovski ulici do realčnega poslopja. Zagledala sta Cirila Lazarja. »Ta bo direktor Kolektorja,« je dejal takratni župan Janez Dolenc, »on vsaj ve, da elektrika trese.« In tako je Ciril Lazar postal prvi direktor Kolektorja, ki je leta 1968 podpisal tudi pogodbo o tujem vlaganju z nemškim Kautt & Buxom. Tu se je zgodba o uspešnem Kolektorju tudi začela. Ciril Lazar je zaposlil številne, ki niso mogli k rudniku. Prišleki so v njegovem času delali vse. Takrat še ni bilo viličarjev in tudi drugih pomagal ne, zato so mladi fantje počeli vse. Delali so za stroji in po potrebi tudi kaj drugega. Skratka, bili so »deklince za vsek«.

Anton Seljak je dolgo delal v Iskri Kranj, prišel pa je iz Iskre Avtoelektrike. Pod njegovim vodstvom je začel vsak zaposleni delati tisto, zaradi česar so ga zaposlili. Skratka, uvedel je industrijsko proizvodnjo v nekdanji obrtni delavnici in tudi disciplinsko komisijo. Na žalost ali tudi na veselje nekaterih je moral podjetje zapustiti. Navzkriž je prišel z mnogimi, sodu pa je izbilo dno dejstvo, da je dal zazidati okno, skozi katerega so orodjarji sredi delovnega dne v plastenkah tvorili vino v podjetje.

Potem je prišel magister Peter Rupnik. Bil je fizik in Kolektorjev štipendist. Prav zaradi slednjega se je kadrovska komisija med več kandidati odločila zanj. Kot fizik, ki je delal na Institutu Jožef Stefan, se je spoznal na Kolektorjev takratni produkt, kar zadeva vodenje podjetja, pa se je zelo hitro učil. Vse sile je namreč usmeril v dobrobit podjetja in v lokalno skupnost. Njemu gre zasluga za nastavke, ki so jih njegovi dotakratni »podaniki« kasneje uresničevali, pa naj je bil to začetek lastninjenja ali pa tlakovanje Kolektorjeve samostojnosti. Bil je zelo velik prijatelj Nemcev, ki so ga zaradi njegove premočrtnosti spoštovali. O težavah med Kolektorjem in Kautt & Buxom doma ni nikoli govoril, se je pa pogosto ob sobotah zvečer dogajalo, da je imel dolge telefonske pogovore z Nemčijo. Na žalost je prehitro odšel za vedno. Bilo je pozimi.

Sledil je ameriški nakup Kolektorja. Ker se »Kirkwoodovci« niso bili pripravljeni pogovarjati s predlaganim trojnim vodstvom Kolektorja, temveč le z enim samim, je vlogo direktorja prevzel Stojan Petrič, ki je bil pred tem vodja komerciale in je komutatorje prodajal tudi na vzhod, kakor mu je Kautt & Bux tudi dovolil. Bil je dovolj »prefrigan«, da je obvladal nastale razmere in iz njih izšel kot zmagovalec. Kakšen je postal Kolektor pod njegovim vodstvom, ob tej priložnosti ne bi posebej izpostavljali, zagotovo pa je prav po njegovi zaslugi družba postala taka, kot jo poznamo danes. Občutek imam, da je vedno hodil po nabrušenem nožu, a mu je vendarle uspelo. Internacionalizacija, globalizacija, diverzifikacija in ostali poslovni modeli, ki so jih vodilni v Kolektorju izvajali, so njegovo maslo. Zato ne preseneča dejstvo, da je v domačih medijih Petrič sinonim za Kolektor in obratno. Tudi sam se obnaša tako, kot da je Kolektor njegov. Pa ni! Je podjetje, ki je v lasti zaposlenih. Toda Petriču ni vseeno zanj. Zato je vprašanje, ali bo sploh izpregel, čeprav je to že zdavnaj napovedal. Nič več ni operativec, saj so to vlogo v koncernu prevzeli drugi, ima tudi že svojega aktivnega naslednika. 50-letnico koncerna bo še spravil pod streho, preden bo šel, pa bo koncern tudi organizacijsko prilagodil potrebam prihodnosti.

**EVT
SISTEMI** d. o. o.
Ekologija, Varnost, Trgovina

**Trgovina EVT ima nov, daljši
obratovalni čas, ob sredah do 17. ure**

6,85 €

750 ml

Šampon za pranje vozil

Šampon za pranje vozil, ki učinkovito odstranjuje nečistoče in istočasno polira karoserijo.

16,69 €

Komplet prva pomoč

Je del obvezne opreme motornih vozil. Vsebujejo osnovne pripomočke za nudenje prve pomoči in oskrbo poškodovancev v prometnih nesrečah.

28,44 €

3,5 kg

Gasilnik

Polnilo gasilnika: prah ABC
Priporočamo ga predvsem v avtomobilih, tovornjakih, počitniških prikolicah, delavnicah, v gospodinjstvu.

Vabljeni vsak delovnik med **7:00 in 15:00,**
ob sredah odprto do 17. ure
Trgovina **EVT**, Arkova 11, Idrija. Telefon: **05 37 74 840**

e-trgovina
<http://trgovina.evt.si>

Frizerski salon Nataša

Nataša Černilogar s.p., Gortanova 3, 5280 Idrija
Tel. **05 37 22 920**, NOVA GSM številka **070 745 212**

Lepi lasje so vam v okras, zato naj vam bodo v ponos.

Tor: 8:00 - 12:00
15:00 - 20:00
Sre: 8:00 - 12:00
Čet: 12:00 - 20:00
Pet: 8:00 - 15:00
ali 12:00 - 20:00
Sob: 7:00 - 12:00

V našem salonu kljub nestabilnemu vremenu ustvarjamo in razveseljujemo stranke, da pa se bomo lahko našim obstoječim in novim strankam še bolj posvetili, smo v naš salon sprejeli okrepitev. Sara je sprejela strategijo našega salona in se je že pridno udeležila seminarjev: **TRICOLOGIJA LAS IN LASIŠČA, BARVANJE LAS, COLOR EXPERT, MORFOLOGIJA OBRAZA, KONCEPT SALONA AKTIVA ...**

Ker vedno iščemo nove izzive, smo jeseni in pomladi naredili kolekcijo našega salona. Modele, ki so se prijavi, smo analizirali in združili z modo **THE ITALIAN TOUCH** – jesen-zima ter **CARLO BAY** – pomlad-poletje. Pri modelih smo upoštevali morfolgijo obraza. Rezultate smo na koncu tudi fotografirali.

Jeseni bomo potrebovali nove modele, zato vabimo vse, ki si želijo spremembe.

Ker pa trendi napovedujejo **AKCIJE**, smo se zanjo odločili tudi mi. Naše stalne stranke in vse ostale vabimo, da izkoristite ugodnosti **AKCIJE ob predložitvi kupona.**

Nataša in Sara

**KUPON za
50 % popust ob
storitvi striženja**

Kupon velja do 31. 08. 2013

**KUPON za
100 % popust, če pri nas naredite
katero koli drugo storitev**

Kupon velja do 31. 08. 2013

Komunitator

Časopis KONCERNA KOLEKTOR Letnik 13 poletje 2013

06

Utrip lokalne skupnosti

Občina Idrija – pametna skupnost

45

Aktualno

Kolektorjevi inovatorji leta

13

Razglednice iz našega okolja

Izjemen uspeh idrijskih maturantov

53

Zdrav Kolektor

Zelo dober obisk Dneva zdravja

16

(Ne)znani (ne)znanci

Čarobni svet črno-belih tipk harmonike

58

Razglednica iz tujine

Slovensko pesem smo ponesli na Japonsko

24

Poganjamo prihodnost

Idrija je praznovala 50 let Kolektorja

68

Šport in rekreacija

30 let organiziranega tenisa v Idriji

Fotografija na naslovnici
Iztok Hvala

Izdaja: FMR - MEDIA založništvo publikacije in promocija d. o. o., **Direktorica:** Tadeja Golob, **Glavna in odgovorna urednica:** Polona Rupnik, **Uredništvo:** Arkova 43, 5280 Idrija, **E-mail:** polona.rupnik@kolektor.com, **tel.:** (05) 37 50 599, **GSM** 051 689 204, **Grafični oblikovalec:** Andrej Potočnik • **Sodelavci:** Marija Benčina, Matej Cigale, Andra Dodič, Janez Kavčič, Monika Kozjek, Tina Mervic, Polonca Pagon, Matija Pelhan, Laura Podgornik, Polona Rupnik, Robert Šabec, Filip Šemrl, Marija Trušnovec, Maja Vojska, Anica Uršič Vončina, Miro Žitko **Fotografije:** Boštjan Berglez, Kristina Berglez, Mirjam Gnezda Bogataj, arhiv Claudie Costa, arhiv CID, Branko Govekar, Sanda Hain, Iztok Hvala, Miran Hvala, fototeka Mestnega muzeja Idrija, arhiv Občine Idrija, arhiv ŠRD Idrija, arhiv Kolektor Koling, Bogdan Kovačič, arhiv Damjana Lampeta, Neje Menard, Laura Podgornik, Albin Rogelj, Polona Rupnik, Bruno Rupnik, arhiv Kolektor Sinabit, Jože Svetičič, Robert Šabec, Filip Šemrl, Špela Šemrl, Sara Štucin, Bojan Tavčar, Miran Vihtelič, Robert Zabukovec, arhiv TIC Zasavje, Miro Žitko **Oblikovna zasnova:** Futura DDB d.o.o. **Jezikovni pregled:** Anja Bolko **Naklada:** 8000 izvodov **Naročnina:** časopis je brezplačen **Tisk:** ALE d.o.o. **Distribucija:** Pošta Slovenije Časopis si lahko ogledate na spletni strani: www.fmr.si, www.kolektor.com **Naslovnica:** koncert

Copyright© FMR - MEDIA. Fotografije in vsebina časopisa so zaščiteni z avtorskimi pravicami. Nobenega dela časopisa ni dovoljeno razmnoževati, niti kako drugače kopirati, navedbe iz njega pa je mogoče uporabiti le po predhodnem pisnem dovoljenju izdajatelja

Leto 2013 leto obletnic

Občina Idrija – pametna skupnost

Marija Benčina

Še pred manj kot petdesetimi leti smo otroci in odrasli radi posedeli pred takrat še črnobelimi televizorji in napeto spremljali zaplete in razplete v znanstvenofantastičnih filmih. Čudili smo se domislicam scenaristov, ki so svoje junake poslali v vesolje na tuje planete v kapsulah, opremljenih tako, da so lahko komunicirali z Zemljo. Na njihovem rodnem planetu se je zgodba običajno odvijala v prostoru, polnem opreme, po kateri so filmi dobili ime, saj se je resnično zdela le neuresničljiv plod domišljije. Omogočala je prenos zvoka in slike na daljavo, daljinsko upravljanje, sledenje, samodejno delovanje in še marsikaj.

Nekdaj znanstvena fantastika danes ...

Takratna znanstvena fantastika danes vse bolj postaja resničnost. Prenos slike preko oceana ni nič več nekaj posebnega niti za naše babice, saj se že te po Skypu pogovarjajo s sorodniki tam daleč nekje.

Tudi daljinsko upravljanje poznajo že naši mali kobacajčki. O sledenju raznim osebkom vemo bolj malo, ker je to občajno strogo varovana skrivnost, a tudi to ni več nobena znanost.

V tovarnah delamo na pametnih strojih, ki so že daleč presegli domišljijo filmskih scenaristov, in tudi doma je vse več aparatov, ki se jih da programirati, tako da se ob določenem času vklopijo sami in znajo opravila sami postoriti.

Naše okolje je torej postalo že tako pametno, da so dozoreli pogoji za vzpostavitev omrežja, ki bo njegove posamezne delčke interaktivno povežalo, da bo delovalo pametno kot posamezen element in, kar je še pomembneje, tudi kot celota, tako da bo postalo pametna skupnost.

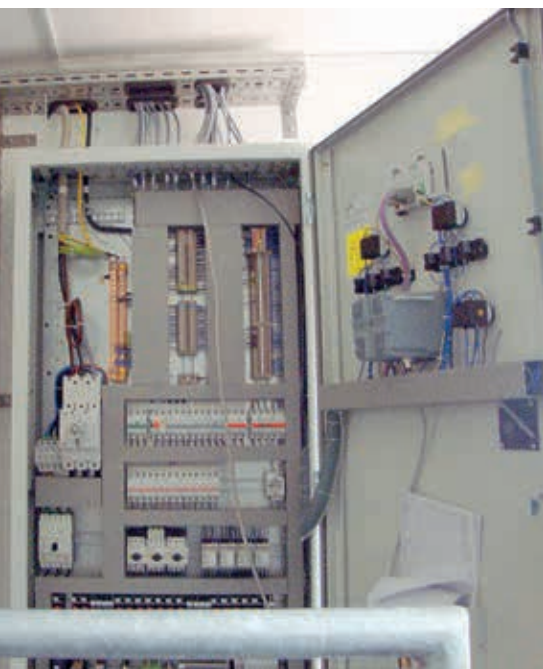

Nameščanje krmilne omare črpališča

Odprti za nove izzive

Občina Idrija je vedno sledila novim, na prvi pogled nemogočim izzivom, mnogokrat uspešno.

Tudi tokrat se priložnosti nismo mogli upreti, še posebej zato, ker so nas strokovnjaki, ki se z razvojem pametne skupnosti ukvarjajo, prepoznali kot ustrezno okolje zaradi primerne velikosti, močne industrije in potreb po inovacijah ter zaradi priznane ustvarjalnosti tukajšnjih prebivalcev in sprejemanja novih tehnologij.

Krmilna omara črpališča

Sodobna kotlovnica

Strojnica črpališča

Cilj, ki ga ideja zasleduje, je več kot mikaven, je skoraj znanstvena fantastika. Pot do njegove uresničitve pa ne bo lahka in tudi ne kratka.

Prvi koraki so že storjeni, saj smo že navezali potrebne stike s kompetentnimi partnerji iz drugih evropskih držav, kar je eden od pogojev, da bo projekt lahko stekel. Vsi sodelujoči bomo morali pripraviti strategije razvoja pametne skupnosti. Načrtujemo, da bo idejna zasnova pripravljena do sredine julija in jo bo idrijski občinski svet sprejemal letošnje jesen. Tako bo dana osnova za pridobivanje sredstev s prijavo na evropske razpise. Pripravljamo tudi nov lokalno energetski koncept, ki ga bodo morali potrditi nič manj kot v Bruslju. V to smer so naravnani tudi vzporedni projekti Alstar, Green twining in Konvencija županov, s katero smo se zavezali, da bomo do leta 2020 za 20 % zmanjšali ogljični odtis.

Idrija kot pametna skupnost

In kaj torej je skoraj znanstvenofantastični cilj pametne skupnosti?

Najkrajše bi ga lahko definirali kot vzpostavitev družbe blaginje, podprte z visokimi tehnologijami. Enostavno povedano to pomeni vzpostavitev pametnega delovanja naše infrastrukture in preko nje naprav, ki so nanjo priključene, ter seveda pametnega ravnanja vseh nas, kar ima za posledico ugodnejše pogoje življenja in višjo stopnjo zadovoljstva posameznika in družbe. Vsa področja zajema, od čisto tehnične sfere do družbenih dejavnosti (zdravstvo, sociala, kultura ...). Pomeni večjo vključenost posameznikov pri odločanju na vseh teh področjih, saj pametne skupnosti brez tesnega sodelovanja ljudi, ki v njej živijo, ne more biti. Sodelovanje je nujno od prvih korakov dalje, saj

morajo prebivalci razumeti, sprejeti in pomagati razvijati rešitve, ki bodo nekoč pomenile boljše kvaliteto bivanja in manj škodljivih vplivov na okolje. Vsi projekti in vse investicije morajo biti vodeni po kriterijih, ki zagotavljajo doseg tega visoko zastavljenega cilja.

V tem smislu je bil že izveden projekt obnove javne razsvetljave, kjer bo z dodatkom senzorske opreme že možno prilagajati jakost osvetlitve glede na stanje okolja ter zaznavati lokacije in tip morebitnih motenj in okvar.

Tudi v infrastrukturo vodovoda Idrijska Bela-Idrija so že vgrajeni elementi, ki omogočajo vključevanje v centralni nadzorni sistem, prav tako bo ta povezava vgrajena ob posodobitvi kotlovnice v javnih objektih.

Ob gradnji kanalizacije, ki se je v teh dneh začela v Idriji, se bo obenem napeljevalo optično omrežje, ki bo predstavljalo osnovne žile pretoka množice različnih impulzov in informacij.

Skratka, pri vsem, kar bomo počeli, bo treba misliti na to, da bo narejeno tako, da bodo omogočeni pametno krmiljenje, uravnavanje delovanja ter takojšnje in precizno javljanje napak, kar bo vodilo do zmanjšanja stroškov in hitre sanacije sistemov.

Stičišče mnogo žil tega pametnega omrežja bodo približno taki prostori, kot se jih spomnimo iz znanstvenofantastičnih filmov. Polni bodo neke visokotehnološke opreme, ki bo tu zaposlenim strokovnjakom javljala podatke o kakovosti zraka, vode, zemlje, količini odjema vode in odvedenih odpadkov, porabljene električne energije, izkoristkih toplotne energije, oddanih emisijah v ozračje, okvarah na sistemih in predlogih njihove sanacije in še bi lahko naštevali. Celo to se bo v skrivnostno drobovje detekcijskih naprav zapisalo, iz katerega stanovanja so v odtok spustili odpadno olje, ki je, kot smo v eni od prejšnjih številok Komunitatorja napisali, smrtni sovražnik mikroorganizmov v naši centralni čistilni napravi. Skratka, zaznani bodo plusi in minusi našega početja.

Samodejno uravnavanje delovanja naprav

Pa tudi vsako gospodinjstvo zase bo postalo pravi mali tehnološki center.

Pametno omrežje bo omogočilo samodejno uravnavanje delovanja naših naprav takrat, ko bo energent cenejši (seveda pri tistih, kjer njihovo delovanje s polno zmogljivostjo ni ves čas nujno potrebno in je prilagajanje možno). Vsak trenutek bomo lahko odčitali podatke o porabi energije, vode, plina in stroških, ki so s tem nastali ter se ob številkah zagotovo streznili, se lotili varčevalnih ukrepov in s tem ugodno vplivali na stanje naše denarnice in našega okolja.

Strašno pametno se vse to sliši in tudi je, morda celo tako zelo, da se vsega v tem trenutku še ne da razumeti, predvideti pa prav gotovo ne. Treba bo po poti majhnih korakov in metodi sprotnega učenja, tudi na napakah, za katere pa upamo, da jih ne bo preveč in zlasti, da ne bodo prevelike in predrage. Da bomo cilj dosegli, bo potrebno uporabiti mnogo naše pameti in poleg že razvitih pametnih rešitev potuhtati še pametnejše. In to je večkrat dobro, saj se bodo tako razvile nove tehnologije, rodili novi proizvodi, nove rešitve. Tudi za to rojstvo so, tako kot za vsako, potrebni ljudje, kar pomeni, da bo projekt Občina Idrija – pametna skupnost pomenil tudi ohranjanje visoke stopnje zaposlenosti in odpiranje novih zanimivih delovnih mest.

Petstoletna zgodba Idrije je zgodba o razvoju, ki je temeljil na znanju tukajšnjih ljudi, njihovi iznajdljivosti, sposobnosti prilagajanja novim situacijam in zagnanosti pri uresničevanju novih ciljev in izzivov.

Vsak trenutek bomo lahko odčitali podatke o porabi energije, vode, plina in stroških, ki so s tem nastali.

Projekta razvoja Občine Idrija kot pametne skupnosti smo se pogumno lotili, prepričani, da je tudi danes tako in da boste občanke in občani v projektu, ki vam morda na prvi pogled deluje malce metafizično, aktivno sodelovali. Če že zaradi drugega ne pa iz radovednosti ali z iluzijo, da ste bolj ali manj pomembni igralci v znanstvenofantastičnem filmu. In taki filmi se ponavadi srečno končajo.

4

8

5

1 Kolesarsko društvo Sloga 1902 je pripravilo kolesarsko tekmovanje Kriterij po ulicah Idrije – 50 let Kolektorja. Start in cilj sta bila na avtobusni postaji v Idriji.

2 Letošnji že 12. Tango festival je postregel z vrhunskim baletno-glasbenim dogodkom, ki so ga organizatorji naslovili Klasika in tango. Plesalcem SNG Opera in balet Ljubljana se je na odru pridružil glasbeni gost, koncertni harmonikar Marko Hatlak z zasedbo Funtango. Baletno-glasbeni večer je bil sestavljen iz več delov: v prvem so baletniki odplesali nekaj glasbenih tem iz klasične in sodobne glasbene literature, v drugem pa balet tango za Rahmaninova in balet Pet tangov svetovno uveljavljenega koreografa Hansa van Manena.

3 Na sprejemu ob dnevu državnosti v Palazzo della Rovere v Rimu, ki ga je pripravila veleposlanica Slovenije pri Svetem sedežu Maja Lovrenčič Svetek, je bila na ogled postavljena posebna razstava Idrijska čipka – brezčasna klekljana mojstrovina. »Razstava je bila, skupaj z zloženko, vsebinsko posebej pripravljena za predstavitev slovenske tradicije izdelave klekljane čipke v Vatikanu. Posebna pozornost je bila namenjena uporabi čipke nekdaj in danes, ko zaznamuje posebne priložnosti in vsakdanjem ter prazničnem življenju. S tem namenom so bili razstavljeni tudi eksponati sakralnih oblačil z idrijsko čipko ter bogato fotografsko gradivo iz cerkva na Idrijskem,« je v sporočilu za javnost zapisala kustosinja v Mestnem muzeju Idrija Mirjam Gnezda Bogataj.

4 Na povabilo predsednika države Boruta Pahorja sta bila konec junija v Sloveniji na obisku japonska princ in princesa Akishino. Obiskala sta tudi Idrijo, kjer ju je sprejel idrijski župan Bojan Sever. Japonska princ in princesa sta obiskala čipkarsko šolo in si ogledala razstave na idrijskem gradu.

5 Cerkno je že šesto leto prizorišče festival ÀLA, ki je dve leti po prvi organizaciji že prestopil meje občine in razveseljeval občane tudi v sosednjih občinah, najprej v občini Gorenja vas – Poljane in nato še v Idriji. Festival ÀLA je festival malih uličnih dogodkov. V šestih letih je razvil 5 glavnih področij, in sicer slovensko ulično gledališče, tuje uličarje, delavnice za ALČKE, festivalsko produkcijo – instalacije in Gledališče, idej vrelišče – delavnice za gledališčnike. Letošnjega je otvorilo 30 ALČKOV. Festival se bo zaključil 14. septembra.

6 Zaključil se je projekt »GEOPARK – zasnova in vzpostavitev geoparka regijskega pomena«. Projekt temelji na izjemnem geološkem in drugem naravnem bogastvu ter edinstveni zapuščini človeškega znanja in ustvarjalnosti, s katerima se ponaša celotno območje idrijske občine, in na prizadevanjih, da bi to dediščino lokalne skupnosti, ustanove, različne gospodarske dejavnosti in prebivalce območja čim učinkoviteje povezali in jo skupaj na domiselni in privlačni način pokazali svetu. Skupno vodilo partnerjev v projektu je zavezanost k „modremu“, trajnostnemu upravljanju s to dediščino in ohranjanju zapuščine za prihodnje rodove, skupni projektni cilji pa: z načrtnim in povezanim pristopom pripraviti strokovne podlage in drugo dokumentacijo, konkretne vsebinske programe in promocijska gradiva ter vzpostaviti organiziranost in delovanje Geoparka Idrija tudi v praksi. S tem sodelavci Geoparka Idrija postavljajo tudi osnove za razvoj geoturizma na Idrijskem.

2

3

6

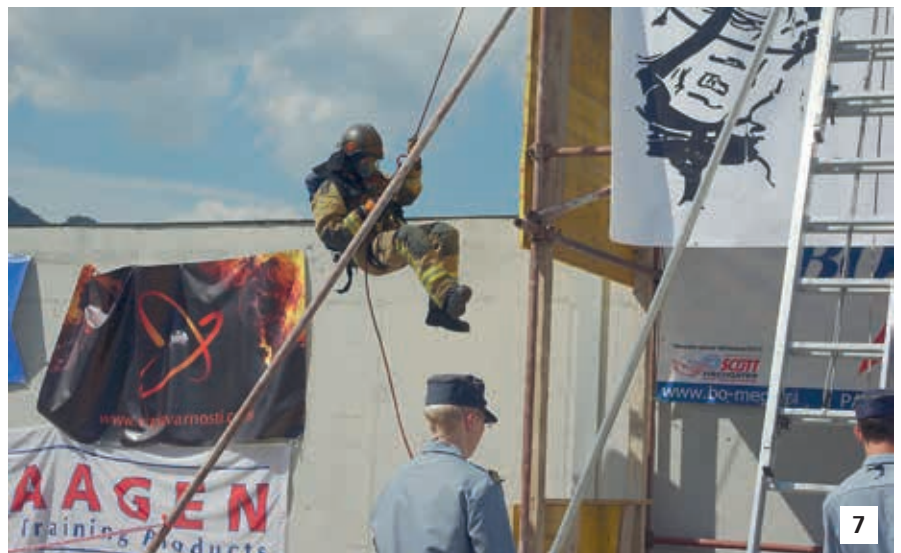
7 Člani PGD Idrija so pripravili že 6. Gasilski izziv Idrija 2013 – odprto mednarodno tekmovanje gasilskih dvojic za prehodni pokal Gasilski izziv. Gasilske napadalne dvojice so se pod polno obremenitvijo gasilskih zaščitnih oblek in dihalnega aparata pomerile v fizično zelo zahtevnem premagovanju ovir. Vzporedno s članskim izzivom je potekal še mladinski gasilski izziv, na katerem so se pomerili gasilci iz mladinskih vrst. Pomerilo se je 39 ekip. Najbolje se je odrezala ekipa A-tri team, ki sta jo sestavljala Primož Kavčič in Nejc Jesenko.

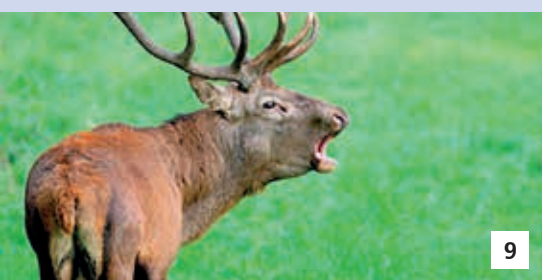
1

8 Letošnji Jazz Cerklje je dočkal svojo polnoletnost. Pester program je navdušil obiskovalce od blizu in daleč. Drugi festivalski dan je bil celo razprodan.

9 Idrija je bila prizorišče 1. mednarodnega prvenstva Slovenije in 6. državnega prvenstva v oponašanju jelenjega rukanja. Dogodek sta organizirala Lovska zveza Slovenije in Zveza lovskih družin Idrija. Rukači se skušajo s pomočjo rupal čim bolj približati različnim zvokom jelenjega ljubezenskega klica. Tekmovanja so se udeležili rukači s Češke, Slovaške, Hrvaške, iz Srbije in Slovenije.

7

9

»Rastemo skupaj. Praznujemo skupaj.«

Polona Rupnik

Letošnji že 32. Festival idrijske čipke je obiskovalcem poleg tradicionalnega programa postregel s številnimi novostmi. Predvsem velja omeniti tri pomembne obletnice, ki so zaznamovale letošnji festival čipk – 10-letnico ustanovitve Društva klekljaric idrijske čipke, 10-letnico sodelovanja med klekljaricami in študenti oblikovanja oz. Katedro za oblikovanje tekstilij in oblačil Naravoslovnotehniške fakultete Univerze v Ljubljani ter 60-letnico organizacije prvega čipkarskega festivala v Idriji. Ker pa Festival idrijske čipke ni samo praznik klekljaric, pač pa tudi rudarjev, so se ob tej priložnosti v Idriji zbrale slovenske godbe.

Letošnji Festival idrijske čipke so organizatorji pripravili pod naslovom »Rastemo skupaj. Praznujemo skupaj.«. Kot je povedala direktorica festivala Jožica Lazar, je bil letošnji festival eno samo praznovanje. »Praznujemo razvoj idrijske čipke, praznujemo sodelovanje med klekljaricami, ki so odprte za nove

trende, ki jih v naše okolje prinašajo študentke in profesorice.«

Nov film o klekljaricah

Drugi festivalski dan je bil premierno na ogled nov polurni film o klekljaricah in idrijski čipki. Ena od scenaristk filma, sicer kustosinja v mestnem muzeju

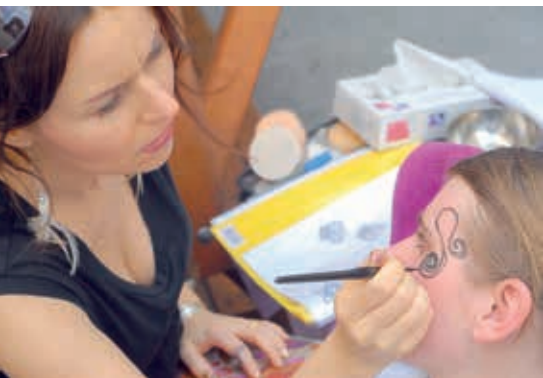
Idrija, Mirjam Gnezda Bogataj ga opisuje kot prvi etnološki film o idrijski čipki in klekljaricah na Idrijskem in Cerkljanskem. »Naslovili smo ga Z nitjo povezane. Z njim smo želeli pokazati izobraževanje, šolanje klekljaric nekoč in danes, trgovino s čipkami, druženje, risanje vzorcev, predvsem pa je bil naš namen zabeležiti veselje do klekljanja, ki je bilo in še vedno ostaja pri klekljaricah bistven element, ki dela našo dediščino živo.«

Srečanje godb

Kot sem že uvodoma zapisala, Festival idrijske čipke ni samo praznik klekljaric, pač pa tudi rudarjev. Čipka je namreč v Idrijo prišla z rudarstvom. Z njim pa je povezana tudi godba. Godbeno društvo rudarjev Idrija je ob tej priložnosti v Idrijo povabilo različne godbe. V povorki in s krajšim koncertnim programom so se poleg domačih godbenikov predstavili še rudarska godba iz Mežice, pa godba iz Anhovega in godba iz Ricmanj nad Trstom, s katero je idrijska godba pobratena že vrsto let.

Organizatorji festivala se iz leta v leto trudijo Festivalu idrijske čipke dodajati nove vsebine, da bi bil zanimiv ne samo za goste, ki prihajajo v Idrijo, pač pa tudi za domačine, ki o čipki že veliko vedo. Z letošnjim programom jim je to nedvomno uspelo.

Idrijski turizem v številkah

Maja Vojska

Po evidenci obiska turističnih objektov je v primerjavi z letom 2012 v Antonijevem rovu zaznati rahlo rast obiska, v Mestnem muzeju Idrija pa je obisk v prvem polletju letošnjega leta padel za približno 12 odstotkov. Direktorica Mestnega muzeja Idrija Ivana Leskovec pripisuje upad obiska predvsem slabemu vremenu v maju in začetku junija. Vodja Antonijevega rova Martina Peljhan pa izpostavi, da večina turistov sploh ne ve, da je Idrija del Unescove dediščine.

Letno se spremlja evidenco o tem, koliko turistov je obiskalo Idrijo kot kraj in določene znamenitosti posebej. Tudi za lansko leto so pripravili podatke na podlagi podatkov, ki jih spremlja TIC Idrija. Idrijski turizem v številkah nakazuje določeno letno rast na področju obiska. V primerjavi z letom 2011, ko je TIC obiskalo 2485 turistov, so lansko leto zabeležili 928 tujih in 1387 domačih turistov, torej je v letu 2012 Idrijo obiskalo 2315 turistov.

V letu 2012 je v Idriji prenočilo okrog 15 odstotkov več turistov kot leto poprej (konkretno je to 11747 turističnih nočitev).

V prvem polletju letošnjega leta so v Antonijevem rovu zabeležili rahlo rast obiska. Vodja rova Martina Peljhan: »Do zdaj zabeležen obisk se skoraj ujema z lanskim. Zaradi slabega vremena je bilo obiskovalcev nekaj manj v aprilu in juniju.« Številke to

potrjujejo, saj si je v lanskem letu do konca maja rudnik ogledalo 4541 obiskovalcev, letos pa 4877.

Po prejetih podatkih iz Mestnega muzeja Idrija so konec lanskega leta prav tako zabeležili rast obiska (obisk gradu). V letošnjem letu pa je po besedah direktorice Mestnega muzeja Idrija Ivane Leskovec v prvem polletju na vseh objektih mestnega muzeja zaznati upad obiska. Tako je na primer v lanskem letu v prvem polletju grad Gewerkenegg obiskalo 5696 turistov, v letošnjem letu pa 5051. Direktorica komentira: »Žal nam obisk upada. Če govorimo o Mestnem muzeju Idrija, je v letošnjem polletju obisk za 12 odstotkov slabši od lanskega. Ne znam točno pripisati, čemu ta upad, a v veliki meri ocenjujemo, da zaradi izjemno slabega vremena letos maja in tudi začetek junija. Vsi vikendi so bili deževni in beležimo največji upad individualnih sobotnih družinskih

obiskovalcev.« A Leskovčeva ostaja optimistična, saj pravi, da zdaj v počitniških dneh beležijo veliko posameznih obiskovalcev in veliko tujih obiskovalcev, ki razdrobljeno prihajajo v muzej čez cel teden. Obenem pa upa, da se bo ta trend padanja obiska zmanjšal in bo na koncu leta statistika primerljiva z lanskim letom. Zaključí: »Na letni ravni vse objekte Mestnega muzeja Idrija v zadnjih letih obišče okrog 50.000 obiskovalcev, kar pa vendarle ni zanemarljiva številka.«

Pričakovati bi bilo, da bi se v letu po uvrstitvi na seznam Unescove dediščine v Idrijo zgrinjalo veliko turistov tudi na račun tega, a vodja Antonijevega rova Martina Peljhan komentira: »Lansko leto ob nominaciji, ko je bilo o tem kar veliko objav, so tudi slovenski obiskovalci prav s tem namenom prišli v Idrijo. Letos pa je vseeno zaznan tudi pri teh manjši vpad in večkrat niti niso seznanjeni z nominacijo.« Pri tem še poudari, da tuji obiskovalci, ki prevladujejo v poletnih mesecih, največkrat niti ne vedo, da je dediščina živega srebra vpisana na seznam Unescove dediščine. Zaključí z mislijo: »Vsekakor bi morali čim več objavljati v različnih medijih našo dediščino in s tem širiti znanje o tem.«

Izjemen uspeh idrijskih maturantov

Polona Rupnik

Navajeni smo, da je uspeh idrijskih dijakov na maturi vedno dober in nad slovenskim povprečjem. Tudi letos je bilo tako. Še več, letošnja matura je bila najuspešnejša v zadnjih letih. Izjemnega uspeha so bili veseli tako dijaki kot profesorski zbor in vodstvo šole.

Pred uradno podelitvijo spričeval o opravljeni maturi nam je ravnatelj Gimnazije Jurija Vege Idrija Borut

Hvalec zaupal, da je maturo opravljalo 67 dijakinj in dijakov in prav vsi so jo uspešno opravili. »Tose je zgodilo prvič, da smo zabeležili 100-odstotni rezultat, in imamo pet zlatih maturantov,« ni mogel skriti zadovoljstva in veselja. Monika Vidmar, Sabina Leoni, Lena Lapanja, Eva Drmota in Miha Grah so tisti maturanti, ki so dosegli in presegli mejo tridesetih točk in se vpisali med 318 letošnjih zlatih maturantov.

Delež zlatih maturantov v slovenskem povprečju je 5,1 %, delež zlatih

maturantov med dijaki, ki so maturo opravljali na idrijski gimnaziji, pa je 7,6 %, kar pomeni, da so idrijski dijaki kar za 50 % presegli slovensko povprečje. Tega so presegli skoraj na vseh področjih, tako pri povprečni oceni posameznih predmetov kot pri povprečnem številu osvojenih točk. Povprečno število osvojenih točk na državnem nivoju je 19,58 točke, idrijski maturantje so jih v povprečju dosegli 21,41.

Preden so dokončno zapustili gimnazijsko poslopje in se podali na več kot zaslužene počitnice, so se postavili še pred naš fotografski objektiv. Idrijski zlati maturanti (od leve proti desni) Kaja Zajc, ki je letos popravljala rezultat mature in se vpisala med zlate maturante, Eva Drmota, Miha Grah, Sabina Leoni, Monika Vidmar in ravnatelj Borut Hvalec (na fotografiji manjka zlata maturantka Lena Lapanja).

Primorske NOVICE

SL. S. — L. VII. — 14. II. 1963 — Cena 1 din
Izdaja za občine: ILIRSKA BISTRICA, IZOLA,
KOPER, PIRAN, POSTOJNA IN SEZANA

Slabo sodelovanje samoupravnih organov

Odkrivanje kriminalnih dejanj v idrijski občini sloni predvsem na prijavi državljanov in na delu organov za notranje zadeve. V vseh zadnjih letih še nismo zasledili, da bi kazniva dejanja v gospodarstvu prijavili organi delavskega oziroma družbenega samoupravljanja.

Lani je bilo pred sodiščem 42 kaznivih zadev. Od teh so jih notranji organi prijavili 14, državljani 21 in le tri same gospodarske organizacije.

Malomaren odnos do kriminala se kaže tudi v podcenjevanju čuvajske službe oziroma preventivnega zavarovanja družbenega premoženja. Gospodarske organizacije nameščajo za čuvaje ljudi, ki nimajo niti fizičnih niti drugih pogojev za tako službo, in kontrolni organi so že večkrat naleteli na speče in vinjene čuvaje.

Občinske inšpekcije že od leta 1958 niso prijavile niti enega primera kriminalnih dejanj. Sanitarni inšpektor je lani prijavil 22 primerov, ki pa so se nanašali le na pokvarjena živila, nesnago v obratih in slično. Inšpektor dela je prijavil v celem letu osem primerov kršitve higiensko tehnične zaščite, prijav o kršitvi določil zakona o delovnih razmerjih pa ni. Nekoliko bolj zadovoljivo je delo veterinarskega inšpektorja in tržne inšpekcije.

Inšpektorji trdijo, da je kaznovalna politika tako sodnika za prekrške kakor tudi gospodarskega sodišča premila. Skupina mesarjev, ki je prodajala pokvarjeno meso, je bila na primer kaznovana le z nizkimi denarnimi kaznimi in eden od obsojencev je po odpustu dobil celo boljšo zaposlitev v Škofji Loki.

L. B., Primorske novice, 14. junij 1963

Turistično društvo v Črnem vrhu oživel

V Črnem vrhu so takoj po vojni ustanovili turistično društvo, toda je zaradi nedejavnosti kmalu zaspalo. V zadnjem času pa se je zaradi razvoja

turizma vsepovsod pokazala potreba, da bi tudi v Črnem vrhu obudili k življenju turistično društvo. Pri tem si je najbolj prizadeval krajevni odbor. Končno je bil maja sklican ustanovni občni zbor, ki so se ga udeležili v glavnem le starejši ljudje.

V uvodnem poročilu je bilo poudarjeno, da so vsi pogoji za razvoj turizma na črnovrški planoti, ki se s središčem v Črnem vrhu pokaže z lepo turistično tradicijo. Novo društvo čakajo številne naloge.

Črni vrh je precej zanemarjen, ruševine še niso popravljene in tudi še ni končana obnova hiš. Sedaj pa imajo finančna sredstva, ki jim jih je dal občinski ljudski odbor iz stanovanjskega sklada, in sicer kot posojilo, v višini 600.000 din. S temi sredstvi bi odkupili in odstranili ruševino sredi vasi, lastnici pa uredili drugje primerno stanovanje, saj predstavljajo ruševine nevarnost ne samo za pešce, marveč za ves promet. S sredstvi bi uredili tudi privatne sobe za tujce, zato bo prva naloga društva, organizirati in pomagati pri izvajanju teh del.

Na območju turističnega društva je sedem gostiln, vendar se ne morejo

pohvaliti niti z ureditvijo niti s strežbo čeprav samo hrana in prenočišče še nista turizem. K temu morajo pripomoči tudi trgovine in ostalo obrtništvo. Potrebno bo urediti ceste, poti in steze, zlasti glavno cesto od Cola do Godoviča, potem planinsko kočo na Javorniku, ki je še vedno zaprta, poti do nje pa niso niti markirane. Markirati bo potrebno tudi poti na Špik, na Malo in Veliko peč in urediti pot do Vojkove kočice na Brinovem griču.

Najvažnejši objekt črnovrškega turizma pa mora postati bivša kolonija, ki jo je seveda treba popolnoma preurediti in za katero se je zavzelo gostinsko podjetje »Adria« iz Ankarana, ki že izdeluje načrte za obnovo. Seveda se morata turizmu prilagoditi tudi trgovina in obrtništvo. To bi bile glavne osnove turizma v Črnem vrhu in okolici. Turistično društvo v Črnem vrhu bo moralo zavihati rokave, da bi se vse to uresničilo. Te nujne potrebe je vnesel v svoj letošnji načrt, ki je realen in tudi izvedljiv. Pri tem bo kajpak moralo tesno sodelovati z ostalima turističnima društvoma v idrijski občini.

Primorske novice, 31. maj 1963

Balila, kot so ji dejali, je bila namenjena oddihu. Na žalost so jo leta 1944 požgali. Po drugi svetovni vojni so v enem njenem krilu še živeli, potem jo je dokončno načel zob časa, zato so jo podrli, namesto, da bi jo obnovili.

Muzej smo ljudje II

Janez Kavčič

Usodni škafarjev konjiček

Nekega dne so vzgojiteljice pripeljale v muzej skupino »Petelinčki« iz otroškega vrtca. Malčki so zaverovano poslušali pripoved o škafarju, na koncu pa je bister fantič vprašal, ali je imel škafar tudi konja. Ko sem pojasnil, da je konja nedvomno potreboval za tovorjenje škafov v Škofjo Loko, je mali nadebudnež takole modroval: »Kako bi bilo, če bi bil konjiček žejen in bi zgodaj zjutraj popil iz škafa vso vodo s srebrom vred? Ubogi konjiček bi nato umrl, škafar ne bi našel živega srebra in potem tudi rudnika ne bi bilo.« Fantiča sem seveda potolažil z zagotovitvijo, da je škafar najprej izlil iz škafa svetlečo strupeno najdbo in šele zatem napojil konja. Ni kaj – otroška logika je naivna in obenem občudovanja vredna.

Na glavo obrnjene slike

V idrijski galeriji nad mestno knjižnico je pred četrto stoletje razstavljal slikar, avtor dosledno koncipiranih abstraktnih del. Slike so bile jasno signirane na hrbtne strani spodaj, vendar so jih trije gimnazijci, ki so pomagali v galeriji, obešali zelo hitro in površno. Tako sta bili dve sliki obrnjeni narobe. Nič hudega, če na odprtju razstave obiskovalci napake niso videli, saj je nista opazila niti galerist niti sam slikar.

Albin Vončina in Božidar Jakac

Prijubljen idrijski učitelj in slikar Albin Vončina – Činči in akademik Božidar Jakac sta kot nekdanja realčna sošolca ostala vse življenje pristrčna prijatelja. Ko je muzej leta 1983 pripravil Vončinovo retrospektivno razstavo, se je slovesne otvoritve udeležil tudi Jakac. Na večerji v gostilni Nebesa so potem v prijetni družbi kar »deževale« šale in anekdote. Največ smeha je sprožil Vončina – Činči, ko je povedal nekako takole: »Lahko je tebi Jakac 'špilal' enega velikega umetnika tja po svetu. Kaj pa tam v Parizu vedo, koliko oken ima kakšna idrijska bajta! A jaz moram razstavljal tukaj! Na vsaki sliki mi preštejejo in prekontrolirajo vsa okna, ajkrle in raufnke. Komaj bi bilo, da bi jim namalal še vsako špivto in fižolovko ter vsak kol v ograji okrog lehe!«

Jurij Bavdaž in Fanči Gostiša

Temperamentna, samosvoja in popularna idrijska slikarka Fanči Gostiša je nekoč prišla v muzej in pobarala ravnatelja Jurija Bavdaža, če bi lahko muzej kakorkoli sponzoriral njeno ustvarjalnost, morda vsaj z nakupom slikarskih platen. Ravnatelj Bavdaž jo je razočaral z odgovorom,

da za take namene ni na razpolago nobenih sredstev. Gostiševa mu ni ostala dolžna in mu je brez dlake na jeziku zabrusila: »Vam se pa vidi, da niste iz Idrije.« Čez nekaj trenutkov pa se je ravnatelju diplomatsko opravičila s komplimentom, ko je ugotovila: »No ja, sicer pa so 'Idrci' še slabši.«

Ceste proti Dunaju, Rimu in Parizu – celo iz Mrzle Rupe

Nekdanji muzejski ravnatelj Jurij Bavdaž je bil znan ne le po svojem bogatem znanju, temveč tudi po svoji hudomušnosti. Muzejske zbirke in objekte je s posebno vnamo nadvse rad razkazoval obiskovalcem iz Italije, saj je izvrstno obvladal italijanski jezik. Nekoč smo si z italijansko govorečo skupino pod Bavdaževim vodstvom ogledali Divje jezero, Belčne klavže, Krekovše in spomenik SVPB Pavla na Hudem polju. V Mrzli Rupe smo si privoščili malico in krajši počitek. Iz Mrzle Rupe vodijo makadamske in gozdne ceste v več smeri. Vodnik Bavdaž je zbral vedoželjne goste okrog sebe, se namuznil in se pompozno postavil na sredo cestnega križišča. Z iztegnjeno desnico je pokazal smeri proti severu, jugu in zahodu ter skoraj preroško oznanil, kam so speljane ceste: »Ekola, alora – Vienna, Roma, Parigi!«

Čarobni svet črno-belih tipk harmonike

Robert Šabec

Marko Hatlak je tisti glasbenik, ki s svojim glasbenim znanjem in ustvarjalno energijo že vrsto let ruši žanrsko opredeljevanje glasbe in stereotip o harmoniki kot narodnjaško primitivnem glasbilu. Velja za enega izmed tistih virtuozov, izpod rok katerega črno-bele tipke tega samosvojega glasbila spregovorijo v zvočnem spektru pisanih barv. Poseben čar ga je opazovati na živih nastopih, ko se v soju koncertnih luči s harmoniko združita v eno samo nedeljivo celoto. Takrat na odru (p)ostane »le« igralec, prava paša za oči in balzam za človekovo dušo, ki poslušalca odpelje na čarobno popotovanje v svet glasbe.

Prvi koraki v svet glasbe

Marko se še dobro spominja svojih glasbenih začetkov in pogosto trnove poti, ki sta jo prehodila skupaj s harmoniko. Glasbeno šolo v Idriji, kjer je poučeval Bogdan Kosmač, je pričel obiskovati že kot šestletni otrok. Rad pove, da je bila glasbena družina Rijavec tista, ki ga je močno zaznamovala z glasbo. Še dandanes se z veseljem spominja ravnateljice Marije in Monike Rijavec, pri kateri je nastopal kot eden izmed pevcev soul zbora. Posebej hvaležen je Marko tudi profesorici Stanki Močnik, ki ga

je bodrila, naj ostane zvest glasbi. Na njegovi glasbeni poti so bile namreč pogoste tudi neljube situacije. Za odraščajočega mladeniča je vedno lahko problem, kako si kot mlad fant sprejet ter zaželen med dekletih in harmonika ni bila ravno inštrument, ki bi navduševal in ogreval srca brhkkih pubertetnic.

»Nekoč me je v šoli nagovorila simpatična punca. Zanimalo jo je, če res obiskujem glasbeno šolo in na kateri inštrument igram. Ko sem odgovoril, mi je bilo zelo nerodno. Upravičeno, saj kasneje nikoli

več ni govorila z mano,« se svojih pubertetniških težav med smehom spominja Marko in zraven še doda, da je pogosto kolebal, ali naj opusti igranje na ta inštrument.

Nakup harmonike z melodičnim basom, za katerega sta se na glasbeni šoli zavzela Marija Rijavec in tedanji učitelj Pavle Magajne, pa je začrtal pot mladega glasbenika.

»Ta inštrument me je tako navdušil, da sem ob popoldnevih precej pogosto hodil na vaje in se tudi odločil, da odidem na srednjo glasbeno šolo v Ljubljano,« o odločitvi po nadaljevanju svoje glasbene poti pove Marko, ki se je po uspešno zaključeni srednji šoli odpravil na diplomski študij koncertne harmonike v sloviti Weimar v Nemčijo.

Študij harmonike pri mojstrih svetovnega formata

Marko Hatlak in njegov sošolec iz srednje šole v Ljubljani sta bila leta 1999 kot edina kandidata sprejeta na Franz Liszt Hochschule v Weimar.

»To je bil dejansko nov začetek življenja. S prof. Ivanom Kovalom sva dobesedno začela od začetka. Vse tisto, česar nisem počel prav, sem moral spremeniti. Začel sem se spraševati in skušal na novo postaviti stvari tako na osebno kot tudi na glasbenem področju,« o svoji prvi izkušnji na fakulteti pove Marko. Prihod v novo okolje ga je močno zaznamoval. Prenehal je poslušati rock glasbo in očaran nad novoodkritimi dimenzijami glasbe sprejel svet Bacha, Mozarta, Beethovna ... Študijsko obdobje v Nemčiji je bilo tudi čas njegovih prvih koncertov.

»Boštjan Peternel me je povabil na alter festival v Idrijo. Takrat sem prvič nastopal med pankovskimi skupinami in na harmoniki igral Bacha. Obiskovalci so kar debelo gledali, kaj je sedaj to. Boštjanu se je zdelo zanimivo in vprašal me je, če bi mi »zrihtal« še kakšen »špil,« se prvega javnega nastopa in uspešnega

sodelovanja z Boštjanom, ki je kasneje poskrbel za organizacijo preko dvesto uspešnih koncertov, spominja Marko. Prav v tistem času je Hatlak sestavil še mednarodno skupino Distango in kasneje slovensko skupino Funtango. Poleg Bacha, ki ga je v Nemčiji povsem očaral, sta namreč njegova druga glasbena ljubezen postala tango in Astor Piazzolla.

»Njegova glasba ima tako dobro energijo, da ni čudno, da je osvojil svet. V sebi je imel neizmerno moč in nekakšno zasanjano romantično melanholijo. Zdi se mi, da se pri tangu lahko prepustim in pustim, da me vodijo samo emocije,« o tangu in skladatelju Piazzolli rad pove Marko. V času prvih koncertnih uspehov pa Marko izobraževanja ni opustil. Nasprotno, svet glasbe ga je vse bolj navduševal in svoje šolanje je nadaljeval na podiplomskem študiju v Würzburgu. Tam je obiskoval ure profesorja Stefana Hussonga, ki bržkone velja za najboljšega koncertnega harmonikarja na svetu. »Ko me je pa ta gospod »pritisnil«, pa lahko rečem, da je bil to tisti študij, za katerega sem vedel, za kaj gre. Vsak dan, ne glede na sobote, nedelje, zabave ali praznike, sem dan za dnem preigraval skladbe. »Du musst die Noten fressen!« mi je takrat dejal profesor,« se prvih korakov na podiplomskem študiju spominja Marko, ki je pri profesorju Hussongu uspešno opravil umetniško ter koncertno diplomu.

Koncertni nastopi in sodelovanja s priznanimi glasbeniki

V svoji glasbeni karieri je Marko sodeloval s številnimi priznanimi tujimi in domačimi glasbeniki ter skupinami. Med njimi prav gotovo velja omeniti tokijsko vrhunsko pianistko Miho Maegaito, priznana domačo etno glasbeno skupino Terrafolk in violinista svetovnega slovesa Stefana Milenkovića. V letošnjem letu Marko pričakuje izid nove zgoščenke, ki jo je tokrat posnel v duetu z violončelistko in profesorico Karmen Pečar Kortnik. Pred dobrim mesecem dni se je vrnil z Irske, kjer je nastopal s priznano violinistko Uno Palliser. Ljubiteljem popularne glasbe je slednja verjetno dobro poznana po svojem sodelovanju s pop glasbeniki, kot so George Michael, Shakira, Amy Winehouse in skupina Take That. Marko Hatlak in Una Palliser sta svoje glasbene moči združila v duetu z imenom Balkish in predstavljata svojevrsten preplet

irske ter balkanske glasbe. Letos jeseni naj bi se predstavila tudi v Sloveniji. Že vrsto let je Marko aktiven tudi na področju pedagoškega dela. Trenutno poučuje na srednji glasbeni šoli v Ljubljani, s svojim programom »od tanga do Bacha«, ki je namenjen otrokom, pa poskuša glasbeno navdihovati tudi najmlajše. V začetku letošnjega leta je z učnimi uricami gostoval po domala vseh slovenskih vrtcih in osnovnih šolah na Tržaškem in Goriškem. »Danes otrokom rad povem, da je harmonika v osnovi sicer ljudski inštrument, da pa je kot majhen orkester. V levi roki imaš spremljavo in

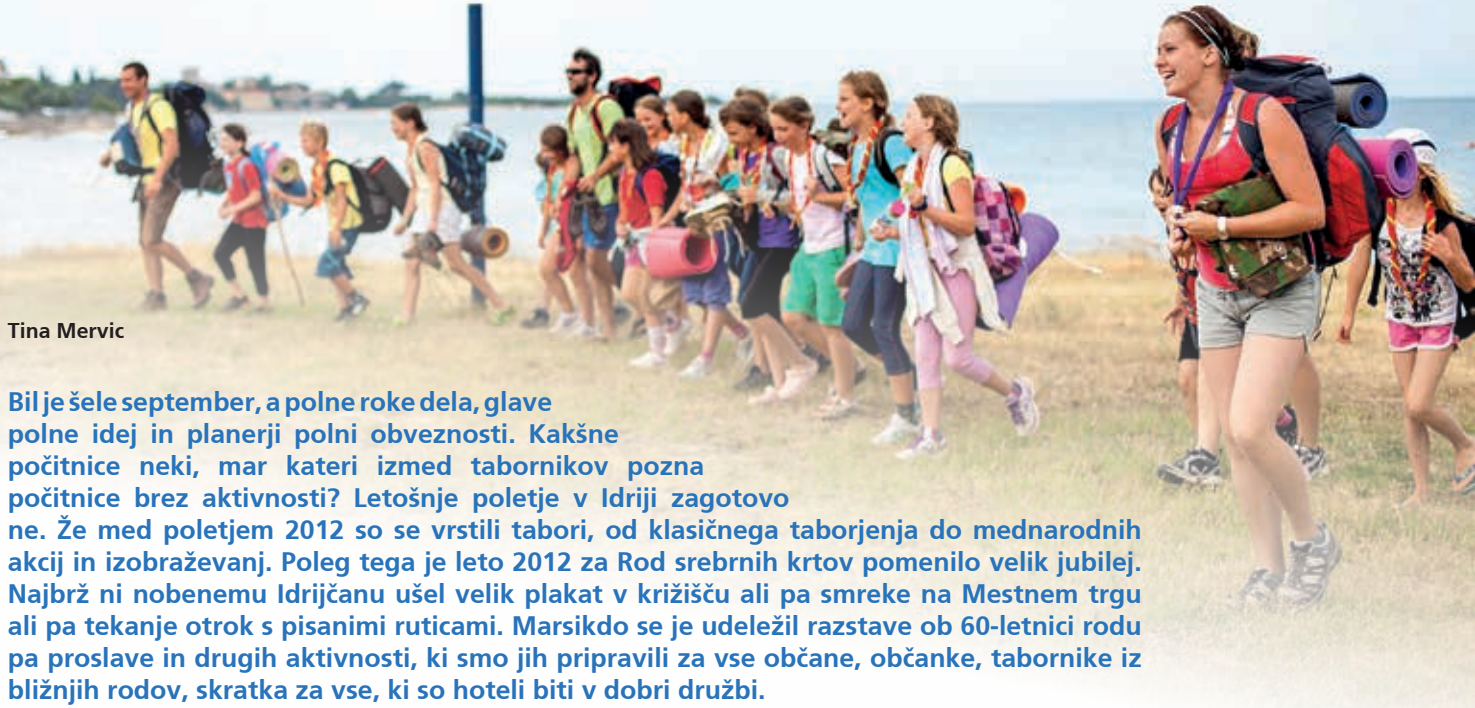
akorde, v desni melodijo, z mehkom pa lahko nadvse čutno delaš dinamiko,« svojo pripoved o harmoniki sklene Marko.

Žal je besed, s katerimi bi lahko popisali svet glasbe, praviloma vedno premalo. Ostane nam le povabilo, da mu prisluhnemo in dopustimo, da nam na koncertnem nastopu poda zgodbo o Bachu, tangu ter sodobni glasbi. Prav gotovo bomo deležni dinamičnega in s čustvi nabitega glasbenega sveta črno-belih tipk harmonike, ki mu je Marko Hatlak zvest že od samega otroštva.

Marko Hatlak

Kaj si pa ti počel letošnje šolsko leto? Bil sem tabornik!

Tina Mervic

Bil je šele september, a polne roke dela, glave polne idej in planerji polni obveznosti. Kakšne počitnice neki, mar kateri izmed tabornikov pozna počitnice brez aktivnosti? Letošnje poletje v Idriji zagotovo ne. Že med poletjem 2012 so se vrstili tabori, od klasičnega taborjenja do mednarodnih akcij in izobraževanj. Poleg tega je leto 2012 za Rod srebrnih krtov pomenilo velik jubilej. Najbrž ni nobenemu Idrijčanu ušel velik plakat v križišču ali pa smreke na Mestnem trgu ali pa tekanje otrok s pisanimi ruticami. Marsikdo se je udeležil razstave ob 60-letnici rodu pa proslave in drugih aktivnosti, ki smo jih pripravili za vse občane, občanke, tabornike iz bližnjih rodov, skratka za vse, ki so hoteli biti v dobri družbi.

Praznovanje 60-letnice

60-letnica je bila organizacijsko velik zalogaj, pa ne zaradi samega praznovanja in dejavnosti ob praznovanju, ampak tudi zaradi dodatnega dela, ki ga je prineslo brskanje po starih arhivih. Neutrudna ekipa tabornikov je pošteno zagrizla v porumenele liste in osivele fotografije, ki so izžarevali spomine, ujete v besedah in slikah. Da bi lahko prav vsak ulovil vsaj delček iskrivosti, so taborniki ustvarili zbornik o 60-letnem delovanju rodu. Izdaja te posebne knjige, ki je presenetila s svojo debelino, nazorno prikaže, da so taborniki v Idriji vedno živeli aktivno in da taborništvo ni nikoli zamrlo. Zbornik ni le kup zbranih strani, ampak je vanj vloženo ogromno ur prostovoljnega dela z namenom, da delovanje tabornikov ne bo pozabljeno. V knjigi je veliko slik, zato je prijazna do bralca in mu ponuja takojšnji vpogled v delo v določenem desetletju. Namen literarnega večera ob izdaji zbornika je bil sprehod skozi zgodovino rodu. Poleg zbornika se je ponovno predstavil tudi taborni zborček, ki je uspešno prepeval že na proslavi. Za voditelja literarnega večera

sta se odlično izkazala tudi mlajša, 14-letna člana, ki prav tako kot vsi ostali člani pridobivata neprecenljive izkušnje, ki jih taborništvo v vsej svoji raznolikosti ponuja. Literarni večer so popestrile tudi pesmarice kot darilo ob novem letu, ki ga prejme vsak aktiven tabornik.

Razne taborniške akcije

Ob vsem pompu, ki smo ga bili deležni v letu 2012, pa vodstvo rodu ni pozabilo na vse ostale stalne akcije in vodove sestanke. Vodovi sestanki, torej sestajanje vodnikov in njihovih članov, ki skupaj sestavljajo vode, razdeljene po starosti, so se začeli septembra. Ob začetku leta vodniki predstavijo delo, večine, akcije, ki se bodo odvijali v letu, določijo uro sestajanja, temu pa sledi celoletno motiviranje in kvalitetno izvajanje sestankov, da se otroci veselijo petka, ko si bodo spet nadeli rutko in stekli na zbirno mesto. Taborniško leto 2012/2013 se je začelo s tradicionalno akcijo – obisk kinoteke Kolosej in vodnega mesta Atlantis v Ljubljani. Akcije se je udeležilo rekordno število otrok vseh starosti, tako tabornikov kot tudi netabornikov.

Preko celotnega leta smo si taborniki ogledali še en film, a tega v domačem kraju, in sicer s pomočjo Kluba idrijskih študentov. Predvajali so najnovejšo stvaritev režiserja Wesa Andersona, komično in romantično obarvano dramo Kraljestvo vzhajajoče lune. Film je prisrčna zgodba, še posebej

Bivaki so odlična priložnost, da lahko otrok sam zakuri ogenj, si pripravi ležišče, uporablja nož, si kuha na ognju in poskuša preživeti v naravi.

privlačna za mlade nadobudneže, ki se radi preizkušajo v preživetju v naravi. Veseli nas, da mladinska društva v Idriji aktivno sodelujejo. To se kaže tudi v nastajanju Mladinskega centra, ki v bivših prostorih dijaškega doma

počasi dobiva podobo prostorov, v katerih se bo sestankovalo, družilo in aktivno preživljalo proste urice.

Deževna jesen je bila pestra predvsem za malo starejše člane (11–15 let). Udeležili so se namreč srečanja tabornikov Severnoprimske območne organizacije tabornikov (SPOOT), in sicer v Tolminu. Glavna tema akcija je bila postavljanje najdaljšega bivaka. Bivak je bil sestavljen iz 188 šotork, dolg pa je bil približno 165 m. Potekalo je tudi orientacijsko tekmovanje, po koncu katerega smo se zvečer zbrali pri reki Soči, kjer smo postavili nekaj ognjišč in jedli dobrine, ki smo jih zbrali tekom tekmovanja. Poleg območnega druženja je bil v okviru družine GG (gozdovniki in gozdoznice, 11–15 let) zamišljen celoletni projekt, v sklopu katerega bi izvedli bivake v različnih letnih časih in stopnjevali svoje znanje v pionirstvu in preživetju v naravi. Čas je kot vedno tekkel prehitro pa tudi vreme ni bilo na naši strani, tako da smo izvedli le dva tako imenovana pionirska izziva od sicer treh načrtovanih. Prvi je potekal novembra. Skupinica željna dogodivščin, kot je spanje v jami, se je podala proti Ravbarjevi jami v bližini Bab. Medtem ko so starejši taborniki navezovali vrv za lažje in bolj varno sestopanje v jamo, so mlajši udeleženci z vodnikom odšli iskati smrekove veje za udobno ležišče. Nabrali so tudi drva, da nam je bilo zvečer toplo in da smo se lahko sladkali in mastili z dobrotami z ognja, kot so pečena jabolka z orehi, čokobanane, hrenovke ... Drugi pionirski izziv, ki je sledil jesenski avanturi, je potekal februarja v zimskih razmerah blizu Pšenka. Načrt je bil postaviti zimski bivak, zavarovan s snežnim zidom, a so namesto dela prevladale zimske radosti, tako da so udeleženci na koncu prespali v taborniški koči na Pšenku. A ne glede na vse je bil namen akcije dosežen, saj je pomembno, da mladostniki pridobivajo praktično znanje na podlagi teoretičnih osnov, ki se jih učijo na tedenskih sestankih. Bivaki so odlična priložnost, da lahko otrok sam zakuri ogenj, si pripravi ležišče, uporablja nož, si kuha na ognju in poskuša preživeti v naravi. Svoje znanje prav tako dopolnjujejo vodniki, ki lahko po novi izkušnji še kvalitetnejše vodijo sestanke in imajo še več znanja in zagona, ki ga prenesejo na mlajše člane. Bivaki prav tako zelo povežejo udeležence, saj si kot posameznik odvisen drug od drugega in če ne sodeluješ, tudi ne boš udobno spal in ne boš sit.

Solidarnost, sodelovanje in altruizem

S takimi akcijami poskušamo ohranjati solidarnost, sodelovanje in altruizem, ki jih v današnjem svetu vse redkeje srečamo. Akcije krepijo povezanost in pripadnost skupini. Vsak večdnevni izlet je posebno doživetje, saj veliko časa preživiš s prijatelji in počneš stvari, ki jih počnejo le še redki. Kdo v današnjih časih še spi v jami? Kdo si skuha makarone v kotličku? Kdo si še zna deliti hrano in vodo, tako da jo bo na koncu za vse dovolj? Kdo spi v spalkah, drug ob drugem, da mu je čim bolj toplo? In kdo se še brez predsodkov medgeneracijsko družijo?

GG-ji so se aprila udeležili tudi taborniškega tekmovanja GOTIK. To je nočna orientacija, pri kateri te poleg kontrolnih točk na celotni progi čakajo tudi strašna presenečenja. Nikoli ne veš, kaj bo skočilo izza grma in kaj te čaka na naslednji točki. Udeležba akcije je bila množična, udeleženci pa nasmejani po uspešno prehojeni poti. Mlajši člani MČ (medvedki in čebelice, 5–10let) pa so se maja udeležili mnogoboja, ki je uradno tekmovanje tabornikov, na katerem se pokaže osnovna taborniška znanja, kot so kurjenje ognja, lokostrelstvo, postavljanje šotora itd.

Večina članov RSK se je udeležila

zimovanja, ki je zaradi velikega števila prijav potekalo v dveh izmenah. Najprej so zasneženi Pšenk spoznavali najmlajši, zaradi teme zimovanja Zimske olimpijske igre pa so spoznavali tudi discipline in zgodovino olimpijskih iger. Prav tako so se tudi sami preizkušali v aktivnostih, kot je izdelovanje snežakov, kepanje in sankanje. Zima nam je ponudila neprecenljivo snežno idilo. En teden kasneje so na Pšenk prigazili tudi starejši, ki so se 4 dni borili za naziv gospodarja Pšenka, saj je bila njihova tema zimovanja Pšenk išče gospodarja, za katero smo dobili idejo v resničnostnem šovu Gostilna išče šefa. Še sreča, da smo Pšenku

jeseni dali novo podobo s prenovo strehe, da je nova kritina zdržala pod težo vsega snega, ki je dnevno rasla. Prenova strehe je bila ena največjih delovnih akcij tega delovnega leta, a naj sploh ne naštevam vseh, ki trajajo le kakšno popoldne ali nekaj dni, a so ključnega pomena za ohranjanje taborniške koče na Pšenku in tabornega prostora v Karigadorju.

Za lažjo finančno izvedbo zimovanja smo se odločili za sodelovanje v akciji Objem topline, ki jo organizira podjetje Studio moderna. Starši, člani in ljubitelji tabornikov so preko spletnega portala dnevno podarjali objeme in na koncu smo jih zbrali

dovolj, da smo dobili denarno nagrado in članom omogočili cenovno izredno ugodno zimovanje.

V letošnjem letu nismo bili zastavljeni niti starejši člani, vodstvo rodu. Udeležili smo se lahko PP srečanja tabornikov severnoprimske organizacije, ki je bilo izvedeno zelo kvalitetno. Priča smo bili različnim predavanjem in delavnicam, kot je ponovitev znanja o prvi pomoči, gašenju požara, tajski masaži, izdelavi naravne kozmetike in še mnogo več. Marca pa smo se zabavali na bowlingu. Akcije se je udeležilo več kot deset zabave in sprostitve željnih vodnikov. Skupaj smo preživeli prijeten večer, poln zabave in podrtih kegljev.

Kot se spodobi, smo se spomnili tudi na dan Zemlje, ki je hkrati tudi dan tabornikov in ga popestrili z rodovo akcijo, leto pa zaključili z zanimivima akcijama. V Novo Gorico so se po novo

znanje v Hišo eksperimentov odpravili mlajši člani rodu, po pustolovske izzive v adrenalinski park pa so šli malo starejši.

Tabornikom nikoli ni dolgčas

Za nami je izredno pestro leto. Akcij in dejavnosti je bilo ogromno. Nekateri vodniki so za svoj vod pripravili tudi vodove izlete. Nekateri so odšli v naravo skuhat kosilo, drugi na izlet v Koper pa na taborniški Festival v Ljubljano. Pohvalila bi tudi najstarejši vod, kise je angažiral in v okviru večine pripovedovalec zgodb pripravil pester sestanek za naše najmlajše člane. Nekateri iz najstarejših vodov se bodo po letošnjem opravljenem vodniškem tečaju pridružili dosedanjemu vodstvu, česar se dosednji vodniki zelo veselimo. Veselimo se novih idej, svežih moči in nove dodatne družbe. Konec šolskega leta se

je osem tabornikov odpravilo na pohajkovanje po Evropi, udeležili so se namreč mednarodne izmenjave v sklopu Mladi v akciji.

Vodstvo si še ne pusti počivati, saj pričakujemo visoko število udeležencev na najboljše akciji leta. Karigador nas že pričakuje in naj zaključim z vrstico pesmi, ki je avtorski komad enega izmed naših članov in je posvečena Karigadorju, našemu drugemu domu: »Ni ga junaka, da Karigadorja ne čaka.« In sploh ga ni junaka v našem rodu, ki ne bi bil ponosen na naše delovanje in širjenje pozitivne energije med taborniki pa tudi v širšo javnost. Enostavno bodimo ponosni, da so se mladi še pripravljani ukvarjati s tovrstnimi dejavnosti in da za vse svoje delovanje ne zahtevajo plačila, ker so jim nasmejani obrazi, občutek povezanosti in narava sama čisto dovolj.

Gorski veter

Matej Cigale

Skrivenčeno telo se je počasi vzpenjalo po strmi stezici. Mož si je pri vzponu pomagal z leseno palico, ki jo je držal v skrivenčenih in polomljenih prstih desne roke. Leva roka je pomagala držati raztrgano in umazano ogrinjalo, ki je plapolalo v neusmiljenem vetru. Dvignil je pogled izpod pošvedranega klobuka in se ozrl proti drevesu, ki je stalo nedaleč stran. Njegov obraz je bil prepreden z nešteto ranami, ki so iz njega naredile podobo popolne nesreče. A vendar ni bil star. Če bi si ga kdo zmožegel podrobno ogledati, bi videl, da še nima štirideset let. Končno je prisopihal do majhne jase poleg velike bukve. Tu se je pot razcepila. Ena veja je vodila navzgor do vrha po slemenu do majhne vasice. Druga je zavila okoli vrha na drugo stran hriba in počasi poniknila navzdol, proti majhni rečici in potem ob njej naprej v širni svet.

Tu se je možak sesedel na tla. V njegovem desnem kolenu ga je kljuvalo zaradi stare rane, njegova ramena so bila razbolela, ker se je vlekel navzgor, in od njegovega čela so tekle potne srage. Veter mu je poizkušal iztrgati klobuk, zato ga je snel in nanj položil kamen. Potem je globoko vzdihnil. Na več kot en način je bil na koncu svoje poti.

Nekaj časa je tako sedel in hropel, potem pa je krog sebe pobral nekaj suhih vej odpadlega listja in nekaj večjih ostankov lesa, ki so jih tam pustili gozdarji. Izza pasu je povlekel votel kravji rog, ki je bil topel na dotik. Če je imel srečo, je bilo v njem še kaj žerjavice, s katero bo lahko zanetil ogenj.

Imel je srečo. Veter, ki ga je toliko preklel ob poti navzgor, je zdaj pokazal svoj prijaznejši obraz. Napel se je v žerjavico in jo v hipu spihal, da je nastal majhen ogenj, na katerega je potem naložil nove veje. Kmalu

bo moral stopiti in nalomiti nekaj smrekovih vej, ki so trohnele ob poti. Ampak ne še. Zdaj še ni imel moči.

Ravno ko se je odločil, da je čas, je za seboj zaslišal premikanje. Njegov obraz je pobledelel, a ni se ozrl nazaj: „Vedel sem, da boš prišla.“

Odgovorilo mu je samo komaj slišno dihanje za njegovim hrbtom, ki mu je po hrbtu poslalo kurjo polt.

„Prišel sem, da se ...“ za trenutek je premler svoje besede. „No, zdaj sem tu. Na najinem začetku in najinem koncu.“

Postava za njim ni spregovorila. Zbral je pogum in se obrnil. Zazrl se je v blago svetleče bitje pred seboj, ki ga je gledalo s svojimi votlimi očmi. Nekoč je bila lepa. Še zdaj je bila lepa, v svoji hladni brezbržnosti morda še bolj.

Zaihtel je: „Nobene pravice nisem imel. Pretental sem te. Ampak. Ljubil sem te. Močno.“

Ledena roka se ga je počasi dotaknila. Čutil je, kako se njegovo telo ohlaja. „Lagal sem, priznam, a mislil sem, da ko me boš spoznala ... Ah, mlad in neumen sem bil. In potem. Potem ko si me tako grdo zavrnila ...“ po licu mu je stekla solza, ki se je zalesketala v luni. „Poizkušal sem se odkupiti. Poizkušal sem očistiti svoj greh. Zato sem pobegnil. Šel sem v vojsko. K svetim vojakom, ki iščejo pokoro.“ Pogoltnil je slino. „Žrtvoval sem se, večkrat sem bil odlikovan za pogum ...“ Nehal je govoriti. Videl je, da ga ne posluša in razumel je, zakaj ne. „Oprosti,“ je vendarle iztisnil skozi modre ustnice.

Kasneje, ko je bila že noč, je ogenj ugasnil.

5

1

4

1 V okviru mednarodnega raziskovalnega tabora YRONS, ki ga je gostila Gimnazija Jurija Vege Idrija, so Kolektor obiskali mladi raziskovalci in njihovi mentorji iz Indije, Francije, Madžarske, Nemčije, Cipra in Slovenije. Namen obiska je bil predstaviti koncern in njegovo zelo dobro sodelovanje z idrijsko gimnazijo. Med raziskovalnimi nalogami, ki so jih dijaki predstavili, so bile tudi tri naloge, ki so jih idrijski dijaki delali s pomočjo Kolektorjevih strokovnjakov.

2 Koncernov izvršni direktor za raziskave Ludvik Kumar je kot častni gost iz gospodarstva spregovoril na Dnevih doktorskih študentov. »V gospodarstvu bijemo vsakodnevni boj na trgu. Pri tem nam vsaka še tako majhna prednost pred konkurenco še kako prav pride. K sreči imamo v Sloveniji dovolj inteligence in ustvarjalnosti. To dokazujejo dosežki na tekmovanjih modernih tehnologij. Prav tako lahko to potrdimo tisti, ki imamo priložnost delati v mednarodnih razvojnih timih.«

3 Evropska agencija za varnost in zdravje pri delu je podelila priznanja in pohvale za dobro prakso pri preprečevanju tveganj na delovnem mestu. Na natečaju je sodelovalo več sto podjetij iz 29 držav. Med 50 finalisti, ki so se udeležili slovesne podelitve v Dublinu na Irskem, je bil tudi Ascom, ki je pohvalo prejel za projekt zmanjševanja kostno-mišičnih težav v proizvodnji. V podjetju pohvalo, ki je v EU izjemno cenjena, vidijo kot pomemben dokaz, da so na pravi poti pri skrbi za zaposlene in njihovo dobro počutje na delovnem mestu. Velja omeniti, da je omenjeno pohvalo ali nagrado do zdaj v slovenskem prostoru prejela le peščica podjetij.

6

7

2

4 Ljubljanska Fakulteta za strojništvo je v okviru njenega sodelovanja z mednarodnimi fakultetami za svoje partnerje organizirala strokovni obisk Kolektorja. Proizvodne procese so si ogledali profesorji in doktorski študenti strojništva s Švedske, iz Jordanije in celo Palestine. Namen obiska je bil поблиže spoznati koncern Kolektor s poudarkom na ogledu tehnologij, ki jih Kolektor uporablja za pripravo površin.

5 Junija se je s 3-dnevno delavnico začela Kolektorjeva Vitka akademija, ki so se je udeležili izbrani kandidati iz Kolektorjevih podjetij iz Nemčije, Bosne in Hercegovine in Slovenije. Zaradi omejenega števila mest so izbrali 44 kandidatov, od tega 20 promotorjev in 24 potencialov, ki bodo do aprila prihodnje leto na še petih podobnih 3-dnevnih delavnicah osvajali znanja s področja vitke tovarne v najširšem pomenu besede. Cilj Kolektorjeve Vitke akademije je pripraviti potenciale na sprejemanje novih nalog oziroma zadolžitev v smislu vodenja in sodelovanja pri strateških projektih po zaključku akademije.

6 Kolektorjev Nanotesla Inštitut je z RC eNeM – podružnico Nanomateriali v steklarstvu razvil novo recepturo za efektno crackle steklo, za katerega je bila vložena tudi vloga za evropski patent. Kot je povedala direktorica Nanotesla Inštituta Branka Mušič, so izgled razbitega stekla dosegli s postopkom vgradnje titanovega (IV) oksida (TiO₂) v steklo, namenjeno maloserijski izdelavi unikatnih dekorativnih steklenih izdelkov najvišjega kakovostnega razreda. Tako steklo ima specifične fizikalne in kemijske lastnosti, ki omogočajo pihanje stekla oz. ročno izdelavo steklenih izdelkov. Znani postopek izdelave crackle stekla je tehnološko precej zahtevnejši od na novo razvitega in ni v splošni rabi. Gre za hitro potopitev staljenega stekla v mrzlo vodo, kar povzroči razpoke na površini stekla. Steklo se pred oblikovanjem ponovno segreje in zaradi velike spremembe temperature pri nadaljnjem oblikovanju zunanje razpoke postanejo večje, kar povzroči značilen crackle efekt. Pri steklu, izdelanem s postopkom potapljanja v mrzlo vodo, se pri dotiku površine čutijo razpoke, ki so omejene na zgornjo površino stekla. Pri postopku oz. recepturi, ki jo je razvil Nanotesla Inštitut pa so vse, tako notranje kot zunanje, površine in tudi robovi steklenega izdelka gladki.

3

7 Koncern Kolektor se je predstavil na berlinskem sejmu CWIEME, na katerem razstavljajo najpomembnejši proizvajalci motorjev, sestavnih delov zanje in opreme za njihovo proizvodnjo. Za Kolektor je to najpomembnejši sejem na področju komponent in sistemov. Sejem je za udeležence priložnost za medsebojna srečanja, pogovore s kupci in dobavitelji reprodukcijskih materialov ter za preučitev poslovnih potez konkurentov. Letos je Kolektor na sejmu za svoje partnerje pripravil poseben dogodek, s katerim je obeležil svojo 50-letnico.

Idrija je praznovala 50 let Kolektorja

Polona Rupnik

Letošnje leto je za Kolektor jubilejno leto. Nekaj posebnega je bil zato tudi tradicionalni Dan Kolektorja. Dogajanje se je začelo s petkovim koncertom za vse občane in nadaljevalo s sobotnim Dnevom Kolektorja, ki je namenjen druženju zaposlenih, njihovih družinskih članov, Kolektorjevih upokoencev in študentov.

Petkovo Kolektorjevo popotovanje po svetu, natančneje po državah, v katerih ima Kolektor svoja podjetja ali predstavništva, so z izvrstnimi nastopi popestrili različni nastopajoči, piko na i dogodku pa je dala najbolj popularna vokalna zasedba pri nas in tudi v tujini Perpetuum Jazzile, ki je poskrbela za pravo glasbeno poslastico. Mestni trg v Idriji je pokal po šivih. Zbrani množici je predsednik koncerna Kolektor Stojan Petrič med drugim povedal, da si želi, da bi Idrija

v prihodnje postala mesto znanja. Sobotno dopoldne je bilo rezervirano za športna tekmovanja, popoldne pa so najprej na svoj račun v idrijski Mejci prišli otroci. Do poznih večernih ur je bilo živahno tudi na osrednjem prizorišču pred Modro dvorano, kjer so 4500 ljudi zabavali Putrovke in Čuki. Presenečenj ni manjkalo: na Dan Kolektorja je prišel svetovni prvak v smučarskih poletih Robert Kranjec, iz letala so na glavno prizorišče z dimnimi bombami v barvah Kolektorja

skočili padalci, nastopila pa je tudi plesna skupina Maestro. Zbrane je v imenu vodstva koncerna Kolektor nagovoril glavni izvršni direktor Radovan Bolko, ki je izpostavil, da je zelo velik dosežek, da je Kolektor v vseh 50 letih redno izplačeval plače, kar je ponazoril s primerjavo z zdravjem. Tako kot lahko zelo veliko za svoje zdravje naredimo sami, lahko tudi uspešna zdrava družba veliko naredi sama, če se le zavzema za svoje zaposlene.

»50 let je za nami. Zelo razvojno-tržnih. Predvsem zadnjih 20 let, ko smo dokazali, da Slovenci, Idričani znamo sami narediti več in smo enako dobri kot nemška in ostala podjetja znotraj EU. Danes ustvarimo 450 milijonov evrov prihodkov, od tega eno tretjino v tujini, imamo 3076 zaposlenih, od teh več kot 800 v tujini. Na to smo lahko ponosni. Ponos pa nas ne sme uspavati. Spremembe v svetu na področju tehnologij, novih proizvodov, trženja se danes dogajajo zelo hitro. Na to moramo reagirati še hitreje kot v preteklosti.«

»Sprašujem se, ali znamo? Imamo kadre, imamo voljo, imamo dobro vodstvo, torej kar je najpomembnejše, imamo ljudi, ki so lojalni in dobri. Ob finančni stabilnosti koncerna ima sedanje vodstvo lepo priložnost, da se v naslednjih desetih letih dokaže, kajti njihov uspeh bo naš uspeh, ne samo Kolektorja, ampak celega mesta in zato jim želim veliko poslovnih uspehov.«

»Moja želja je, da Idrija postane mesto znanja. Znanja, ki ga bomo gradili mi Idrijčani in znanja, ki ga bodo gradili tudi tisti, ki se nam bodo pridružili v Idriji. Če nam bo to uspelo, bomo imeli visoko dodano vrednost in lepo bomo živeli v tem majhnem mestu.«

Kolektor prejel Remyjevo nagrado

Polona Rupnik

Na letošnji konferenci dobaviteljev Remy International, ki so jo pripravili v Mehiki, je Kolektor Group prejel prestižno nagrado Quality Award for Excellence za leto 2012, ki so je bili v družbi izjemno veseli.

Nagrada je Remyjeva zahvala za odlično sodelovanje na vseh področjih ter za dobavo kakovostnih komutatorjev in drsnih obročev, ki jih Kolektor dobavlja Remyju v Mehiko. Nagrada pomeni, da je Kolektor na pravi poti ter da ima dober pristop do kupcev. Usmerjenost h kupcu je namreč tudi ena od Kolektorjevih vrednot, ki jih zaposleni skozi delo širijo in živijo. Z nagrado je Remy pokazal, da ima Kolektor za strateškega partnerja. Kolektor je namreč globalni dobavitelj za Remyjeve proizvodne lokacije v

Latinski Ameriki, Evropi ter Aziji. Remy je vodilni proizvajalec motorjev za zaganjalnike in alternatorje za tovorna in osebna vozila. Tako so naši izdelki posredno vgrajeni v osebna vozila avtomobilskih

proizvajalcev, kot so General Motors, DaimlerChrysler, Toyota, Honda in Hyundai/Kia. Za oskrbo zaganjalnikov za težka (tovorna) vozila Remy dobavlja predvsem OEM-kupcem na ameriškem tržišču.

(od leve proti desni) Primož Bešter, izvršni direktor za prodajo in marketing, Silvester Jesenko, vodja komutatorskega programa za tehnično področje, Milan Erjavec, vodja komutatorskega programa za prodajno področje, in Marjan Drmota, izvršni direktor za razvoj

Obdobje nakupov in organske rasti koncerna

Filip Šemrl

Ker bi bilo preveč, če bi v eni sami številki obravnavali obdobje razvoja Kolektorja po letu 2005, sem se odločil, da tokratno pisanje zamejim z odhodom izvršnega direktorja za komercialo Roka Vodnika v slovensko naftno družbo Petrol leta 2009. Mene pa je ob pregledu arhivov predvsem zanimalo, zakaj je v obravnavnem obdobju po količini gradiva izstopalo leto 2008. Sicer pa spet lepo po vrsti.

Bolj ko se je Kolektor razvijal z organsko rastjo ali s prevzemi, več medijske pozornosti je bil deležen. Zato ne preseneča uvodoma zapisana ugotovitev, da med vsemi izstopa predvsem leto 2008. V tem času so prišli do veljave novi mediji, zato je razumljivo več informacij o dogajanju v koncernu in z njim v povezavi tudi

zunaj njega. Velika peterica spletnih podjetij Google, Microsoft, Facebook, Twitter in Yahoo je naredila svoje, a bolj zunaj kot znotraj koncerna.

V koncernu so se ukvarjali s sprotnimi zadevami in strategijo poslovanja, zgodilo pa se jim je, da ni šlo vse tako, kot so si zamislili. Konec leta 2007 je

Hidria Fin kupila delež v FMR-u, kar so prizadeti vzeli za sovražen nakup. To se je zgodilo med predsednikovo službeno potjo na Kitajsko in v prednovoletni idili. Odličen čas za kaj takega bi dejali, toda na žalost je zmanjkalo časa ali finančnega štrika, da »sosedje niso »popapali« še več. Kolektorjevo vodstvo se je odzvalo hitro in preprečilo nadaljnje nakupe. Je šlo za notranje informacije? Čeprav je Kolektor indirektno ponudil višjo ceno za nakup delnice FMR d.d. (50 evrov na delnico), sta tedanja državna politika ter Vipa Holding, se ne ve zakaj, delnice v FMR-u d.d. po ceni 47 evrov prodala Hidrii Fin.

Gradnja Kolektorjevega Razvojno-tržnega centra na matični lokaciji v Idriji, ki se je začela začetek leta 2008, je lepo napredovala

Iz znanih podatkov je Hidria Fin, ki je imela le 100.000 evrov lastnega kapitala zastavila delnice FMR-a d.d. za kredit pridobljen pri NLB, v višini 15 milijonov evrov. Je bila to zopet ena od značilnih slovenskih tajkunskih zgodb? To bo pokazala prihodnost, ki se bo odražala v sposobnosti vračanja kreditov kreditodajalcev s strani Hidrie Fin.

Ustanavljanje novih podjetij

V tem času je koncern Kolektor oziroma njegova družba Kolektor Feriti, ki je pred tem osvojila proizvodnjo planarnih transformatorjev oziroma aplikacij za elektronski balast za napajanje ksenonskih žarometov avtomobilov višjega, srednjega in prestižnega razreda, v Laktaših (BiH) odprla novo tovarno Kolektor Febo, ki danes opravlja storitve za Kolektor Magmo. Kmalu za tem pa je koncern Kolektor ustanovil novo podjetje v Laktaših Kolektor Bosna, v katero je preselil del proizvodnje komutatorjev, ki so se proizvajali v diviziji C. V Idrijo pa so v sproščene proizvodne prostore iz koncernovega hčerinskega nemškega podjetja Kautt & Bux preselili delovno bolj intenzivne programe s področja plastike za avtomobilsko industrijo. Za razliko od vseh ostalih Kolektorjevih proizvodnih družb doma in po svetu so v novi tovarni proizvodnjo organizirali v skladu s

Po šestnajstih letih so leta 2007 v Kolektorjevi industrijski coni zamenjali mehki jez na Idriji

tako imenovano transnacionalno mentaliteto, kar pomeni, da za proizvodnjo skrbijo izključno ljudje iz lokalnega okolja. Kolektor Feriti so leta 2005 v kitajskem Wuxiju (Kolektor Commutators) organizirali tudi zaključni del proizvodnje, brušenje in finalizacijo feritov, namenjenih prodaji na azijskem tržišču, medtem ko je proizvodnja za evropske kupce še naprej ostala v Sloveniji. Za tak korak so se v Kolektor Feritih odločili

na pritisk ameriških in drugih kupcev, ki so proizvodnjo končnih izdelkov že preselili na Kitajsko, v nasprotnem bi izgubili posle.

Prevzem Liva

Leto 2006 si bomo zapomnili po Kolektorjevem prevzemu postojnskega Liva. Z nakupom slednjega je koncern okrepil ponudbo sestavnih delov za avtomobilsko

Po neurju nad delom Gorenjske in Primorske sta koncern Kolektor in družba FMR pomagala dolgoletnemu razvojno-strateškemu partnerju pri odpravi posledic ujme. Več 100.000 evrov pomoči je predsednik koncerna Kolektor Stojan Petrič vročil predsednici Domelove uprave Jožici Rejec

Kolektor je leta 2007 v Bosni (Laktaši) odprl najbližjo tovarno v tujini

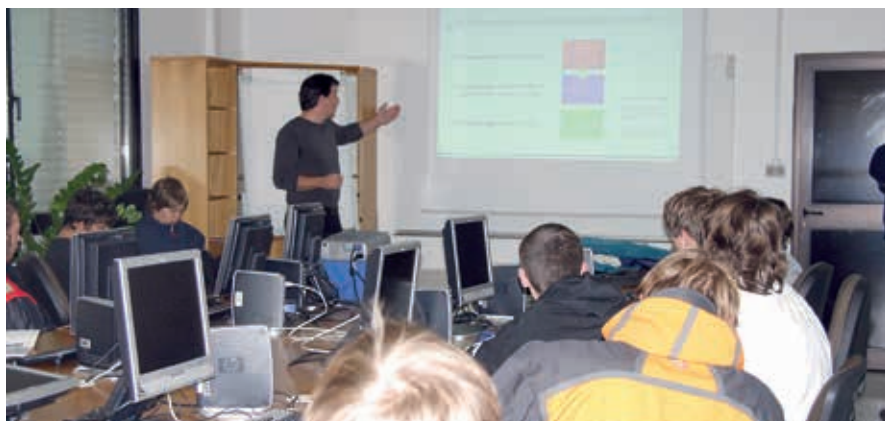
industrijo in ponudbi produktov iz duroplastov, ki jih že sam izdeluje, dodal še Livovo ponudbo izdelkov iz termoplastov. Nakup omenjenega podjetja je bil v skladu z dolgoročno strategijo Kolektorja na področju diverzifikacije proizvodnih programov, ki naj bi do konca desetletja predstavljali že polovico prihodkov skupine.

To leto je koncern Kolektor, ki se v svoji strategiji usmerja na področja, ki temeljijo na novih magnetnih materialih in kompozitih na podlagi nanotehnologije v svojem ljubljanskem hčerinskem podjetju odprl Nanotesla inštitut. Njegovo odprtje je že botrovalo številnim novim izdelkom s področja nanotehnologije in postal je trdno jedro močne koncernove industrijske razvojne enote.

Sicer pa je koncern to leto začasno prekinil s strategijo prevzemanja podjetij in vso skrb namenil krepitvi organske rasti koncerna na matični lokaciji v Idriji. Natanko štiri leta po prevzemu Kautt & Buxa je odprl tudi novo halo v nemškem Herrenbergu ter s tem zaključil kadrovske in organizacijske prestrukturiranja družbe, ki je pred tem izdelovala komutatorje na dveh lokacijah, poleg Herrenberga še v Dornstettnu.

Koncern drži stik s konkurenco oziroma je vodilni na številnih področjih po zaslugi inovacij. Na fotografiji je znotrajkolesni pogon v prototipni delavnici

Koncern Kolektor že leta uspešno sodeluje z izobraževalnimi ustanovami v domačem okolju in izven njega. Vsako leto pripravijo številne ogledne, tako za tiste najmlajše, ki hodijo še v vrtec, do njihovih starejših kolegov v osnovnih šolah, največkrat pa jih obišejo dijaki in študenti

Pridobitev standarda ISO TS 16 949

Leta 2007 so vsa Kolektorjeva podjetja z izjemo Wuxija na Kitajskem pridobila standarde kakovosti in skoraj vsa že tudi standard ISO TS 16 949 za vodenje kakovosti po zahtevah avtomobilske industrije. S tem v koncernu že zagotavljajo neoporečnost svojih proizvodov, kar koncern zahteva tudi od svojih dobaviteljev.

Zaradi povečanega obsega naročil se je koncern odločil, da bo del proizvodnje komutatorjev uredil tudi zunaj Idrije. Izbral je Kočevje, kjer je bilo zanimanje za zaposlitev v novem podjetju veliko.

Boschev naj dobavitelj

Nemški Bosch je koncern Kolektor že tretjič v desetletju spet razglasil za najboljšega bienalnega dobavitelja. Bosch ima namreč več kot 10.000 dobaviteljev po svetu. Kolektor se je med njimi prebil na vrh z logističnimi, tehničnimi in tudi cenovnimi pričakovanji svojega največjega kupca, za katerega je razvojni partner za večino programov.

V Kolektorju so prav zanj skonstruirali grafitni komutator za bencinsko črpalko in komutator za elektromotor za servotronik napravo.

Koncern stalno organizira predavanja, največkrat s področja avtomobilske industrije. Med drugim je vodilnim v Kolektorju predaval tudi Guy Furnier

Družbena odgovornost

V obravnavanem obdobju je imel koncern Kolektor številne prodajne konference, pripravil je Dan dobaviteljev, posodobil je »hišno« restavracijo, gostil je ugledne mednarodne predavatelje in člane takratne vlade ter primorske poslance, bil donator številnim društvom in posameznikom, skupaj s FMR-om je tudi pokrovitelj Festivala idrijske čipke. Zaslužen je tudi za

uvvedbo novega študijskega programa na Gimnaziji Jurija Vege, in sicer za mehatroniko, kar je bila novost tudi v slovenskem prostoru. Dijaki so namreč lahko v okviru 20-odstotnega kurikulumu praktični pouk izvajali tudi v podjetju, kjer so se kasneje zaposlili. Glede na dobre rezultate poslovanja je Kolektor leta 2007 izplačal najvišji regres in tako imenovani konjunkturni dodatek. Leto prej je bil največje proizvodno podjetje na Primorskem in sedmo v Sloveniji.

Po končani gradnji RTC-ja je prišla kot zadnja na vrsto obnova Orodjarne, ki jo danes obiskovalcem poleg Strojgradnje tudi največkrat pokažejo

Intervju Rok Vodnik

Bilo je manj brc v prazno kot zadetkov v polno

Filip Šemrl

Rok Vodnik je član uprave slovenske naftne družbe. Rojen je bil leta 1970 in je magister poslovedenja in organizacije. Poslovno pot je začel v podjetju Avtotehna – Canon, nato se je zaposlil v podjetju Kolektor Group, kjer je vodil projekta na področju informatike, internacionalizacije in analiz. Leta 1999 je odšel v ZDA in vodil ustanovitvi trgovskega podjetja Comtrade USA in proizvodnega podjetja TKI Inc. Leta 2002 je prevzel naloge izvršnega direktorja odgovornega za komercialno področje v Kolektor Groupu, kjer je bil tudi član upravnega odbora.

Glede njegovih novih zadolžitvev pa piše, da ga je nadzorni svet slovenske naftne družbe Petrol imenoval na mesto člana uprave za petletno obdobje s pričetkom avgusta leta 2009. Vse to mi je rojilo po glavi, ko sem se z dvigalom vozil v sedmo nadstropje Petrolove poslovne stavbe. Zaradi Vodnikove skromnosti nisem pričakoval velike pisarne, zato sem bil po vstopu vanjo še bolj presenečen. Urejenost, nikjer ničesar preveč, ne pa tudi sterilno in hladno. Skratka, primerno delovno okolje.

Kdaj in od kje ste prišli v Kolektor?

Po magistrskem študiju na mednarodnem programu MBA, ki ga je v Radovljici organizirala Ekonomska fakulteta. Imel sem Kolektorjevo štipendijo. Po končani diplomski na Fakulteti za elektrotehniko sem se namreč odločil, da bom študiral še naprej. Na priporočilo dr. Janeza

Prašnikarja (s predsednikom koncerna Kolektor S. Petričem sta bila sošolca na Ekonomski fakulteti) sem napisal prošnjo in bil povabljen v Kolektor, ki ga od prej, razen iz medijev, nisem dobro poznal in bil tudi sprejet. To je bil tudi moj prvi pravi stik s Kolektorjem.

Zakaj ste se odločili prav za Kolektor?

Čisto po pravici povedano, sem s pomočjo Ekonomske fakultete, bili so namreč konjunktorni časi, isti teden dobil tudi enakovredno ponudbo SKB banke. Bil sem v dilemi, ker Kolektorja nisem poznal, služba bi bila v drugem primeru v Ljubljani in tako bi tudi vožnja v Idrijo odpadla. Za Kolektor sem se odločil, ker sem imel tehnično predznanje in ker mi je gospod Petrič pojasnil, kaj Kolektor od mene želi in kje vidi mojo vlogo. Bili so bolj prepričljivi kot v SKB banki. Po pogovoru z njim z moje strani ni bilo več dileme.

Ali ste takrat že vedeli, kaj izdelujete?

Toliko sem se že pozanimal. Gospod Jože Rupnik me je peljal v proizvodnjo in mi predstavil komutator. V bistvu sem že vedel, kaj komutator je. Ko sem prišel v Kolektor, se je ravno odprla proizvodnja v hali A in narejen je bil nov most čez Idrijco. Jože Rupnik mi je razkazal proizvodnjo v omenjeni hali in v stari hali, v obratu C, kjer je danes prenovljena strojegradnja. Tak je bil Kolektor, ko sem jaz prišel vanj.

Torej ste bili priča hitri rasti Kolektorja, njegovi internacionalizaciji in diverzifikaciji?

Ko sem začel delati v Kolektorju, na nek način govora o internacionalizaciji še ni bilo. Razen da je bila prodaja na tuje trge kot čisti izvoz, ni pa bilo proizvodnje zunaj Idrije. Le v Drežnici smo imeli obrat. Naš prvi nakup je bil Iskra Feriti (današnja Kolektor Magma). Pri projektu sem tudi sam sodeloval. Potem pa se je začelo.

Je bil komutatorski program Kolektorju premalo za rast podjetja?

Takrat je bilo seveda veliko dilem, kako naprej. Dejal bi, da je Kolektor imel potencial za rast na tujih trgih, vendar se je vse bolj intenzivno pojavljala kitajska konkurenca, ki je trgom ponudila proizvode njihove kakovosti, ki so bili vse boljši. To je bilo

obdobje okrog leta 2000 in naprej – obdobje, ki smo ga zelo občutili. Prav tako pa so bile tvorne naše razprave o elektronsko komutiranem motorju. Pojavljali so se že prvi serijski primerki. Ocenili smo, da se bo ta substitut hitro razvijal in nadomeščal komutator. Kasneje se je izkazalo, da se to ni tako hitro dogajalo. Komutatorski motor je ohranil svojo prednost. Mi smo to jemali kot veliko nevarnost oziroma kot bojazen, da se bo komutatorski motor hitro pojavil na tržišču. Dejstvo pa je bilo, da je komutatorski motor obdržal prednost, seveda z dodatnimi stroškovnimi racionalizacijami. Zamenjava se dogaja še danes. Skratka, okrog leta 2000 se je v Kolektorju začelo pogovarjati o diverzifikaciji. Na eni strani zaradi nizkih cen kitajskih proizvajalcev, na drugi strani zaradi substituta. Ocenili smo, da moramo nujno v proces diverzifikacije.

Ste potem prodajali vse ali samo komutatorje?

Mi so se naučili prodajati vse. Učili smo se veliko. Ni vse tako enostavno, kot zgloda. Z današnjega zornega kota je bilo vse težko narediti in prodati. Če se samo spomnim začetkov proizvodnje karbonskih komutatorjev, ki je danes nosilna. Med drugim, kako smo kupce prepričevali, da je ta produkt »ta prav« in so ga začeli uvajati. Bilo je zelo zahtevno produkt uvesti na tržišče in si pridobiti položaj, ki ga ima Kolektor danes. Da se je to zgodilo, gre zahvala vsem v razvoju in komerciali. Bile pa so seveda tudi druge težave. Produkti današnje Kolektor Magme se niso prodajali pa Kolektor Liv pa vsesmerni prikazovalnik, skratka veliko težav. S številnimi produkti smo uspeli, ne pa z vsemi.

Koliko je bilo potem brc v prazno?

Glede na to, kje je Kolektor danes, lahko rečemo, da je bilo manj brc v prazno kot zadetkov v polno. Lahko rečem, da smo se iz vsake stvari nekaj naučili. Potegnili smo nova znanja, konkurenčne prednosti in tudi odločitve, v katero smer se moramo razvijati. S tega vidika popolnih brc v prazno ni bilo. Na koncu nas je ta zgodba pripeljala tudi do izdelkov iz termoplastov in duroplastov, do rotorjev za brezkrtačne motorje in nakupa KMT iz Essna. Če se takrat ne bi lotili hibridike in rotorjev, oboji temeljijo na proizvodnji iz redkih zemelj, se ta, danes za Kolektor ključna akvizicija, ne bi zgodila. Iz vsake zgodbe smo nekaj potegnili. Zato novi produkti prispevajo tudi k organski rasti koncerna.

Koliko ste tudi sami zaslužni za razvoj Kolektorja?

Ja, v tem mozaiku sem tudi jaz dodal kamenček. Po dveh letih kaljenja v Kolektorju sem šel v ZDA. To je bil čas, ko smo na domačem dvorišču s konkurenčnimi cenami napadali našega lastnika, kar sploh ni bilo lahko, saj so nas kupci spraševali, kako si to lahko privoščimo. Ni bilo lahko, saj smo se morali ob koliziji interesov na vsakem tržišču znajti s svojo nišo in prostorom. Po štirih letih vodenja tovarne komutatorjev v Greenwillu sem spet prišel v Idrijo, kjer sem sedem let opravljal vodenje komercialne. Kot njen direktor sem bil vključen v vse prodajne posle.

Kaj vam je dal Kolektor na vaši razvojni poti?

Veliko. Tudi osebnostno. V njem sem se začel kaliti. Pridobival sem znanja, se učil od nadrejenih. Dal mi je možnost, da sem ta znanja internacionaliziral in dobival kilometre z delom v tujini, na razvitih tržiščih. V šoli, na fakulteti pridobimo teoretična znanja, praktična znanja pa z napakami in uspehi, s slabimi in dobrimi izkušnjami samo v praksi. In to možnost mi je dal Kolektor.

Kakšen bo po vaše koncern Kolektor v prihodnje?

Zdaj ga že gledam kot zunanji opazovalec, vendar ga na nek način še zelo spremljam. Na podjetje, v katerem sem prehodil to pot, gledam kot na slovenski Bosch ali Siemens, ki sta bila naša velika kupca. Tehnično znanje je ob razpadu velikih sistemov pri nas ostalo v Kolektorju. Videl sem ga tudi kot integratorja tehničnega znanja pri nas. Kolektor z nakupom Kolektor Etre postaja tehnološki sistem na področju energetike. S temi proizvodnimi stebri ima dovolj jasno strategijo, kam se namerava razvijati. V prihodnjih letih vidim za Kolektor zelo lepo prihodnost.

Zakaj ste ga zapustili?

/Smeh ... Boš to objavil?/ Nikoli zaradi denarja in tudi nikoli se o njem nismo pogovarjali. To je bila moja zelo težka osebna odločitev. Nisem je sprejel čez noč. Dobrih 13 let sem bil v Kolektorju. Zadnjih sedem let sem bil direktor komercialne. Ko sem prejel povabilo Petrolovega nadzornega sveta, sem se vprašal, ali znam še kaj drugega delati, nekaj, kar je popolnoma drugačno.

Kakšna je razlika med vašim takratnim in sedanjim delom?

Gre za velik sistem, za strokovno zelo zahtevno delo. Konec delovnega dne sem zadovoljen, da je bilo to uspešno,

kar se kaže tudi na rezultatih. Tudi naša družba ni imuna na krizne čase, srečuje se z novimi izzivi. Reorganizirali jo bomo iz naftne v energetsko družbo. V prejšnji službi sem se veliko naučil, kar s pridom uporabljam.

So kakšne sinergije med Kolektorjem in Petrolom?

Smo Kolektorjev kupec. Kupujemo transformatorje, storitve na področju avtomatizacije. Imamo kar nekaj poslovnih stikov, saj se dva velika poslovna sistema na ravni države srečata.

Na podjetje, v katerem sem prehodil to pot, gledam kot na slovenski Bosch ali Siemens, ki sta bila naša velika kupca.

Se je šele z vašim prihodom v Petrol začelo sodelovanje med sistemoma?

Ne, bilo je že prej.

Kako so prišli do vas?

Zagotovo so spremljali Kolektor, dobro podjetje in ocenili tudi moje delo. Na Petrolu so sestavljali novo upravo in ocenili, da bi bil primeren kandidat. Zdaj se sicer neposredno s prodajo ne ukvarjam.

So k pozitivnemu imidžu Kolektorja prispevali tudi mediji?

Nedvomno. V javnosti, sploh strokovni, velja mnenje, da je to dobro podjetje. Koliko ga javnost spremlja, je seveda drugo vprašanje, ker izdeluje industrijske produkte, ki niso za široko potrošnjo. Tisti, ki pa sledijo slovenskemu gospodarstvu, imajo o njem zagotovo dobro mnenje.

Ker se vam ni treba več vsak dan voziti iz Ljubljane v Idrijo in nazaj, imate več časa zase in za družino?

To pa ne bo držalo. Ko sem bil še v Kolektorju, sem zjutraj ob 7. uri sedel v avtomobil, bil med vožnjo na telefonski zvezi z Južno Korejo in ob 8. uri v službi. Nazaj grede, službo sem končal ob 18. ali 19. uri, pa sem se pogovarjal z Ameriko. Zdaj pa je približno isto. V službo prihajam ob 7.30, domov pa grem med 19. in 21. uro. Če želiš nekaj narediti, moraš v to vložiti energijo.

O poslovanju koncerna Kolektor

Anica Uršič Vončina

Koncern Kolektor letos, to je v jubilejnem 50. letu, posluje stabilno in v skladu s planom. Po konsolidiranih izkazih poslovanja je v letu 2012 dosegel 435 milijonov evrov prodaje oz. 458 milijonov evrov prihodkov. Načrt prodaje za letošnje leto je zelo podoben in je za obdobje prvega pol leta v skupnem znesku dosežen.

Geografska razpršenost prodaje ostaja podobna. Koncern približno 18 % svoje prodaje realizira v Sloveniji, 63 % v EU, 10 % v Ameriki ter 9 % v Aziji.

Pregled po divizijah

Pregled po divizijah razkrije določene značilnosti panog. Divizija Komponente in sistemi oz. avtomobilska panoga dosega prodajo v skladu s planom. V drugem polletju na komutatorskem programu ne pričakujemo zmanjšanja naročil, razen v Ascomu. Svoj vpliv na nekoliko nižjo prodajo v drugem polletju bo imelo znižanje cen bakra, kar se neposredno odraža v nižjih cenah komutatorjev. Se pa v komerciali srečujemo z

agresivnimi pritiski kupcev na nižanje prodajnih cen zaradi močne konkurence na področju proizvodnje komutatorjev. Pomanjkanje naročil pesti tudi Kolektor Magmo, ki pa bo v drugem polletju dobila dva dodatna posla.

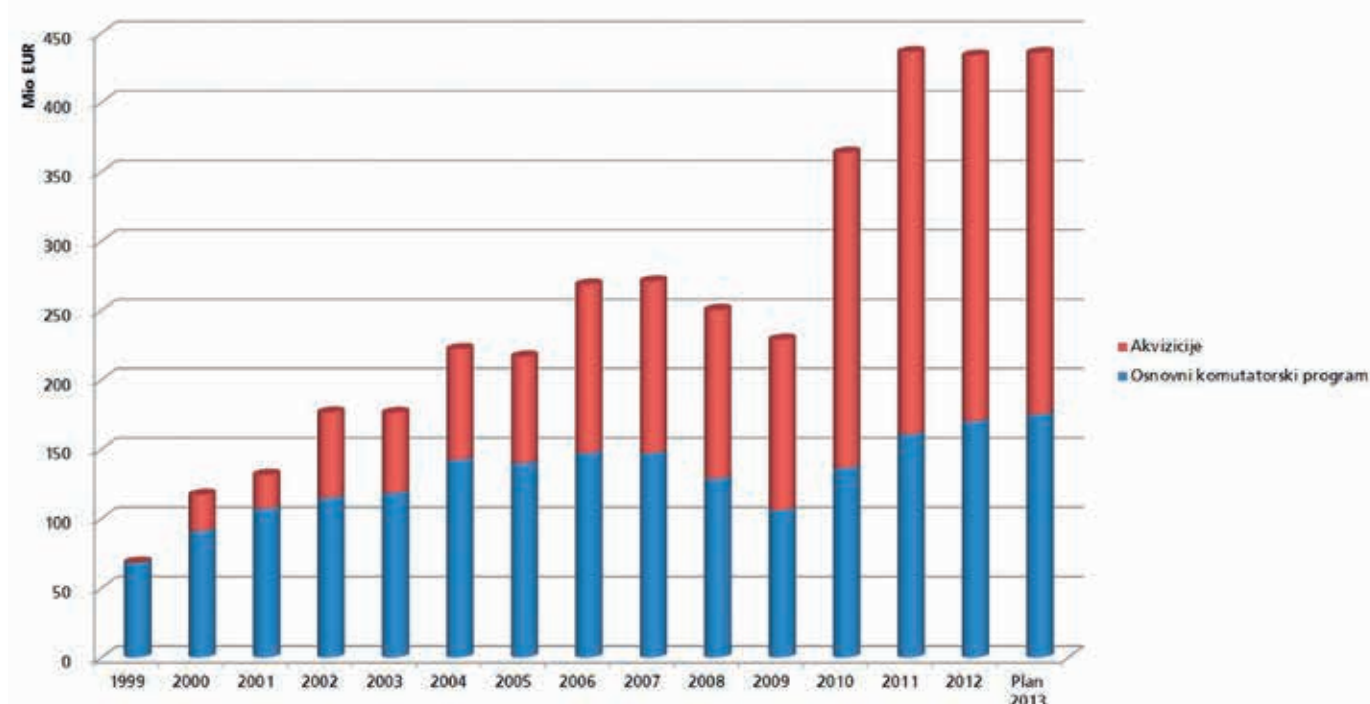
Na področju energetike, kjer je Kolektor Etra osrednje podjetje, je bila realizirana prodaja nižja od načrtovane za to obdobje. Za to vidimo dva glavna razloga, in sicer je eden dolga zima, ki je kupcem transformatorjev onemogočila postavitve le-teh, drugi pa deloma tudi zamiki rokov dobave na željo kupcev. Seveda pa so ti izdelki izdelani in na zalogi čakajo na dvorišču Kolektor Etre, ki zato bistveno večjo prodajo

pričakuje v naslednjih mesecih. So pa v Kolektor Etri zadovoljni z dinamiko pridobivanja naročil za leti 2014 in 2015.

Nižja od načrtovane je tudi prodaja v diviziji Stavbna tehnika in izdelki za dom. Medtem ko bo Kolektor Koling zaradi narave dela več prodaje realiziral v naslednjega pol leta, pa je na programih sanitarne tehnike in izolacij problem manjše prodaje prisoten celo leto.

Uspeh poslovanja je dober

Med več kot dvajsetimi proizvodnimi podjetji trenutno le dve poslujeta z negativnim rezultatom. Pri enem od teh podjetij pričakujemo izboljšanje v začetku leta 2014, in sicer s pridobitvijo novih naročil ter s preselitvijo dela proizvodnje iz Nemčije. Pri drugem podjetju pa so veliki naporji usmerjeni v povečanje prodaje, kjer se prvi rezultati kažejo na Poljskem, v Nemčiji in v Italiji.

Rast prodaje v koncernu Kolektor

Investicije

Smo v dokaj intenzivnem investicijskem obdobju. Kolektor Orodjarna je že od lani zelo zasedena z izdelavo novih proizvodnih linij. Večina nove opreme je namenjena programu komutatorjev in hibridike. S področja gradnje je letos aktualna gradnja nove poslovne stavbe v Essnu v Kolektor Magnet Technology, ki se zaključuje predvidoma sredi avgusta. Selitev se pričinja po 20. avgustu in do konca leta bo preseljene predvidoma 80 % proizvodnje, preostanek pa še v začetku naslednjega leta.

Pripravljamo pa se tudi na razširitev proizvodnih prostorov v Kolektor Sinyungu v Južni Koreji.

Kitajsko podjetje se je preselilo na novo lokacijo in uredilo proizvodne prostore v mestu Nanjing. Proizvodnja na tej lokaciji se bo povečevala.

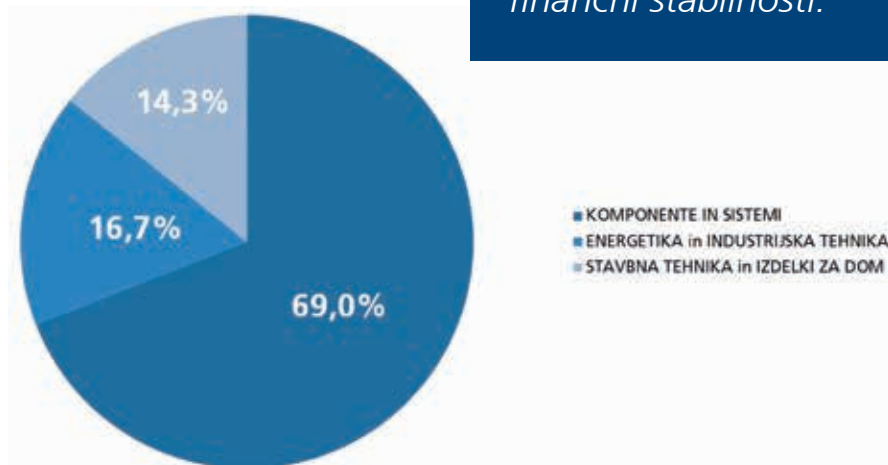
Projekti

V letošnjem letu lahko lepe rezultate pokažejo v podjetju Kolektor Bosna, kjer sta se lansko leto zaokrožili tako prostorska širitev kot tudi širitev proizvodnega programa. Bosna je vsekakor lokacija, na kateri bo koncern Kolektor tudi v prihodnje večal obseg dejavnosti.

V letošnjem letu v koncernu potekajo številni projekti, od konsolidacije poslovanja v podjetjih, kjer ne poslujejo pozitivno, izobraževanja v okviru Vitke akademije pa do selitve nekaterih proizvodnih programov iz KMT v Nemčiji v KFH in Magma. V mesecu juliju smo zaključili s pripravo dokumenta Strategija 2013–2017, kjer smo tako za koncern kot tudi za vsako posamezno podjetje zastavili cilje za naslednje obdobje. V okviru praznovanja 50-letnice smo maja in junija za zaposlene in zunanje udeležence pripravili vrsto izobraževanj.

Število sodelavcev je na podobnem nivoju kot lansko leto. Ob zadovoljivi, z lansko primerljivi prodaji pričakujemo nekoliko nižji rezultat. Dodana vrednost na zaposlenega, ki se v koncernu giblje okrog 45.000 evrov, je za slovenske razmere dobra, vsekakor pa je naš cilj, da jo zvišamo. V strategiji smo si zastavili zvišanje na 50.000 evrov. Tudi delež stroškov dela v dodani vrednosti trenutno še ni tako ugoden, kot smo si ga zastavili v strategiji.

Koncern je finančno stabilen in vodi politiko dolgoročne finančne vzdržnosti. Tako zdaj kot v strategiji za v bodoče ima konservativna pravila glede zadolževanja in stroga merila glede kazalnika zadolženosti v razmerju do sredstev oz. prodaje.

Struktura prodaje po divizijah

Poslovanje koncerna je v prvem polletju v skladu s planom. Takšna so tudi pričakovanja do konca leta. Izpeljati bo potrebno določene ukrepe, ki bodo v posameznih podjetjih terjali veliko naporov. Dolgoročni cilj koncerna je rast ob ustreznih donosnosti in finančni stabilnosti.

Koncern Kolektor v šolskem letu 2013/2014 razpisuje

Poganjamo prihodnost

KOLEKTOR

50 let / years

Za vse informacije glede podeljevanja kadrovskih štipendij lahko pokličete na telefon: 05 37 50 200 ali pošljete

61 štipendij za dijake in študente vseh letnikov

Na idrijski lokaciji razpisujejo družbe Kolektor Group d.o.o., Kolektor Sikom d.o.o., Kolektor Orodjarna d.o.o. in Kolektor KFH d.o.o. kadrovske štipendije:

Naziv izobrazbe	Število štipendij
Mag. inž. strojništva	10
Mag. inž. elektrotehnike	4
Mag. prava	1
Mag. ekonomije	1
Dipl. inž. materialov (UN)	1
Dipl. inž. strojništva (UN)	9
Dipl. inž. elektrotehnike (UN)	4
Dipl. inž. računalništva in informatike (UN)	1
Gimnazijski maturant	1
Kemijski tehnik	1
Strojni tehnik	8
Tehnik mehatronike	9
Elektrotehnik	6

Družba Nebesa d.o.o.: **NEBESA**

Gastronom in hotelir	1
Natakar	1

Na lokaciji Ljubljana razpisuje Kolektor Etra d.o.o. kadrovske štipendije:

Mag. inž. strojništva	1
Mag. inž. elektrotehnike	1

Na lokaciji Postojna razpisuje družba Kolektor Liv d.o.o. kadrovske štipendije:

Mag. inž. strojništva	1
-----------------------------	---

Štipendistom nudimo:

- mentorstvo pri praktičnem delu, pri izdelavi seminarских, raziskovalnih, diplomskih in magistrskih nalogah,
- svetovanje glede osebnega in strokovnega razvoja,
- udeležbo na različnih srečanjih in izobraževanjih,
- financiranje dodatnega izobraževanja v času šolanja,
- sofinanciranje strokovnih ekskurzij v tujino,
- delo na posameznih projektih,
- prakso v tujini,
- uporabo sodobne tehnične opreme,
- zaposlitev po končanem šolanju.

Prijava naj vsebuje:

- življenjepis ali CV,
- zadnje šolsko spričevalo ali potrdilo o opravljenih izpitih,
- potrdilo o vpisu za šolsko ali študijsko leto 2013/2014,
- priznanja in pohvale za dosežke med dosedanjim šolanjem.

Prijave za pridobitev kadrovske štipendije pošljite na naslove:

Lokacija Idrija:

Kolektor Group d.o.o. • Služba za kadre
Vojkova ulica 10 • 5280 Idrija

Lokacija Postojna:

Kolektor Liv d.o.o. • Kadrovske splošne službe
Industrijska cesta 2 • 6230 Postojna

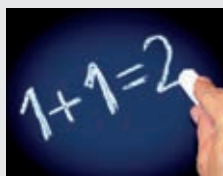
Lokacija Ljubljana:

Kolektor Etra d.o.o.
Šlandrova ulica 10 • 1231 Ljubljana

Vrednote koncerna Kolektor

Odgovornost

Poštenost

Vztrajnost in borbenost

Usmerjenost h kupcu

Inovativnost

Timski duh

BL-rotorji

Andra Dodič, Matija Pelhan

Znotraj koncernove poslovne divizije Komponente in sistemi deluje zelo pomemben program, to je program BL (ang.: brushless) oz. program tako imenovanih brezkrtačnih rotorjev. Začetek razvoja programa na idrijski lokaciji sega v leto 2004 in je tesno povezan z odločitvijo koncerna za diverzifikacijo takrat zelo enovitega proizvodnega programa. Odločitev za program BL-rotorjev je bila naravna z več vidikov. Na trgu so se začele pojavljati aplikacije, kjer so klasične univerzalne DC (ang.: direct current) motorje nadomeščale izvedbe z brezkrtačnimi motorji ali t. i. BL-izvedbe. Razvoj tovrstnih projektov je potekal pri nam znanih kupcih predvsem na avtomobilskem programu, pogosto celo v sklopu razvojnih skupin, ki so nam bile blizu že z osnovnega, komutatorskega programa.

Novi tipi motorjev

Raziskave so nakazovale, da so učinkovitosti tovrstnih motorjev občutno višje kot učinkovitosti klasičnih univerzalnih DC-motorjev. Posledično se je pričakoval pospešen prehod s klasičnih motorjev na brezkrtačno izvedbo. Čas je pokazal, da se prehod izvaja veliko bolj postopoma, kot so nakazovala prvotna pričakovanja.

Zamenjave pri aplikacijah, ki so imele svoje rešitve razvite na osnovi klasičnih motorjev, so se v vmesnem obdobju sicer dogajale, vendar so bile v večini primerov vezane na avtomobile višjega cenovnega razreda, ki so lahko prenesli ustrezno višjo ceno novega motorja. V to skupino spadajo motorji za črpalko goriva.

V nasprotju s tem so se praktično vse nove aplikacije v avtomobilski industriji reševale z novim, učinkovitejšim tipom motorja. Pri avtomobilih na notranje izgorevanje so te v večini povezane z

Andra Dodič,
vodja programa
(razvoj)

»Sicer počasi, pa vendar se je v zadnjih desetih letih prebudil trg tako hibridnih kot tudi električnih vozil z novimi aplikacijami, vezanimi na spremenjen način delovanja pogonskega motorja. Posledično je prišlo do sprememb obstoječih sistemov, predvsem tistih, ki so bili pri avtomobilih z motorjem na notranje izgorevanje vezani na jermenski pogon, in razvoja novih, ki delujejo neodvisno od delovanja glavnega motorja. V to skupino spadajo npr. motorji za električne klima kompresorje, vodne črpalke ...«

zahtevami po zmanjševanju porabe goriva in zmanjševanju izpustov. Med take sodijo motorji za EPS (ang.: electrical power steering), VVT (ang.: variable valve timing), glavne in pomožne vodne črpalke, oljne črpalke, črpalke za SCR (ang.: selective catalytic reduction) ...

Celovita podpora na področju izdelave BL-rotorjev

Od svoje ustanovitve naprej se razvojno-tržna skupina v Idriji trudi svojim kupcem ponuditi celovito podporo na področju izdelave BL-rotorjev tako v fazi razvoja izdelka kot tudi postavitve tehnologije in same proizvodnje z glavnim ciljem povečevanja obsega proizvodnje in prodaje BL-rotorjev znotraj koncerna Kolektor. V vmesnem času je bilo tako izpeljanih kar nekaj zahtevnih razvojnih projektov, ki so prispevali in še vedno prispevajo k skupni prodaji koncerna. V ta namen so bile razvite specifične tehnologije, s katerimi pokrivamo glavne zahteve kupcev v avtomobilski industriji.

L-tehnologija

S t. i. L-tehnologijo pokrivamo izdelavo bencinskih črpalk za kupca TI Automotive, ki s to rešitvijo ponuja svoje črpalke končnim kupcem,

kot so Audi, BMW, PSA, Daimler ... Gre za izvedbo rotorja z najvišjimi magnetnimi lastnostmi, ki uporablja kot vir magnetnega polja sintrane magnetne na osnovi redkih zemelj (NdFeB). Ker je celoten modul črpalke fizično potopljen v pogonsko gorivo avtomobila, je zelo pomembno tesnjenje rotorja predvsem zaradi korozijske neobstoynosti osnovnega magnetnega materiala. S svojo tehnologijo zagotavlja Kolektor aplikaciji ustrezno tesnjenje ob hkratnem doseganju minimalne reže med statorjem in rotorjem ter

projekti na področju te tehnologije, ki nakazujejo, da se bo njen pomen v prihodnje še povečal. Glavna prednost tovrstne izvedbe rotorja je v minimalni reži med statorjem in rotorjem, kar posledično pomeni najboljšo možno izrabo magnetnega materiala in najbolj kompakten dizajn celotnega motorja predvsem ob uporabi sintranih magnetov na osnovi redkih zemelj. To je za naše kupce zelo velika prednost, saj omogoča optimizacijo cene izdelka, znižanje mase celotnega sistema pa še dodatno prispeva k znižanju porabe goriva in izpustov.

izdelek se material pripravlja v podjetju Kolektor KMT v Essnu), omogoča izdelavo magneta oz. rotorja s postopkom brizganja na strojih za injekcijsko brizganje. Tovrstna izvedba daje konstruktorju izdelka veliko večjo svobodo glede oblike samega magneta, je pa na drugi strani pogojena z ustrezno nižjimi magnetnimi lastnostmi magneta, v kolikor te primerjamo s sintranimi magneti. Omenjeno prednost je možno s pridom izkoristiti za izboljševanje uravnoveženosti rotorja, in sicer predvsem za rotorje namenjene različnim vrstam črpalk, za katere je značilno trajno delovanje, ki je v največ primerih povezano z delovanjem direktno v mediju. Razvojna skupina v Idriji je skupaj z razvojno ekipo, ki deluje na področju magnetnih komponent, uspela omenjeno prednost uspešno implementirati v zgoraj omenjeni proizvodni proces. Na ta način je zagotovljeno doseganje tehničnih zahtev kupca brez dodatnih operacij, ki bi negativno vplivale na proizvodne stroške ter zmanjševale Kolektorjevo konkurenčnost.

Razvili smo specifične tehnologije, s katerimi pokrivalo glavne zahteve kupcev v avtomobilski industriji.

Matija Pelhan,
vodja programa
(prodaja)

»Program BL-rotorjev se na trgu šele uveljavlja, saj se je ta začel bolj pospešeno razvijati šele v zadnjem času. Katera tehnologija oz. materiali bodo prevladali pri naših kupcih v prihodnosti, bo pokazal čas, vsekakor pa se bomo v Kolektorju trudili, da bomo pokrili različne izpeljanke rotorjev. BL-rotorji predstavljajo za našega kupca strateško zelo pomemben del elektromotorja, zato se večkrat v začetni fazi odločajo med lastno proizvodnjo in nabavo od zunanega dobavitelja, kot je Kolektor. Po prvih tehničnih razgovorih pa kupec običajno prepozna naše kompetence na programu rotorjev in zaupa našim rešitvam.«

zahtevano uravnoveženost rotorja. Proizvodnja omenjenega rotorja je s prvimi količinami stekla leta 2010. V naslednjih letih se pričakuje občuten porast proizvedenih rotorjev, saj smo bili v zadnjem letu nominirani za kar štiri nove projekte. V sklop iste tehnologije spadajo tudi rotorji za EPS in zunanji rotor za motor klima kompresorje za hibridna vozila.

K-tehnologija

K-tehnologija pokriva rotorje za VVT-aplikacijo in aplikacijo oljne črpalke avtomatskega menjalnika. Prvi projekt VVT s kupcem Continental Automotive se je začel leta 2007 in do letošnjega leta je koncern Kolektor v sklopu proizvodnje Kolektor KFH izdelal ca. 1,5 milijona tovrstnih rotorjev. Gre za tehnično zelo zahteven aktuator, ki deluje vgrajen v blok motorja in skrbi za optimizirano odpiranje ventilov motorja s ciljem zmanjševanja porabe goriva ter posledično nižjega nivoja izpustov okolju škodljivih plinov. Sistem deluje v zelo agresivnem motornem olju pri visokih temperaturah. Vgrajen je v blok motorja vseh vozil znamke BMW, ki imajo pogonske motorje, opremljene s tem sistemom. V zadnjem času se skupina v sodelovanju tako z obstoječimi kot tudi novimi kupci ukvarja z novimi izzivi in novimi

P-tehnologija

Največjo investicijo je v zadnjem letu Kolektor izpeljal na področju P-tehnologije, kjer se je v sklopu Kolektor KFH postavila proizvodna linija za izdelavo rotorja bencinske črpalke za kupca Delphi. Kapacitete linije presegajo milijon kosov letno. Tehnologija pokriva izdelavo rotorjev, kjer je kot nosilec magnetnega polja namesto sintranega magneta uporabljen plastomagnetni material. S tovrstno izvedbo se črpalke z brezkrtačnimi motorji širijo od avtomobilov višjega cenovnega razreda tudi na avtomobile t. i. srednjega razreda. V našem primeru gre za Volkswagnovo MQB-platformo, ki pokriva vozila, kot so Passat, Golf, Škoda Octavia ... Plastomagnetni material, ki ga je koncern v stanju izdelati znotraj skupine (za omenjeni

Aktivnosti usmerjene v povečanje obsega prodaje

Tudi v prihodnje nameravamo svoje aktivnosti usmeriti v povečevanje obsega prodaje na področju BL-rotorjev za bencinske črpalke, kjer je naš cilj postati prva izbira za naše kupce. S svojim portfeljem proizvodov in tehnologij smo sposobni pokriti celoten spekter zahtevanih magnetnih karakteristik rotorjev, od plastoferitnih preko sintranih feritov do rotorjev z magneti na osnovi redkih zemelj, in sicer tako v plastu kot tudi sintrani izvedbi.

Hkrati ponujamo našim kupcem nove rešitve, ki temeljijo na povezovanju različnih znanj znotraj koncerna, od magnetike, površinskih zaščit, brizganja in poznavanja plastičnih materialov ter njihovega obnašanja v različnih medijih, simulacij brizganja in mehanskih obremenitev, lepljenja in izdelave orodij in opreme. Pri tem uspešno sodelujemo z drugimi podjetji v skupini, kot so Kolektor KMT, Kolektor KFH, Kolektor Orodjarna, Kolektor Magma in Nanotesla Institut. Integracijo zgoraj navedenih znanj želimo v prihodnje še uspešneje vključevati v nove projekte predvsem s področja različnih črpalk, aktuatorjev in pogonskih sistemov.

Kolektorjeve rešitve za stalen nadzor energetskih transformatorjev

Polonca Pagon

Na področju elektroenergetike postajajo sistemi za nadzor delovanja energetskih transformatorjev vse pogostejši in tako rekoč standardna oprema energetskih transformatorskih postrojenj, obenem pa tudi gradniki aktivnih omrežij oziroma SmartGrids. Z uporabo novih tehnologij in dolgoletnih izkušenj na področju razvoja, konstruiranja in proizvodnje tako transformatorjev kot tudi celovitih sistemov vodenja so sodelavci Kolektor Etre in Kolektor Sinabita razvili nadzorni sistem energetskih transformatorjev – NSET, ki zagotavlja neprekinjeno spremljanje stanja ključnih veličin in parametrov energetskih transformatorjev.

NSET omogoča uporabnikom učinkovit on-line nadzor parametrov in stanj transformatorjev skozi njihovo življenjsko dobo, povezavo senzorjev v nadzorni sistem za nadaljnjo analitično obdelavo, izračune parametrov obratovanja, opazovanje ključnih parametrov za napovedovanje dogodkov, alarmiranje, načrtovanje potrebnih vzdrževanj oziroma zamenjav opreme ter vključevanje v nadzorne sisteme energetskih postrojenj. Nekatere okvare na energetskem transformatorju lahko povzročijo zelo visoke neposredne in posredne »katastrofalne« stroške, zato je nadzor delovanja in načrtovanje vzdrževanj oziroma zamenjav opreme ključnega pomena.

Z razvojem sistema NSET so se lotili tudi tehnoloških rešitev, kot je npr. regulacija hlajenja – regulacija delovanja ventilatorskih grup, ki pomenijo konkurenčno prednost. Zahteve po nizki hrupnosti transformatorjev so vedno večje. Ventilatorji so sklopi v hladilnem sistemu transformatorja (v kolikor gre za takšen princip hlajenja), ki povzročajo dodaten hrup pri obratovanju transformatorja. Omenjene zahteve so zlasti kritične, kjer gre za vgradnjo transformatorja na urbano področje (bližina stanovanjskih ali poslovnih objektov). Z ustrezno regulacijo lahko zagotavljamo optimalno hlajenje, pri tem pa zmanjšujemo raven hrupa. Samo Ceferin, tehnični direktor v podjetju Kolektor Sinabit: »Nadzorni sistem z naštetimi meritvami in modelskimi preračuni pripomore k zgodnjemu odkrivanju začetnih nepravilnosti v delovanju transformatorja. Nepravilnosti opozorijo inženirje na pravočasno ukrepanje in podrobnejšo analizo, kjer se poleg uporabe NSET lahko uporabijo tudi tradicionalne metode analiz. S sistemom, kot je NSET, torej pripomoremo k učinkovitejšemu in hitrejšemu odkrivanju okvar in

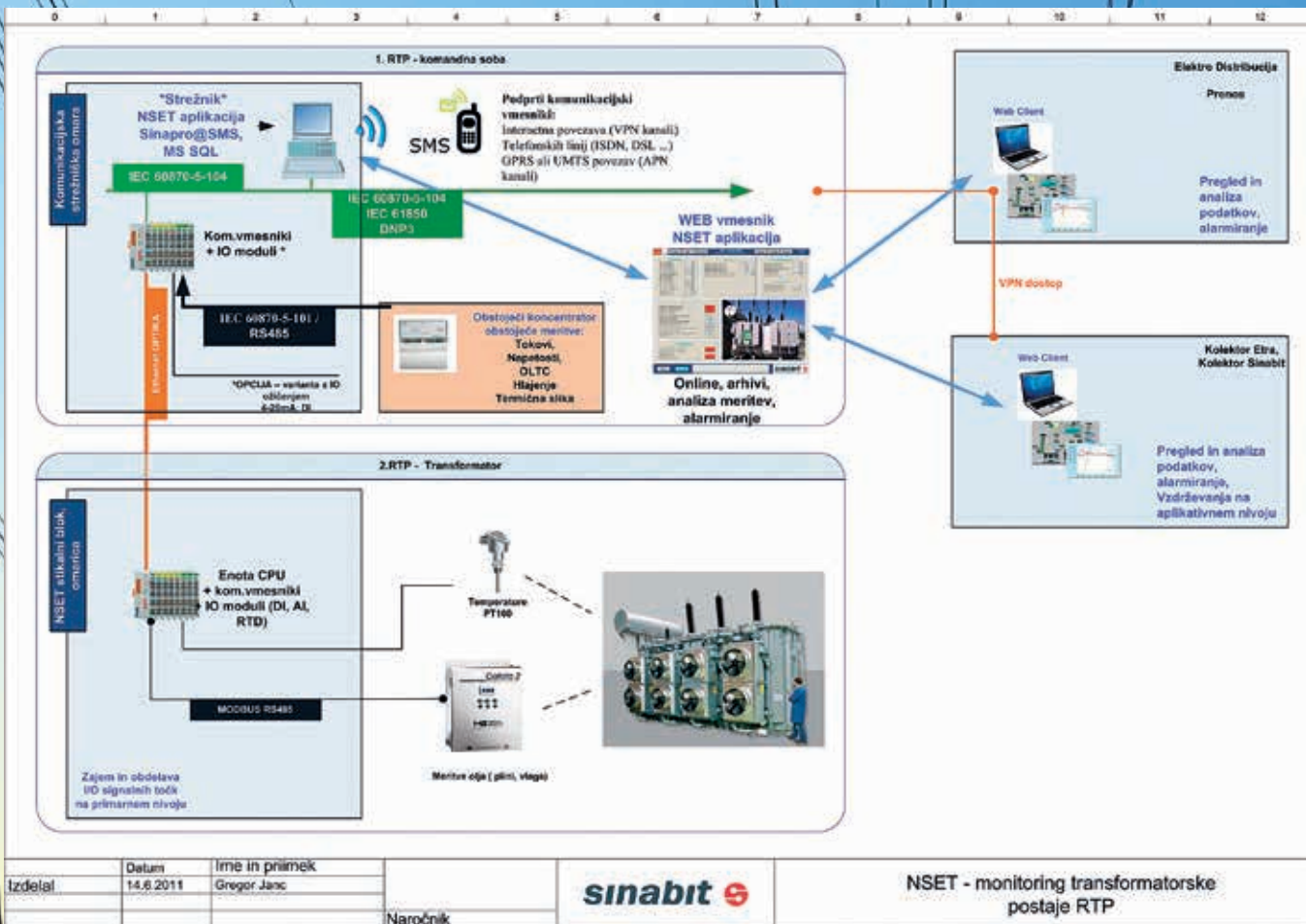
Prva inštalacija pilotnega sistema je bila izvedena na energetskem transformatorju Petrol Energetike v razdelilni transformatorski postaji RTP Lipa pri Štorah. Preko njega se napaja pečni transformator v železarni Štore.

posledično hitrejšemu ukrepanju ter manjšim stroškom, ki bi lahko nastali pri okvarah, ki jih lahko detektira nadzorni sistem.« Dr. Miha Nastran, direktor za tehnologijo in razvoj v podjetju Kolektor Etra: »Sistem NSET predstavlja celovitejšo ponudbo Kolektorja na segmentu energetskih transformatorjev zato je skupen razvoj in združevanje znanja in izkušenj znotraj koncerna toliko pomembnejše in utrjuje pozicijo podjetja in kompetence koncerna na tem področju«.

Samo Ceferin,
tehnični direktor,
Kolektor Sinabit

»Kolektor Sinabit trenutno nadaljuje z razvojnimi aktivnostmi in optimiziranjem sistema NSET. S kolegi iz Kolektor Etre se spogledujemo z različnimi projekti doma in v tujini, kjer vidimo velik potencial za prodor in prodajo naših rešitev in znanja na področju nadzora energetskih transformatorjev.«

Spremljanje diagnostike on-line na nadzornem sistemu energetskega transformatorja – NSET

Energetska prenova stavb

Polonca Pagon

Osvěšenost na področju zmanjševanja onesnaževanja okolja in učinkoviti ter racionalni rabi energentov na vseh področjih bivanja in življenja nas vodi k energijsko učinkoviti gradnji oziroma k izboljšanju energetske učinkovitosti stavb. Še pred nekaj leti so bile nizkoenergijske in pasivne hiše redkost, danes pa smo priča gradnji t. i. aktivnih stavb in številnim projektom energetske prenove stavb. Kolektor Koling ponuja investitorjem celostne rešitve za izvedbe objektov, ki vključujejo gradbeni inženiring in arhitekturo, elektro ter strojne inštalacije, klimatizacijo in prezračevanje ter servis.

bolnišnice Izola, ki je bila med najbolj energijsko potratnimi bolnišnicami v Sloveniji. Pri tem projektu je Kolektor Koling poskrbel za izvedbo vseh strojnoinštalacijskih del. Sledili sta celovita sanacija Doma upokoencev v Tolminu in energetska sanacija splošne bolnišnice v Postojni, v teku pa je celovita sanacija doma upokoencev

Zakaj energetska prenova stavb?

Energetska sanacija stavb je primerna predvsem za obstoječe starejše stavbe, ki so energetske potratne z veliko toplotne izgube (toplotne izgube lahko predstavljajo kar 30 odstotkov potrebne toplotne energije).

Namen celostne energetske sanacije objektov z dotrajanimi energetskimi sistemi in termičnim ovojem je poleg boljše energijske bilance stavb, bistvenega zmanjšanja obratovalnih stroškov objekta in maksimalnega prihranka energije tudi doseganje boljših bivalnih pogojev v objektu, doseganje boljše kakovosti zraka, prijetne in zdrave bivalne klime v prostorih, bivanje z upoštevanjem sodobnih trajnostnih principov ter ugodje uporabnika, če omenimo le nekatere.

Prihranek s celovitim pristopom

Prenova energijsko potratnega objekta je zahtevna in terja celovit pregled obstoječega stanja ter celovito študijo izvedljivosti, a se investicija vseeno izplača. Po izvedbi energetske sanacije stavbe so prihranki energije znatni, prav tako so bistveno boljši bivalni pogoji. Odločitev za energetska sanacija stavb pa terja temeljit premislek oziroma celovit pristop, saj lahko tovrstni posegi za več desetletij definirajo obratovanje in s tem počutje uporabnikov objekta.

Številne uspešno izvedene energetske obnove

Večji projekt energetske obnove je bila energetska sanacija Splošne

Dom upokoencev Tolmin

v Izoli. Kolektor Koling s svojimi proizvodi sodeluje tudi pri energetski sanaciji Šolskega centra Škofja Loka in SŠGT v Mariboru.

Brane Brelih, izvršni direktor PC instalacije, Kolektor Koling: »Pri energetski sanaciji Doma upokojencev v Tolminu smo sodelovali pri celoviti sanaciji ovoja stavbe in menjave oken, izvedli smo sanacijo načina priprave sanitarne vode, uvedli centralni nadzorni sistem ter regulacijo in kontrolo temperatur v objektu. Postavili smo tudi centralni nadzorni sistem z energetskim menedžmentom z izdelavo poročil o porabi posameznega energenta. V domu že beležijo znatne prihranke energentov.«

Splošna bolnišnica Izola

Kolektor Koling ne počiva

Polona Rupnik

Kolektor Koling po propadu večine gradbenih velikanov v Sloveniji počasi, a vztrajno prevzema gradbeni primat. O tem pričajo številni projekti, na katerih podjetje dela po Sloveniji. Samo v zadnjih treh mesecih je Kolektor Koling podpisal kar nekaj pogodb za strateške projekte v različnih občinah, za katere bo denar prispeval tudi Evropski sklad za regionalni razvoj.

V Ajdovščini bo Kolektor Koling gradil nov vrtec. Izvedel bo vsa gradbena in obrtna ter inštalacijska dela na objektu vrtca, vključno z opremo kuhinje, tehnološko opremo zaklonskega ter izvedbo zunanje ureditve. Z deli so začeli maja, zaključena pa naj bi bila do junija 2014. Vrednost investicije je dober milijon evrov.

V Šaleški dolini pa bo Kolektor Koling s svojimi podizvajalci poskrbel za izgradnjo dobrih 43 kilometrov magistralnega in primarnega vodovodnega omrežja, s katerim bodo v Šaleški dolini poskrbeli za zagotavljanje varne, zanesljive in trajnostne oskrbe s pitno vodo za približno 45.000 prebivalcev občin Velenje, Šoštanj in Šmartno ob Paki.

V okviru projekta Celovita oskrba s pitno vodo v Šaleški dolini bodo sicer poleg že omenjenega vodovodnega omrežja uredili še tri čistilne naprave za pitno vodo in daljinski nadzor s hidravlično analizo ter zasnovano za daljinsko odčitavanje števec. Celotna investicija je ocenjena na dobrih 41 milijonov evrov, od tega bodo iz

Kohezijskega sklada Evropske unije prejeli nekaj več kot polovico sredstev. Delež Kolektor Kolinga v tej investiciji je dobrih 11,5 milijona evrov.

Naložba v vašo prihodnost
OPERACIJO DELNO FINANCIRA EVROPSKA UNIJA
Evropski sklad za regionalni razvoj

Direktor Kolektor Kolinga Tine Vadnal je z ajdovskim županom Marjanom Poljšakom podpisal pogodbo za gradnjo vrtca

Liv in Schwab s prenovljeno celostno grafično podobo

Polonca Pagon

Na področju sanitarne tehnike razvijamo v koncernu dve močni blagovni znamki, Liv in Schwab, ki imata pomembno vlogo v segmentu ponudnikov izdelkov sanitarne tehnike, kot so podometni in nadometni splakovalniki, aktivirne tipke, oprema za javne sanitarne prostore, suhomontažni elementi, sifoni in straniščne deske. Izkušena ekipa s poslušom za potrebe kupca omogoča, da ponujamo kakovostne izdelke, zasnovane na naj sodobnejši tehnologiji in oblikovane v skladu z najnovejšimi trendi.

Obe blagovni znamki pod okriljem podjetja Kolektor Liv

Upravljanje programa sanitarne tehnike Schwab je Kolektor Liv od podjetja Kolektor Missel Insulations prevzel pred letom dni. »V skladu s strategijo koncerna Kolektor na področju divizije Stavbna tehnika in izdelki za dom smo v lanskem letu pod okriljem podjetja Kolektor Liv združili dve blagovni znamki sanitarne tehnike, Liv in Schwab. Zavedamo se vloge blagovne znamke na trgu, zato smo v celoti posodobili celostno grafično podobo in geografsko razdelili trge, na katerih nastopamo s posamezno blagovno znamko. V letošnjem letu nadaljujemo z izvajanjem tržne in razvojne strategije, na podlagi katere smo pripravili podroben plan tržnih aktivnosti, ki so osredotočene na naše ključne kupce. Izboljšati želimo prepoznavnost blagovnih znamk in s tem povečati prodajo,« pojasnjuje direktor Uroš Likar.

Čudovita moč vode

Prenova celostne grafične podobe obeh blagovnih znamk je potekala v sodelovanju z agencijo Directa. Po besedah Aljaža Seliškarja, direktorja projektov, so se pri prenovi celostne podobe blagovnih znamk srečali z različnimi izzivi: »Pri iskanju rešitve za blagovno znamko Liv smo upoštevali ključne kompetence podjetja Kolektor Liv, kot so več kot 50-letne izkušnje, močan razvojni oddelek in skrb za okolje ter različne ciljne skupine, ki jih znamka nagovarja. Z novim sloganom – čudovita moč vode – tako komuniciramo moč, tehnično dovršenost in zanesljivost izdelkov ter estetiko.«

Wir wissen wie.

Schwab je blagovna znamka visoko kakovostne sanitarne tehnike z dolgo tradicijo, ki se trži v več kot 20 državah po vsem svetu. Glavno vodilo pri prenovi podobe je tako bila tradicija znamke z izkušnjami in zanesljivostjo, ki jo odlikujejo. »Sloganom Wir wissen wie – Vemo, kako – komuniciramo ustaljenost, stabilnost, strokovnost, enostavnost, čistost in preglednost,

ki je blizu germanskim narodom. Preprosto, Schwab je stalnica, ki nosi s sabo izkušnje generacij,« pojasnjuje Seliškar. Prenovili smo tudi logotip Schwab: »Pri prenovi logotipa je bilo potrebno paziti na ustrezno stopnjo modernizacije podobe, saj je Schwab s svojo pojavnostjo ustaljen in dobro prepoznaven ponudnik splakovalne tehnike. Večje poseganje in spreminjanje stvari bi najverjetneje škodovalo prepoznavnosti blagovne znamke. Oblikovno smo tako znak zgolj prečistili in ohranili tisto, kar je najbolj prepoznavno.«

V skladu s prenovi celostnih grafičnih podob blagovnih znamk Liv in Schwab so v novi podobi zaživi tudi vsi tržno-komunikacijski materiali in spletni strani www.liv.si in www.sanitaer-schwab.com.

SCHWAB
Wir wissen wie.

Aljaž Seliškar,
vodja projektov,
Directa

»Najverjetneje največji izziv pri delu z blagovnimi znamkami tehnoloških podjetij je ustrezno povezati tehnično plat blagovnih znamk ter tisti mehkejši, človeški del, ki zadeva končnega uporabnika, na katerega po navadi pozabimo. Vsaka blagovna znamka ima svojo zgodbo, ki jo je enostavno potrebno povedati. Rešitve za blagovni znamki Liv in Schwab pa so nastale tudi z veliko posluha ekipe Kolektor Liva za bolj tržno orientacijo produktnega portfelja, kar je predpogoj za uspešno nastopanje na trgu. Menim, da se s podobnim pristopom da vedno odkriti nove in skrite potenciale prodajnih in razvojnih portfeljev.«

Kolektorjevi inovatorji leta

Polona Rupnik

Kolektor je zavezan napredku, razvoju, inovacijam. S konferencami inovativne dejavnosti dokazuje, da se zaveda, da so ideje tiste, ki narekujejo njegov jutri. Konec aprila je Kolektor pripravil že 3. konferenco inovativne dejavnosti, na kateri je razglasil inovatorje leta 2012. Še preden pa so inovatorji leta v roke dobili priznanja, so udeleženci prisluhnili zanimivemu predavanju mednarodno priznanega strokovnjaka za inovativnost Stefana Poscha iz Graza.

Kolektor je razglasil inovatorje leta v petih kategorijah. Na področju množične inovativne dejavnosti so inovatorje leta razglasili v treh kategorijah: koristni predlogi – posamezniki, koristni predlogi – skupine ter tehnične in druge izboljšave.

Inovatorja leta v kategoriji koristni predlogi – posamezniki sta postala Boštjan Brelih iz Kolektor KFH z 39 realiziranimi predlogi in Kristina Sanabor iz Kolektor Liva s 25 realiziranimi predlogi. Med skupinami v kategoriji koristnih predlogov je bila

za najboljšo in s tem za inovatorja leta izbrana skupina proizvodnega programa rotorji iz Kolektor KFH, ki je prispevala 8,5 realiziranega predloga na zaposlenega. Za inovatorja leta v kategoriji tehnične in druge izboljšave je bil izbran Uroš Suban iz Kolektor Sikoma. Priznanje si je prislužil za prenos iztiskanja neširjenih surovcev na Pressix 80 T.

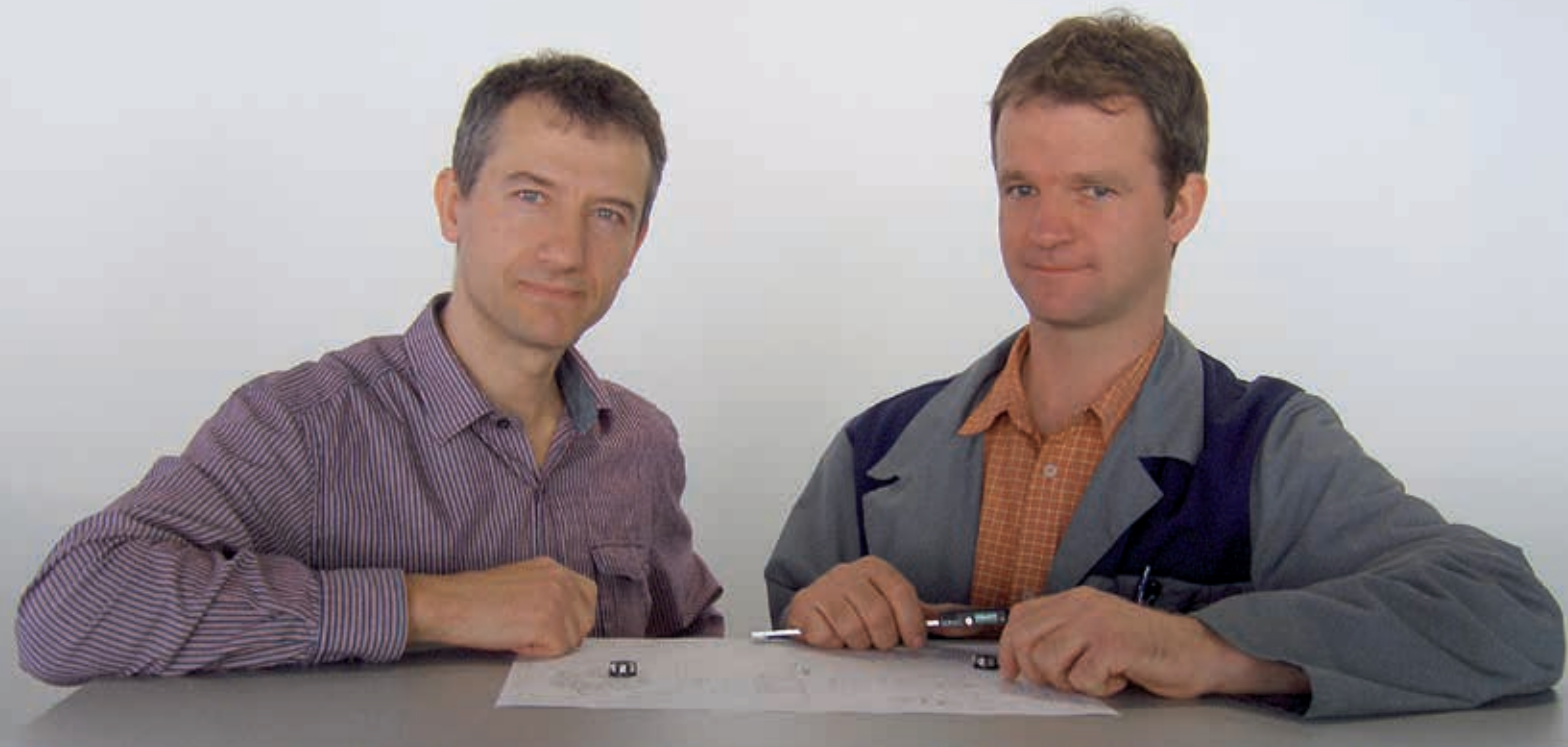
Na področju prebojne inovativne dejavnosti je Kolektor inovatorje leta razglasil v dveh kategorijah, in sicer za izboljšave proizvodnih procesov ter izboljšave izdelkov, polizdelkov in

storitev. Inovatorji leta za izboljšave proizvodnih procesov so postali Bogdan Pregelj, Stojan Kokalj in Zmago Jereb iz Kolektor Groupa. Naziv so si prislužili za inovacijo zalivanja statorja s poliuretansko peno. Za inovatorja na področju izboljšav izdelkov, polizdelkov in storitev pa so razglasili Damjana Kumra in Dušana Tominca iz Kolektor Groupa, ki sta si naziv prislužila za optimizacijo HPG-komutatorja 5.2 generacije.

Kot je zbranim povedal glavni izvršni direktor Radovan Bolko, se je zgodba o uspehu Kolektorja začela pisati prav na mestu, kjer danes stoji Razvojnotržni center. »Do takšnega razvoja, kot ga je v 50 letih naredil Kolektor, se ne da priti zgolj z rokami, za to je potrebno uporabljati glavo, misliti in inovirati.« To je do zdaj Kolektorju zelo dobro uspevalo in z dobrimi idejami, ki jih imajo zaposleni, mu bo gotovo tudi v prihodnje.

Skupinska fotografija inovatorjev leta z predavateljem, glavnim izvršnim direktorjem koncerna in vodjem inovativne dejavnosti

Optimizacija HPG-komutatorja 5.2 generacije

Polona Rupnik

Slovenija v zadnjih desetih letih razvojnega preboja ni dosegla, kar je tudi eden ključnih razlogov za padanje izvozne konkurenčnosti slovenskega gospodarstva. Če je razvojni preboj še pred desetimi leti predstavljal konkurenčno prednost, je v današnjih razmerah nujen za preživetje. Prebojni inovativnosti posveča posebno pozornost tudi Kolektor.

Ta je letos na področju prebojne inovativne dejavnosti inovatorje leta razglasil v dveh kategorijah. V tokratni številki Komunitatorja predstavljamo Damjana Kumra in Dušana Tomince, ki sta si naziv inovatorja leta prislužila za optimizacijo HPG-komutatorja 5.2 generacije. »To je grafitni komutator pete generacije, ki je glede na prejšnje generacije drugačen po svoji konstrukciji in tehnologiji izdelave. Cilj razvoja je bil zmanjšati število operacij

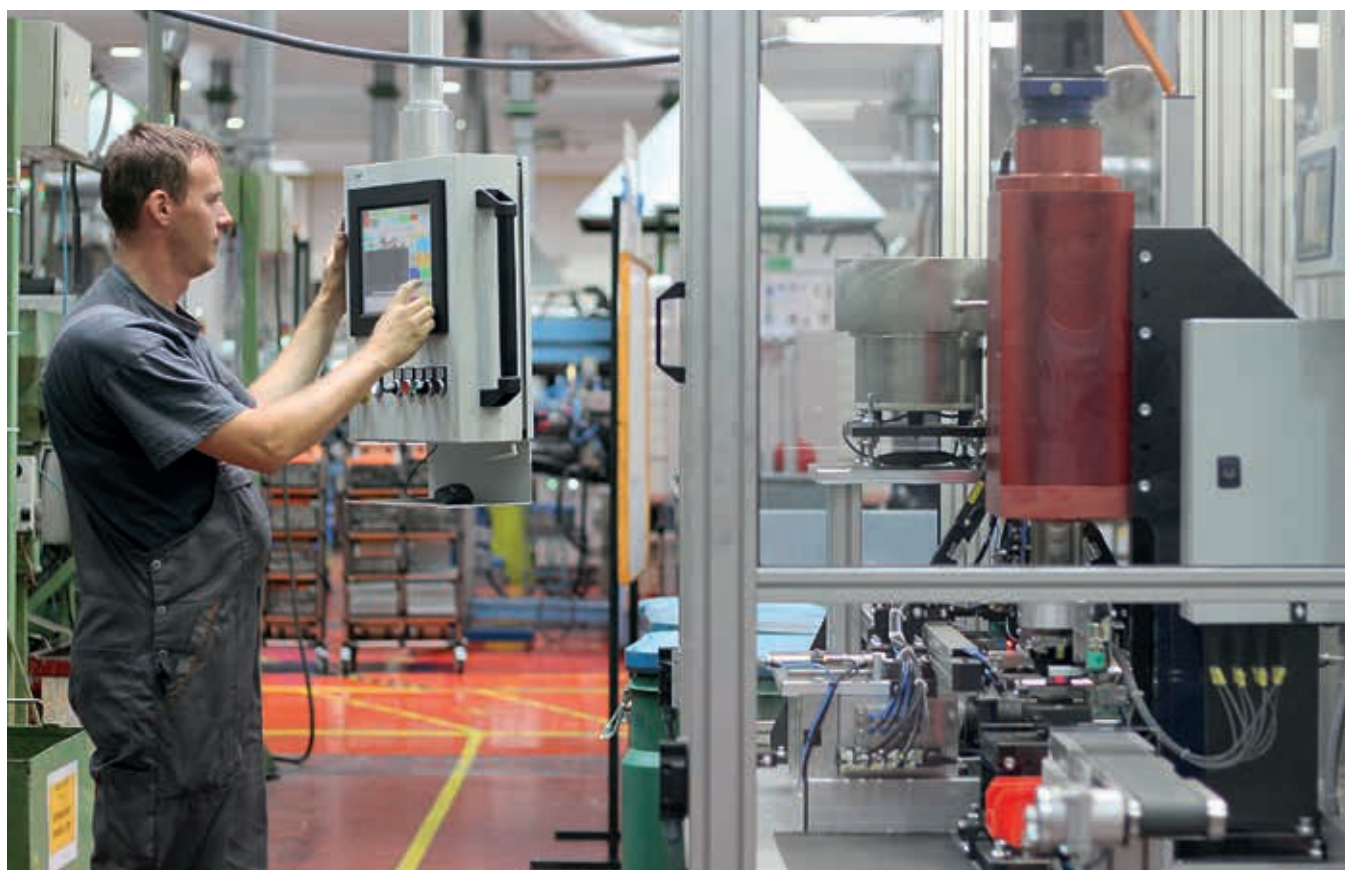
ter stroške materialov, ki so vgrajeni v komutator, ob tem pa ohraniti obstoječe lastnosti, ki jih zahteva kupec,« je o inovaciji spregovoril Damjan Kumer, Dušan Tominc pa je temu dodal: »Najina naloga je bila, da komutator spravimo v življenje, da avtomatiziramo postopek izdelave.« Naloga ekipe je bila razviti komutator, ki bo po strukturi toliko drugačen, da glede na prejšnje generacije ne bo imel vgrajenega enovitega bakrenega surovca, ampak bodo te bakrene lamele, ki služijo za prevajanje toka na rotorsko navitje, vstavljene naknadno, posamično, po brizganju. To je bila osnovna ideja, na kateri smo gradili. Prva naloga je bila zbrati ekipo, ki bo že na začetku zastavila projekt tako, da bo izvedljiv.

Pri razvoju različnih generacij grafitnih komutatorjev gre v osnovi za strateško vprašanje, kdaj in pri katerih kupcih vpeljati komutator nove generacije.

»Tu je treba pretehtati predvsem cenovno politiko podjetja in potrebe kupcev, o čemer se odloča na drugih nivojih ter v drugih službah, ne le v razvojnem oddelku. Poleg tega je razvoj nove generacije komutatorjev povezan z velikimi stroški razvoja, saj sprememba osnovnih konstrukcijskih značilnosti pomeni spremembo tehnologije izdelave, to pa pomeni potreben razvoj vsaj drugačnih orodij, za nekatere operacije pa tudi strojev. Manjša ali manj uspešna podjetja bi si tveganje takšnih stroškov težje privoščila,« pravi Damjan Kumer.

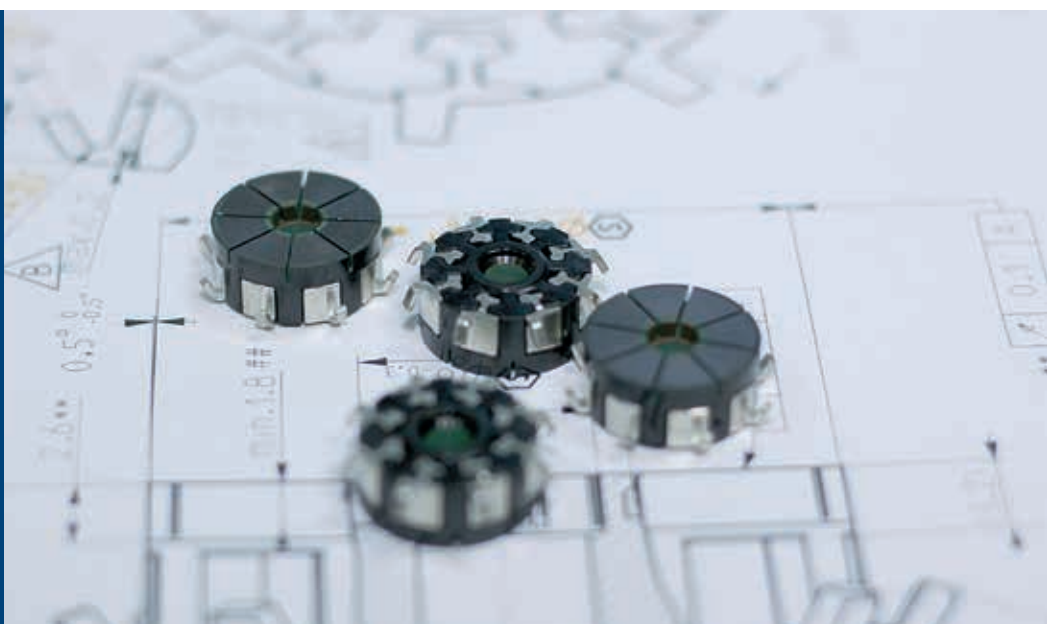
Produkt naj bi drugo leto zaživel v serijski proizvodnji, inovatorja pa pravita, da bo končno zadovoljstvo nad doseženim upravičeno šele, ko bo ta komutator zaživel v proizvodnji in to na tak način, da niti sodelavci v proizvodnji niti kupci ne bodo imeli omembe vrednih težav.

Rada bi se zahvalila Igorju Poljancu, Andreju Kavčiču, Ivanu Menardu, Miranu Bogataju, Stanetu Uršiču, Alešu Felcu, Milanu Kuncu, Aljoši Rupniku, Marku Mraku, Daretu Brezavščku, podjetju Lovran d. o. o., Zmagu Jerebu, Igorju Leskovcu, Tatjani Berce Alič, Alešu Močniku, Dejanu Bevku, Miru Govekarju, Aljoši Počkaju, Janošu Cigaletu, Robiju Karlinu ter vsem ostalim neimenovanim sodelavcem v proizvodnji, orodjarni in strojogradnji, ki so s svojim vestnim in strokovnim delom pripomogli k izpeljavi projekta.

Igor Leskovec ob stroju za vstavljanje ter vtiskanje bakrenih lamel

Nove generacije grafitnih komutatorjev so si sledile nekako na pet let. Ko je ena generacija že v serijski proizvodnji, je že treba razmišljati o novi, saj razvoj nove generacije traja najmanj tri leta.

»Z novo didaktično mizo bomo okrepili interna in eksterna predavanja s področij hidravlike, pnevmatike in krmilj«

Polona Rupnik

Vzdrževanje je ena od organizacijskih enot Kolektorjevega največjega proizvodnega podjetja Kolektor Sikom. Ekipa 41 zaposlenih skrbi za vzdrževanje strojev in naprav, predelave in dograditve obstoječe opreme za proizvodnjo, energetiko, vzdrževanje stavb in ostale infrastrukture. Na Dnevu odprtih vrat so predstavili svoje delovanje, novosti in načrte za naprej.

Dogodek, ki so ga zaposleni na vzdrževanju pripravili za vodje organizacijskih enot, so izkoristili, da so predstavili najnovejšo pridobitev – didaktično mizo, ki so jo kupili in dodelali za potrebe internih izobraževanj. Na njej bodo

za zaposlene v proizvodnji izvajali praktične vaje, s katerimi bodo pridobili nova znanja o hidravliki, pnevmatiki in raznoraznih krmiljih. »Učilnica, v kateri bi lahko izvajali izobraževanja, je bila dolgoletna želja. Po dobrem letu smo jo uresničili,« pravi vodja Vzdrževanja Marjan Brus. »Za vodje temeljnih enot dela smo že pripravili nekaj izobraževanj s področja pnevmatike. Sodelovati smo začeli tudi z idrijskim šolskim centrom. Za dijake smo pripravili niz delavnic. Ker je bil odziv izredno dober, bomo s to prakso nadaljevali tudi v bodoče. Še več, sodelovanje bomo poskušali še okrepiti,« pripoveduje Brus in dodaja: »S posameznimi organizacijskimi enotami smo dogovorjeni, da nam povejo, kakšnih predavanj oziroma delavnic si želijo, in jih bomo pripravili. Vsaj dve uri na mesec je naš cilj.«

Vzdrževanje je v preteklem obdobju dodelalo sistem upravljanja z energijo, ki je podprt s centralnim nadzornim sistemom Scada. »Osredotočili smo se na tiste porabnike, pri katerih je poraba energije zelo visoka, in na tiste, ki sicer niso tako veliki porabniki, pa zanje vemo, da bodo prihranki veliki,« pravi Marjan Brus. Lani so v hali S18 izvedli nov sistem za odpadno toploto, ki nastaja pri delovanju kompresorja; namesto na prosto jo zdaj preko klimatov vračajo v proizvodno halo. V letošnjem letu bodo podobno uredili še za halo S14. Prihranek je velik, v enem letu približno 90 tisoč evrov. V teku je tudi zamenjava notranje in zunanje razsvetljave z varčnimi svetilkami, namestili pa bodo tudi veliko število števecov za porabo različnih energentov, ki omogočajo spremljanje porabe in določanje ciljev.

Po besedah Marjana Brusa vzdrževalci skrbijo za več kot 1200 strojev. Sedež organizacijske enote je v prostorih Kolektor Synateca, imajo pa svojo elektro in mehanično delavnico v vsaki proizvodni hali, da je njihov odzivni čas čim krajši. Vsaj enkrat na leto jih pot zanese v povezana podjetja v tujino, letos so denimo selili stroje iz Wuxija v Nanjing na Kitajskem.

V lanskem letu in v začetku letošnjega so veliko delali na preventivnem vzdrževanju, samovzdrževanju, sistemu upravljanja z energijo, uredili so učilnico, poskrbeli za selitev znotraj podjetja Kolektor Sikom, okrepili odnose s strojogradnjo in avtomatizacijo, delajo na konsignacijskih zalogah, okrepitvi internih izobraževanj. »Dela nam ne bo zmanjkalo,« pravi Marjan Brus, vodja

Vzdrževanja. V letošnjem letu bodo še izboljšali sistem samovzdrževanja in nadgradili preventivno vzdrževanje, uvedli diagnostiko zastoja strojev in kriterije za pomoč pri določanju prioriteta za posodobitev opreme in

naredili analizo vzrokov okvar.

Ker si želijo primere dobrih praks prenesti tudi na ostala podjetja znotraj skupine Kolektor, bodo še v letošnjem letu pripravili Dan vzdrževalcev.

Selitev strojev iz Wuxija v Nanjing na Kitajskem

Največji izziv je vzpostavitev sistema za spremljanje kariernega razvoja zaposlenih

Polona Rupnik

Marca letos je dosedanja izvršna direktorica za kadre Ingrid Kermavnar, ki je odšla v pokoj, zamenjala mag. Eva Cvelbar Primožič, ki je svojo karierno pot v koncernu Kolektor začela pred 12 leti. Prosila sem jo, naj nam pove o svojih začetkih in aktualnih projektih koncernove službe za kadre.

»Svojo poklicno pot sem na Kolektorju začela že kot študentka. Kmalu mi je bil zaupan prvi projekt, in sicer letni razvojni pogovori. Skrbela sem za njihovo izvajanje in bila strokovna pomoč vodjem, ki so te razgovore opravljali,« pripoveduje mag. Eva Cvelbar Primožič. Po zaključku dodiplomskega študija je začela v podjetju opravljati pripravništvo, preko katerega je spoznala vse kadrovske procese. Željna novega znanja je vpisala še magistrski študij. »Leta 2004 mi je bilo uradno zaupano vodenje kadrovskega oddelka v okviru podjetja Kolektor Pro (današnji Kolektor Sikom). Skrbeli smo za kadrovske procese koncernovih

podjetij na idrijski lokaciji s podružnicami, kar pomeni za okoli 1130 zaposlenih. V tistem času smo vpeljali številne novosti, predvsem na področju informacijske podpore kadrovskim procesom. To je bil začetek moje karierni poti v Kolektorju,« pravi Cvelbar Primožičeva.

Tako je bilo vse do spomladi letos, ko je postala nova izvršna direktorica za kadre v koncernu. »Ko so mi ponudili mesto izvršne direktorice za kadre, je bilo to zame priznanje in potrditev, da delujem v pravi smeri. Z nastopom moje funkcije sta se kadrovski službi v družbi Kolektor Group in v družbi Kolektor Sikom združili, kar pomeni,

da trenutno kot strateška funkcija skrbimo za kadrovske procese v vseh koncernovih podjetjih doma in po svetu. Priznam, da je bil prevzem nove funkcije zame tako osebni kot poslovni izziv. Seveda pa gre tukaj zahvala tudi mojim cenjenim sodelavkam, brez katerih ne bi dosegla vsega tega.«

Največji izziv za prihodnost vidi Cvelbar Primožičeva v vzpostavitvi sistema za spremljanje kariernega razvoja zaposlenih. »Trenutno imamo vzpostavljenih ogromno dobrih projektov oz. sistemov, a vsak je »vrtiček zase«. Vzpostavitev novega sistema, ki bo združil vse »vrtičke v en velik vrt«, nam bo omogočala celostni razvoj, vključno z načrtovanjem kariere ter možnostjo razvijanja lastnega znanja, sposobnosti in kompetenc na različnih področjih dela,« pravi Cvelbar Primožičeva in dodaja: »S projektom Celovit

V koncernovi službi za kadre v Idriji je trenutno 8 zaposlenih, ki skrbijo, da kadrovski procesi (zaposlovanje, napredovanje, izobraževanje, štipendiranje ipd.) in projekti s kadrovskega področja (celovit razvoj ključnih kadrov, mentorski sistem, nagrajevanje po učinku, izvajanje ukrepov certifikata družini prijazno podjetje ipd.) potekajo nemoteno.

V mesecu juniju 2013 je koncern zaposloval 3076 ljudi, od tega 813 žensk in 2263 moških, imel 129 štipendistov, financiral šolanje oz. študij 107 zaposlenim in izvedel več kot 3000 ur izobraževanja.

razvoj ključnih kadrov smo natančno opredelili skladno tako strokovnih kot vedenjskih kompetenc. Namen projekta je bil zmanjšati razkorak med zahtevami ključnih delovnih mest in ključnih kadrov ter ovrednotenimi kompetencami ključnih kadrov in vodstvenih potencialov posamezne družbe. Cilj projekta je tako pripraviti strateške razvojne načrte ključnih kadrov skladno s cilji in strategijo koncerna ter oblikovati načrte za usposabljanje in izobraževanje, ki so podlaga za načrtovanje poklicne poti posameznika. Torej nujno potrebujemo sistem, ki nam bo na eni strani ponujal zahtevana znanja za določeno delovno mesto, na drugi strani pa sposobnosti, znanja in kompetence zaposlenih; s primerjanjem ene in druge strani bi dobili najprimernejše kandidate za določena delovna mesta znotraj koncerna, predvsem pa nam bo sistem

v pomoč pri osebnem in strokovnem razvoju zaposlenih. V sistem ne bomo vključili samo zaposlenih, pač pa tudi štipendiste, da bomo lahko že v času njihovega izobraževanja približno določili njihovo mesto v koncernu.« Za konec pa Cvelbar Primožičeva še dodaja: »Zavedamo se, da so ključni dejavniki poslovnega uspeha koncerna sposobni zaposleni, ki znajo z razpoložljivimi viri doseči nadpovprečne rezultate. Poslovni uspeh je vedno rezultat predanosti, znanja, truda in sprejemanja izzivov, ki lahko postanejo dosežki zaposlenih. V koncernu se tega zavedamo, zato skrbimo za osebnostni in strokovni razvoj zaposlenih. V ta namen si skupaj z vodstvom prizadevamo ustvarjati delovno okolje, v katerem delovne zahteve in rezultate združujemo z zadovoljstvom, motiviranostjo, pripadnostjo in dobrimi medsebojnimi odnosi.«

Teden vseživljenjskega učenja

Polona Rupnik

Osem petkov in deset različnih predavanj, med katerimi je lahko prav vsak našel vsaj nekaj zase. To je bil Teden vseživljenjskega učenja v razširjeni obliki, ki ga je ob svoji 50-letnici pripravil koncern Kolektor. Z nizom predavanj je želel opozoriti na pomembnost znanja in učenja v vseh življenjskih obdobjih.

Teden vseživljenjskega učenja je najvidnejša promocijska kampanja na področju izobraževanja in učenja v Sloveniji, h kateri je letos kot edini akter v idrijski občini aktivno pristopil tudi Kolektor.

Maja in junija so se lahko zaposleni v koncernu Kolektor in zunanji obiskovalci udeležili predavanj s področja zdravja, osebnega razvoja, informatike, razvoja mesta Idrija in financ, za katera so poskrbeli domači in zunanji predavatelji. Vsa izobraževanja so bila brezplačna. Predavanj in delavnic v okviru Tedna vseživljenjskega učenja se je udeležilo

214 ljudi, od tega 121 zunanjih in 93 zaposlenih v koncernu Kolektor. Največ zanimanja med udeleženci je poželo predavanje Čustvena inteligentnost Željka Čurića, dr. med.

Željko Čurić, dr. med., OK Consulting:
»V Sloveniji je redkost, da se podjetje odloči za organizacijo nekega takega dogodka, kot je Teden vseživljenjskega učenja, v tujini pa je to bolj pogosta praksa. S tem podjetje kaže, da gre v korak s časom in da skrbi za svoje okolje. To, kar počne Kolektor, je skrb za mentalno okolje, skrb za psihično okolje. S tem potrjuje pripadnost kraju in ljudem, kjer je podjetje doma.«

Željko Čurić,
dr. med.,
OK Consulting

»V Sloveniji je redkost, da se podjetje odloči za organizacijo nekega takega dogodka, kot je Teden vseživljenjskega učenja, v tujini pa je to bolj pogosta praksa. S tem podjetje kaže, da gre v korak s časom in da skrbi za svoje okolje. To, kar počne Kolektor, je skrb za mentalno okolje, skrb za psihično okolje. S tem potrjuje pripadnost kraju in ljudem, kjer je podjetje doma.«

Utrinek s predavanja o čustveni inteligentnosti

Kolektor sodeloval na tradicionalnem Dnevu zdravja

Polona Rupnik

Eden od 50 dogodkov, ki jih v jubilejnem letu pripravlja koncern Kolektor, je bil tudi tradicionalni Dan zdravja, katerega glavni organizator je Zdravstveni dom Idrija. Ta je poskrbel za strokovno plat Dneva zdravja, Kolektor pa za literarno-likovni natečaj, s katerim je iskal najboljšo likovno in literarno stvaritev na temo zdravega življenjskega sloga ter maskoto Zdravko.

Letošnji Dan zdravja je potekal pod sloganom Prihodnost zdravja občank in občanov občin Idrija in Cerkno. O tej temi so na okrogli mizi spregovorili predstavniki zdravstva, izobraževalnih ustanov, lokalne skupnosti in gospodarstva.

Občini Idrija in Cerkno imata skoraj 16.800 prebivalcev; povprečna starost v občini Idrija je 42,7 let, v občini Cerkno pa 41,9 let (povprečna starost v Sloveniji je 41,6 let); delež oseb mlajših od 15 let je enak slovenskemu povprečju, ki je 14 %, delež starejših od 80 let je v Idriji 5,8 %, v Cerknem pa 4,5 %.

Kot smo lahko slišali, podatkov o življenjskem slogu občanov idrijske in cerkljanske občine žal ni, edini podatki, ki o tem obstajajo, so rezultati ankete, ki je bila lansko leto opravljena med zaposlenimi v Kolektorju. Analiza rezultatov je pokazala, da skoraj

polovica zaposlenih pri svojem delu pretežno sedi, da je zadostno telesno aktivna dobra tretjina zaposlenih, 30 % je kadilcev, dobra polovica vseh sodelujočih pa ne uživa sadja in zelenjave v zadostni oziroma želeni meri. Verjetno slika stanja, če bi

Otrokom Vrtca Idrija, ki so ustvarjali na temo zdravega življenjskega sloga, je Kolektor podaril majčke. Otroci ene od skupin so se z vzgojiteljicama Sonjo Brus in Janjo Rupnik, ravnateljico vrtca Damijano Velikonja in Kolektorjevo izvršno direktorico za kadre Evo Cvelbar Primožič postavili pred naš fotografski objektiv.

anketo naredili med prebivalci občin Idrija in Cerklje, ne bi bila bistveno drugačna.

Sodelujoči na okrogli mizi so ugotovili, da projektov za izboljšanje zdravja in zdravega življenjskega sloga prebivalcev na Idrijskem in Cerkljanskem ni malo, manjka pa načrtnost in povezanost vseh, ki na tem področju delujejo. Prav povezovanje v zdravstveni preventivi med stroko, lokalno skupnostjo in gospodarstvom bi morala postati ena ključnih nalog v prihodnje.

Sicer pa so se občani na Dnevu zdravja lahko seznanili z načeli zdravega življenjskega sloga, programom SVIT, temeljnimi postopki oživiljanja, skrbjo za zdrave zobe in uporabo avtomatskega defibrilatorja, si izmerili krvni tlak, sladkor in holesterol v krvi ter uživali v pestrem kulturnem programu, za katerega so poskrbeli Vrtec Idrija, OŠ Idrija in Cerklje ter GJV.

Koncern Kolektor je v sklopu Dneva zdravja pripravil tečaj nordijske hoje in natečaj Zdrav Kolektor. Najboljše risbice na temo zdravja, ki so nastale v natečaju, so narisali Sara Revan in Neža Gnezda z OŠ Idrija ter zmagovalci, učenci podružnične šole iz Godoviča, ki so ustvarili skupinsko sestavljanke »Za zdravje naredi vse«.

ZDRAVJE

*Zdravje je naše največje bogastvo,
tega zavedati se moramo vsi.*

*S športom ukvarjati mora se vsak,
da ohrani si hiter korak.*

*Kljub temu včasih bolezen nas sreča
in takrat pri zdravniku je gneča.*

*Na mizi naj vedno bo zdravo kosilo,
pa zdravja bo res obilo.*

*Izogibaj se slabih razvad,
da dolgo ostal boš mlad.*

Urban Čeferin

Zmagovalna risbica - skupinska sestavljanke »Za zdravje naredi vse«

Na literarnem delu so si prva tri mesta razdelili Gašper Gantar, Arian Sedej in Urban Čefarin z idrijske OŠ. Najboljšo idejo za maskoto »Zdravko« pa so prispevali Janez Rudolf, učenec enote s prilagojenim programom na OŠ Idrija, Patricija Bolčina s podružnične šole Godovič in Kristina Berglez, učenka OŠ Idrija.

Povezovanje v zdravstveni preventivi med stroko, lokalno skupnostjo in gospodarstvom bi moralo postati ena ključnih nalog v prihodnje.

Kolektorjevi kolesarji uspešni na Franji

Polona Rupnik

Na startu male in velike Franje je bilo več kot 4000 kolesarjev. Kolektorjeve barve je zastopalo 161 ljubiteljev kolesarjenja, od tega 144 moških in 17 predstavnic nežnejšega spola. Tudi letos je Kolektorjeva ekipa prejela pokal za najštevilčnejšo ekipo.

Ob praznovanju 50-letnice koncerna Kolektor so imeli njegovi kolesarji letos prav poseben privilegij. Vsi so se namreč na progo podali iz ospredja. Na veliki Franji so se najbolje odrezali: v kategoriji A (do 34 let oz. letnik 1979) Franci Klun, Dejan Poljanec in Tilen Pavšič med moškimi ter Martina

Primožič, Sara Štucin in Živa Trtnik med ženskami; v kategoriji B (od 35 do 49 let oz. letnik 1978 do 1964) so si prva tri mesta razdelili Robert Blaznik, Dean Bratuš in Miran Gnezda; v kategoriji C (od 50 do 59 let oz. letnik 1963 do 1954) so bili najhitrejši Franc Tratnik, Radovan Bolko in Marjan Drmota pri moških ter Irena Hočevar pri ženskah; v kategoriji D (60 let in starejši oz. letnik 1953 in starejši) pa sta se najbolje odrezala Miloš Kermavnar in Stojan Petrič.

Na mali Franji pa so se najbolje odrezali: v kategoriji A Rok Hrast, Gregor Rus in Marko Žigon pri moških ter Špela Rovaneš, Nika Jurca in Suzana Poljanec pri ženskah;

v kategoriji B so si prva tri mesta razdelili Boštjan More, Valter Rupnik in Kristjan Nadvešnik pri moških ter Tina Dobranič, Jelka Škvarča in Katarina Govekar pri ženskah; v kategoriji C so bili najhitrejši Danijel Nartnik, Zdenko Filip Čuk in Damijan Mohorič pri moških ter Laura Podgornik pri ženskah; v kategoriji D pa sta se najbolje odrezala Franc Bolčina in Edvard Poteko.

Posebej velja omeniti Roberta Blaznika (skupno 37. mesto), Deana Bratuša (74.), Francija Kluna (90.), Martino Primožič (28.), Sara Štucin (46.) in Ireno Hočevar (56.), ki so se v skupni razvrstitvi na veliki Franji uvrstili med prvih sto tekmovalcev.

161 Kolektorjevih kolesarjev, 144 moških in 17 žensk. Kolektorjeva ekipa prejela pokal za najštevilčnejšo ekipo.

Na enem od treningov sta se Kolektorjevim kolesarjem pridružila tudi državni prvak in član profesionalne ekipe Astana Borut Božič in član Save Žiga Grošelj

Slovensko pesem smo ponesli na Japonsko

Laura Podgornik

Skupni nastop zbora Ivan Cankar in Oggi

V začetku aprila smo se na Japonsko odpravili na povabilo zbora Oggi, ki je pred nekaj leti gostoval na Vrhniki. Projektni pevski zbor v sestavi pevcev iz Vrhnike, Logatca ter nekaj pevcev iz drugih zborov je pod vodstvom zborovodje Lovra Groma slovensko pesem ponesel daleč v deželo vzhajajočega sonca.

Na povabilo dirigenta Lovra Groma, ki vodi več zborovskih skupin, smo se združili v mešanem pevskem zboru in na Japonskem v začetku aprila predstavili slovensko kulturo, naše narodne pesmi in zborovske pesmi slovenskih skladateljev, ki smo jih izvajali na dveh koncertih.

Najprej smo se predstavili v mestu Abiko, kjer je slovenski zbor nastopal kot poseben gost na tamkajšnjem festivalu zborovskega petja. Pri dirigiranju sta se izmenjala tako japonski kot slovenski zborovodja. Na drugem koncertu v mestu Nagoya smo poleg že znanega repertoarja odpeli tudi Haydnovo Misso brevis, pri kateri so se nam pridružile pevke zbora Oggi z njihovo solistko.

Japonsko občinstvo je pokazalo izjemno zanimanje za zborovsko glasbo, saj sta bila oba koncerta že dva meseca pred nastopom razprodana, poslušalci pa so bili navdušeni nad predstavitvijo slovenske glasbe in kulture. Na prvem koncertu v mestu Abiko nas je počastila in pozdravila tudi slovenska veleposlanica na Japonskem, gospa Helena Drnovšek Zorko.

Kyoto, tradicionalna japonska noša in zlati paviljon Kinkaku-ji iz leta 1368, ki je pripadal Shogunu Yoshimitsu

Povsem drugačna dežela

Tako po gostoljubnosti kot tudi po drugih zanimivostih je dežela privlačna in bogata z naravno in kulturno dediščino.

Predvsem narava, ki ima na japonskem otočju povsem svoje zakonitosti, nas je kar nekajkrat presenetila. Proti Tokiu smo poleteli z münchenskega letališča. Pri pristajanju smo že mislili, da nas Japonska noče sprejeti, saj po treh neuspešnih poskusih pristajanja na tokijskem letališču Narita z vsakokratnim dotikom pristajalne steze in ponovnem silovitem vzletu zaradi močnih sunkov vetra nikakor nismo mogli pristati. Izkušeni pilot

Lufthanse, ki nam je med pristajalnimi mahinacijami, ki so mimogrede trajale več kot uro, sporočil, da je varnost na prvem mestu, se je odločil v močno turbulentnem ozračju vendarle vendar letališče in v četrtem poskusu pristajanja nas je nekako spravil na trdna tla.

Oddahnili smo si, da smo vsi celi, a že čez nekaj dni, ko smo bivali v Nagoyi, nas je proti jutru vrglo iz postelje, ko so se tla stresla z močjo 6,3 stopnje po japonski lestvici. Japonci, vajeni potresov, so nas potolažili, da ni razloga za preplah, saj so potresi na Japonskem čisto vsakdanja stvar. Toliko o vznemirljivi japonski naravi,

ki pa nam je na poti od Tokia do hribovitih predelov pod goro Fuji preko stare cesarske prestolnice Kyoto do Nagoye in naprej do Osake pokazala svoj nepozabno prijazen obraz. Dežela bujno cvetočih češenj, katerih cvet je nacionalni simbol, z izjemno natančnostjo oblikovani drevoredi in parki, kjer bi človek lahko ostal ure in ure in se opajal v posebnih oblikah in vonjavah. Presenečeni smo bili tudi nad izjemno urejenostjo in čistočo dežele. Pričakovati bi bilo, da je 13 milijonski Tokio nasičen z avtomobili, pa temu ni tako. Večina premikov se namreč odvija v podzemlju, kjer se dnevno prepelje preko 8 milijonov ljudi od skupno 40 milijonov potnikov, ki v Tokijskem okrožju vsak dan koristijo železniški prevoz. Še bolj pa človeka preseneti, ker tudi v tej gneči ni nikakršnih zastojev, vse poteka zelo mirno in hitro, kar gre pripisati japonski

natančnosti in kulturi obnašanja.

Japonci so nas toplo sprejeli

Spoznali smo ne le japonsko glasbo, pač pa tudi eksotično kulinariko, zanimivo arhitekturo stare cesarske prestolnice ter obiskali budističen tempelj v bližini mesta Abiko, v katerega običajno ni mogoče priti. Kot gostje tamkajšnjega župana smo imeli posebno priložnost spoznati kulturni in duhovni utrip japonskega človeka. Gostitelji so nam na vsakem koraku izkazovali pozornost in hkrati izrazili željo, da bi obiskali Slovenijo. V kulturnih povezavah vidijo namreč možnosti za potovanje v Evropo.

Zbor se je na to turnejo pripravljajl kar celo leto. V poseben izziv sta nam bili tudi dve japonski pesmi Chiisai aki mitsuketa in Furusato, ki smo ju na Japonskem zapeli skupaj z njihovim

zborom. S tem smo posebej počastili poslušalce, še večje navdušenje pa smo poželi na obeh koncertih, ko smo združeni zbori ob spremljavi harmonike zapeli Avsenikovo »Slovenija, od kod lepote tvoje«, ki je dobro zvenela tudi iz japonskih grl. Ko pa se nam je na odru v slovenski narodni noši pridružil par in zaplesal valček, je bilo navdušenje občinstva tako izjemno, da smo morali pesem ponoviti.

Pred koncertom smo v predvdverju dvorane tako v Abiku kot v Nagoyi pripravili priložnostno razstavo s slikami slovenskih mest in pokrajin, s tipičnimi etnološkimi izdelki in ročnimi deli, pri čemer seveda ni manjkal prikaz klekljanja idrijske čipke. Z vsem tem, predvsem pa s pesmijo, smo želeli Japoncem predstaviti slovensko ljudsko izročilo in jih spoznati s kulturnimi, etnološkimi in geografskimi značilnostmi naše dežele.

Otroci na poti v šolo vedno pripravljani pozirati

Tokio, v ozadju gora Fuji

Cvetoče češnje

Japonski pevskim prijateljcem smo podarili čipko

V revirje

Marija Trušnovec

**Kotlina vsa – ognjeno žrelo tleče
... / izliva srd iz brd in tiho bol, /
živo srebro iz ran skelečih teče, /
iz grl le gneva glas ječi okol'.**

**Tako pove Matija Lipužič (1888–
1965) v eni (poleg proznih) izmed
pesniških stvaritev o svojem
rojstnem kraju.**

**Moj oče je bil rudar, / pol stoletja
je bil rudar, / petdeset let je v
jamo hodil, / vsak dan je v temnih
rovih blodil.**

Rojen v Idriji v knapovski družini, a je končal to realko v prvi generaciji ter študij v Pragi. Kot obratovodja, rudniški inšpektor, direktor je služboval v Mežici, Trbovlju, Kočevju, Hrastniku, Pečovniku ... rudarski šoli v Celju. Po drugi svetovni vojni je (z ženo Čehinjo in sinovoma) bival v Ljubljani, pisal prozo, prevajal iz nemščine in češčine, bil strokovni sodelavec na SAZU pri tehničnem slovarju ... Svetovljan (globalizator – nelepa beseda!), a se je vedno znova vračal k sorodnikom v Idrijo oziroma redno na obletnice realke.

V večeru trudnem sam po cesti hodim,
.../ z očmi po zemlji rojstni blodim ...

Svetovljansko je deloval tudi njegov sin scenograf, arhitekt Mirko, ki je sodeloval med drugimi pri vseh filmih Františka Čapa. Čeha!

Rudarska kolonija - Njiva

A pri vsej zagretosti, zaverovanosti v svet velikokrat pozabimo na svet pred domačim pragom, posledično – premalo ga poznamo. Pred 8. februarjem in še kdaj med letom se spomnimo (tudi Muzejsko društvo in Klub Cerkno) velikega pesnika širokega duha, svetovljana, panslavista (?). Sledi slovenščine in boj zanjo oziroma narod nas vodijo od Brižinskih spomenikov preko »nigdirdomovca« Trubarja, Vodnika, Linharta, kmečkih puntarjev, Gregorčiča. Peter Kozler iz Kočevske Reke je v nemirnih časih marčne revolucije (1831) izdelal prvi zemljevid z označenimi mejami Slovenije, ki je obsegala precej večji del od današnje, zato je moral izdajo preložiti za nekaj let. Bil je poslanec za Slovence v dunajskem parlamentu, tudi prvi predsednik Trboveljske premogokopne družbe. Dalje: prvi slovenski tabor v Ljutomeru in še vseh ostalih sedemnajst, SHS (drugi S

so Slovenci!), general Maister, Matija Slavič je sodeloval pri pogajanjih v Parizu.

Res se ni začelo 1937 na Čebinah, a puntarska zavest je tlela vključno z velikim štrajkom zasavskih knapov 1958 preko leta 1991 naprej. Man can be destroyed but not defeated. (E. Hemingway)

Trojane

obvezna postaja še danes. Atrans – v rimskih časih – ob cesti Emona–Celeia, cerkvena in politična meja med Norikom in Panonijo, med Ilirijo in Avstrijo, med Kranjsko in Štajersko.

Izlake

s spečo lepotico Medijske toplice. Grad Medija (danes razvaline) je bil v 17. stoletju last družine Valvasor, v njem je preživel otroška leta polihistor

Zagorje evropark

Janez Vajkard. Nad nami Čemšeniška planina in Zasavska gora.

Zagorje – Trbovlje – Hrastnik

je pogosto imenovano kar v kompletu. Tod so bile obale Panonskega morja. Ko so vode odtekale v Črno morje, je nastajalo močvirje in za tem premog. Naseljavanje je potekalo že v rimskih časih, čeprav ni bilo cest. Šele z industrijsko revolucijo se začne število prebivalstva večati.

Za Zagorje (Sagor) obstaja listina – najstarejši zapis iz leta 1296. Je najstarejše premogokopno naselje »črnega revirja« v dolini Medije in Kotredeščice. Zaradi premogovništva so dobili 1849 železniško progo, proslavili so jo s pihalno godbo. Knapci so bili zelo cenjeni, življenje se je razmahnilo. Danes več stavijo na podjetništvo, obrt, kulturo, turizem, glasbo ... Blizu parka z znamenitimi osebnostmi oživljajo Kulturni center – Delavski dom s poročno dvorano in Galerijo Medija.

Navdušila nas je razstava še živečega slikarja Franceta Slane. Udeleženec tudi slikarskih kolonij sredi 60. let Izlake – Zagorje »je bil na svoji razvojni poti samohodec, na vsaki novi razstavi smo odkrivali nove teme«. (J. Mesesnel) Filmsko predstavljeni rojak iz Zagorja Ladko Korošec (1920–1995), trikratni prejemnik Prešernove in še Bettetove nagrade je bil peti sin v rudarski družini. Ded je bil dolgoletni kapelnik rudarske godbe. Oče je poleg igranja na razne instrumente še komponiral in prirejal skladbe, mati je obvladala harmonij. Zelo mlada je ovdovela, tolkli so veliko revščino. Ladko je imel gledališče v srcu, »njegovimi liki so kot izrezani iz življenja«. Ko je mami kasneje povedal, da pōje, jo je zaskrbelo, kdaj bo pa kaj delal. Da, to so bili časi vrhunski opernih pevcev: Rudolfa Francla, Vilme Bukovec, Nade Vidmar, Lupše, ko so študenti in dijaki trumoma zasedali stojišče v ozadju. Korošček bas kot Kecal, Krjavelj, Don Bartolo (Seviljski brivec), Sančo Pansa je neponovljiv. Bil je do ljudi vseh rangov prijazen, tudi prvinsko humoren.

Močno je zaznamoval slovensko politiko znameniti Zagorjan Janez Drnovšek, ki smo se mu poklonili ob spomeniku; konec februarja je minila peta obletnica smrti. Poskušal je poslušati in razumeti, nikoli ni vladal surovo. »Hočem živeti. Mirno, ne kakor barka na razburkanem morju. Moram

res skozi vse kalvarije življenja? Morda si pa zaslužim knapovski dodatek?« navaja njegove besede Boris Jež. Kraj so zaznamovali glasbeniki in zasedbe Laibach, Orlek, M. Gunzek, Zupan (starejši in mlajši), slikar Knez, igralka T. Ribič, veslač Kavzer. Po prvi svetovni vojni je bil znan pevski zbor Slavček z otroki knapov (pevovodja A. Šuligoj s primorskega), gostovali so po vsej Evropi. In nenazadnje – pihalna godba!

Trbovlje

je nastalo iz več naselij po odkritju premogovnika 1805. S trdim delom se je kraj širil, čeprav je premog le na levem bregu Save. M. L.: »V zaprašenih, meglenih brdih / vihrata gori dve visoki / Planina sveta pod oblaki / in Mrzlica – opal na roki. / Dolina vgreznjena med njima – kot jezni gad se v Savo vleče.« A že pred prvo svetovno vojno je knape vleklo v tujino: Francijo (Salomines), Belgijo, Ameriko. Mile Klopčič, predstavnik socialnega pesništva, o deklici Marici, ki je v Detroitu postala Mary Sustersich: bila rojena sem nekje ob Savi.

Pogosti so bili gladovni štrajki, glavne pobudnice le-teh so bile ženske, ki so čarale za preživetje. Zaznamoval jih je tudi spopad leta 1924 z orjunaši, organizacijo jugoslovanskih nacionalistov. 1. 6. praznujejo občinski praznik. Med drugo svetovno vojno so se med »rdečkarji« menjavali Italijani in Nemci z že narejenimi sezname za izselitev vseh prebivalcev južno od Save na Hrvaško, v Srbijo, v Nemčijo. Stojan Batič je knapom in žrtvam postavil mnoge spomenike, osrednjega na trgu. V bližini dominira Delavski dom. Na pročelju, dolgem 80 m, z mozaiki Marija Preglja, je upodobljeno vse bitje in žitje domačinov. Razstava v Zasavskem

muzeju Trbovlje pa še bolj živopisno in podrobno zajema obdobje od odkritja premoga v Zasavju do osamosvojitve. Kot kulturna dediščina je ohranjen del rudarske kolonije. Bila je last rudnika, stanovanje je dobil le knap z družino. Prikazani sta stanovanji iz 20. in 60. let 20. stoletja. Druga nadstropja stavb z ganki so se držala drugo drugega. Dvorišče z drvarnicami, vodnjakom in krušno pečjo so bili skupni. Pri peki na vrhu so se vrstili. Inženir rudnika je nadziral čistočo. Večina denarja je šla za hrano. Otroci so spali tudi po tleh, po predalih. Nekaj premoga so dobili zastonj. Vrčikov ni bilo. Kopat so se hodili v skupne kopalnice. Vzdržali so tudi s pomočjo humorja.

Marsikom se je porodila primerjava z idrijskimi »prhavzi« in knapovskim življenjem. Sicer pa so lepo sodelovali idrijske in trboveljske reševalne ekipe. Trboveljčani so nekaj let gradili progo v jami v Ljubevču. Nepozabna so bila srečanja rudarjev in rudarskih godb 3. julija v Mejci v Idriji. Povezovalno, kajne? S »skokom čez kožo« ohranjajo navado rekrutiranja mladih knapov. Z izobraževalnimi in drugimi ustanovami pa Trbovlje kot center Zasavja skuša preprečevati beg možganov, da ne bi postajalo le spalno naselje.

Ustvarjalnost, načelnost duha ne pozna meja, ne izključuje, se prilagaja, povezuje. (Že spet!) A hrepenenje je zaokrožen rov, / ki sam se v sebe steka, / kjer človek bega in se opoteka, / ker izgubil se je izhod njegov. / Pil bi iz neba svetlobo, / je trosil v mladih prs mehko. / Ne bēži drugam, da ne ostanem sam. M. L.

360 m visoki dimnik nam je skrila megla, kakor tudi »zasavski Triglav« Kum. Pod njim se proti Litiji odpravljamo domov – k maškaram. Srečno, knapi!

Kisevec - muzej

Piramide tudi v Idriji

Miro Žitko

Idrija, Porezen, Jazne, Trojane, Maribor, dolina Branika, okolica Laškega in še se bodo našle. Veliko bo še raziskav in ugibanj, da se moje domneve potrdijo, a brez dvoma so slovenske piramide del mistične postavitve piramid, ki jih v zadnjem obdobju priznavajo po celem svetu. Za vse velja, da so zgrajene iz naravnih materialov, da so obrnjene po straneh neba in da še vedno ne vemo, čemu služijo. Hribe v obliki piramide so našli tudi na Marsu.

Bosanska dolina piramid

Kaj sploh so piramide? Kako so zgrajene? Kdo jih je naredil in čemu služijo? Vsa ta vprašanja so se mi vrtela po glavi, ko smo premagovali 600 km zelo dobrih cest do bosanskega mesta Visoko, ki leži nekje 400 m nad morjem med Sarajevom in Zenico.

Piramide te sprejmejo že od daleč, saj se njihova značilna oblika loči od ostalih hribov. »Tu je pet piramid, ki si jih bomo ogledali«, na hitro pojasni vodič in v prijetni družbi začnemo premagovati stopnice proti mestu izkopavanja na bosanski Sončevi piramidi. Zagledamo kupe odstranjene ilovice in ogromne skalne gmote.

»To ni naravni kamen, to so cementni bloki«, nadaljuje vodič. Ker je moje življenje prepojeno tudi z gradnjo in opazovanjem, sem le težko dojemal, da ti materiali niso prišli sem po naravni poti. Veličastno na prvi pogled in otroško naravno obenem. Posebna kristalna zgradba med posameznimi bloki je še večja uganka. Jasno je, da tega ni naredila človeška roka, naravi bi to delo lažje pripisal. Ko smo si privoščili še sprehod na vrh Sončeve piramide, pa me je ob pogledu na vse ostale piramide že resno začel razjedati dvom glede izvajalca del.

Vsaka dolina je zgrajena drugače, a vse so podobne okoliškim hribom. Dolina piramid je resnično tehnološki, znanstveni in nadnaravni fenomen. Z malo domišljije si z lahkoto pričaramo energijske tokove, ki se čez velike ravne stranice zlivajo v notranjost piramid, nato pa s točno določenim

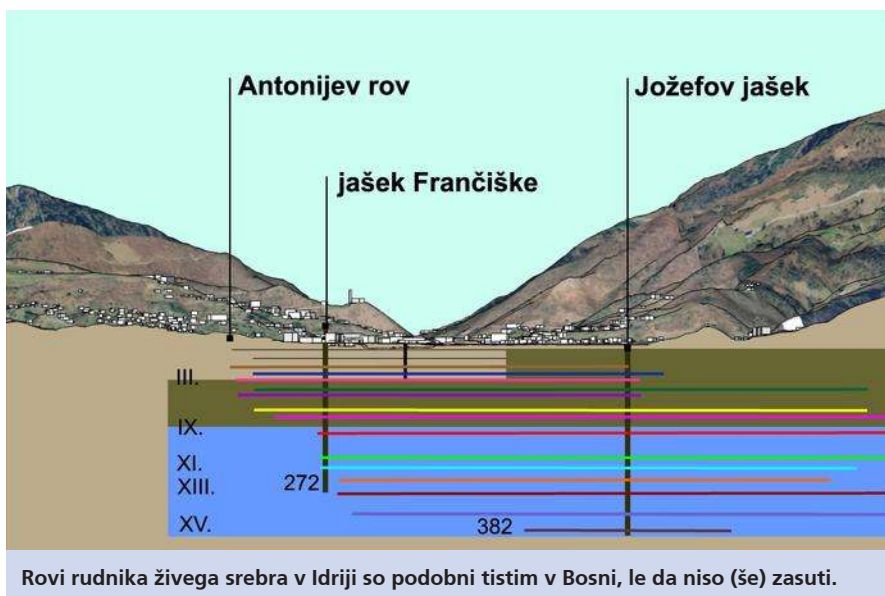
ciljem izstopajo na vrhu nekam v neznano z določenim namenom ali pa obratno? Blage in zelo prijetne energije na pobočju so na vrhu nenormalno močne in po polurnem postanku sem samo še iskal pot navzdol. Bolečina v sicer prazni glavi je postala premočna in sensorji so me opozorili, da se tu nekaj zelo dogaja. Tuneli Ravne so izkopani v bližini največje piramide. Zakaj so kopali predore, ki se kot labirint širijo iz bližnjega hriba proti vsem piramidam? In le zakaj so jih zasipali, se čudim še vedno zasutim rovom, ki na hitro gledano vodijo na vse strani.

Z dr. Semirjem Osmanagićem pred Sončevo piramido v Bosni. Dr. Osmanagić je nedvomno človek, ki postavlja nove temelje dojemanja piramid. Njegov rek, da bo potrebno knjige o zgodovini človeštva in zemlje ponovno napisati, potrjuje tudi idrijska piramida.

Rovi pod piramidami v Bosni. So iskali rudo?

Rovi rudnika živega srebra v Idriji so podobni tistim v Bosni, le da niso (še) zasuti.

Antonijeva cerkev ali kar Antonijeva piramida

Idrijske piramide

Ko takole stojim na glavnem semaforju v Idriji, opazujem pred seboj na hribu cerkev sv. Antona. Zanimiva je, a bolj me pritegne hrib, na katerem se skoraj prevelika bohota. Lično oblikovan deluje na prvi pogled kot stometrski podstavek, a ko mi oči le ne dajo miru, opazim, da gre pravzaprav za pravilno oblikovano piramido. Brez obotavljanja se odpravim na cesto, ki pelje do znane psihiatrične bolnice. V višini cerkve parkiram in se peš odpravim k cerkvi. Osupel obstanem, saj se ponovijo občutki s Sončeve piramide v Bosni, kjer sem pod seboj opazoval industrijsko mesto Visoko. Nenavadna podobnost. Vijugasta reka, dolina, okoliški hribovi, ceste in tisto nekaj, kar ti glavo osvobodi vseh misli. Ostrmim, saj sem v rahlem šoku. Res je piramida, pa ne samo ena, tik nad njo, rahlo zahodno ji družbo dela še ena, ta je malo manjša, čeprav stoji višje, a nič manj izrazita. Zavedanje, da so to res piramide, se še okrepi. Pogled mi nese čez Idrijco na drugo

stran, kjer se na nasprotnem pobočju vidi rudniški objekt. Tudi ta hrib je piramidne oblike.

Spomnim se razlage dr. Semirja Osmanagića, ki je rekel, da so v Bosni na neki globini pod Sončevo piramido odkrili kovinsko ploskev. Sam pa sedaj stojim na piramidi nad največjim in najbogatejšim nahajališčem živega srebra. Za razliko od bosanskih se tu ve, čemu služijo rovi, ki so izkopani pod piramido in okolico pa še veliko več jih je in globlje sežejo. Ko na geodetski upravi dobim še kopijo geodetskih posnetkov v merilu 1:5000 in se prepričam, da je tudi pravilno obrnjena, ni nobenega dvoma več. Za vsak primer preverim še pri g. Ivanu Novaku, bioenergetiku, s katerim sem bil tudi v Bosni, ki z merjenjem potrди, da gre za piramido.

Živo srebro

Je edina kovina, ki je pri standardni temperaturi in tlaku v tekočem stanju. Našli so ga tudi v egipčanskih

grobnicah. Na Kitajskem in v Tibetu je celo veljalo prepričanje, da podaljšuje življenje in pripomore k boljšemu zdravju. Antični Grki so ga dajali v mazila za rane, Egipčani in Rimljani pa so ga uporabljali celo v kozmetiki. V Lamanaju, eni največjih majevskih naselbin, so ga našli v obredni posodi pod ploščo na sredini igrišča za igro z žogo (če je res bilo samo igrišče). Alkimisti so bili prepričani, da je živo srebro prima materia – prasnov, iz katere so nastale vse kovine.

Živo srebro je izredno redek element v zemeljski skorji. Njegova uporaba se zmanjšuje, saj je izredno toksičen. Cena na trgu mu je padla in še danes ne vemo, za kaj bi ga sploh imelo smisel uporabljati.

Krožijo zgodbe, da so iz živega srebra narejena nezemeljska plovila, ki lahko potujejo med astralom in materialnim svetom. Verjetno ni zgolj naključje, da se ravno v Idriji nahaja največje nahajališče živega srebra na svetu!

Vračamo svojemu telesu vse, kar nam nudi?

Monika Kozjek

Ste se kdaj ustavili in se vprašali, kaj bi brez vsega, kar nam naše telo vsak dan posebej, dan za dnem do pozne starosti nudi? Si kdaj vzamete čas, da svoje telo začutite? Vsako mišico, vse procese, ki se v njem tako perfektno vršijo, da živimo in se gibamo ter uživamo življenje?

Pozivam vas, da si danes zvečer vzamete 10 minut le za to, da počastite svoje telo – tempelj, v katerem bivo. Pogovorite se z njim in poskusite ugotoviti, česa mu v zadnjem obdobju morda niste priskrbeli, čeprav ste vedeli, da bi bilo dobro zanj. Začutite ga kot del vašega bitja, kot najpomembnejše prevozno sredstvo vašega življenja.

Živimo v času, ko nam pomanjkanje časa, stres in delovne obveznosti, ki jih je vse več, onemogočajo stalno skrb za psihofizično kondicijo. Vse to vodi v začaran krog izgorevanja. Zamislite si, kako z lahkoto bi premagovali vse stresne situacije, če bi imeli na voljo osebnega kuharja, ki bi vam vsak dan pripravil 5 zdravih obrokov, polnih zdravih hranil, osebnega trenerja, ki bi vas vsak dan pripravil do tega, da bi vsaj eno uro učinkovito telovadili, ter ne zadnje osebno maserko, ki bi vas zvečer sprostila ob mirni glasbi, da bi brez skrbi utonili v blagodejen spanec ... Sliši se idealno, mar ne?

Mislite, da sami tega ne bi mogli doseči? Motite se. Vsak od nas ima na voljo 24 ur na dan, tu se nihče ni uspel pogoditi za več, ne glede na privilegirano. Vsak od nas ima v sebi moč, da se odloči, da bo vsak dan naredil zase nekaj dobrega, nekaj boljšega, kot je bil vaju doslej. Dokler bomo le tarnali in ne bomo pripravljene storiti čisto nič, da si življenje spremenimo na boljše, bomo obstali v kolesu življenja, kjer se bodo stvari obračale le še navzdol.

V prvi vrsti si moramo priznati, da so stvari v našem življenju, ki bi si jih želeli izboljšati oziroma ponovno vnesti v naše življenje, ker smo nanje že dolgo nazaj pozabili. Nato moramo biti pripravljeni na spremembo, ki ne bo lahka, vendar je prvi kamen na novi poti, ki jo bomo tlakovali do boljšega in bolj zdravega počutja. Pri vnašanju novih pravil v naša življenja moramo biti dosledni in potrpežljivi, kot smo pri vzgajanju naših otrok. Ne pravijo kar tako, da je starega psa težko učiti novih trikov – imejte se radi in spoštujte svoje telo in uvideli boste, da je vsak trud, ki ga vnesete, obilno nagrajen, še več, kot rento boste to nagrado prejeli do konca svojega cenjenega življenja.

Kje začeti? Na začetku, z definicijo potreb. Spite dovolj? Jeste kvalitetno hrano? Imate urejene obroke čez dan, prilagojene delu in aktivnostim, ki jih opravljate? Pijete dovolj tekočin? Se gibate vsaj pol ure na dan? Si vzamete čas za počitek in regeneracijo telesa? Se cenite in ste zadovoljni v svojem telesu?

V kolikor ste na sedem zgornjih vprašanj vsaj trikrat odkimali, je nujno potrebno, da nekaj spremenite. Življenje je le eno in nikoli ni prepozno, da ga spremenimo na boljše, da živimo v harmoniji našega bitja z našim telesom.

Z majhnimi koraki poskrbite, da boste vsak večer, preden greste spat, zadovoljni, ker ste zase na ta dan storili nekaj dobrega ... Ste si pripravili zdrav sadni napitek, ste šli na dolg sprehod in ugotovili, kako blagodejno vpliva na vas, ste šli spat 1 uro prej kot ponavadi, ste zavestno sestavili zdrav jedilnik za cel dan, ste zvečer brali knjigo, ki vas je nasmejala, čeprav ste imeli v kopalnici kup nezlikanega perila ... Vse to so drobne spremembe, ki bodo vplivale na to, da se boste imeli raje in da se boste cenili že zaradi dejstva, da ste o sebi sploh

pričeli razmišljati kot o osebi, ki želi stvari obrniti na boljše, in da se boste teh sprememb tudi aktivno lotili.

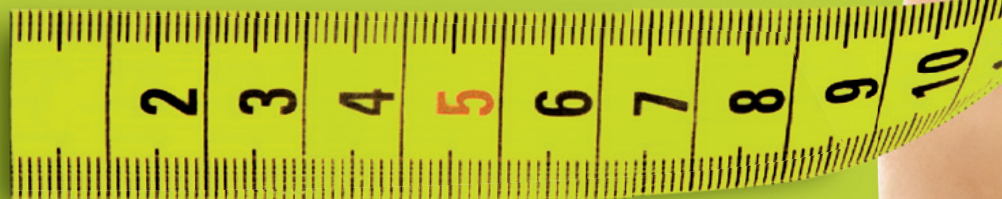
Za boljši začetek spremembe vam prilagam recept sadnega napitka za prečiščevanje in energijo, ki si ga lahko privoščite vsak dan po fizični aktivnosti ali kar tako, za boljše počutje:

½ avokada
½ banane
2 dcl vode
2 jedilni žlici chia semen
1 jedilna žlica javorjevega sirupa
1 čajna žlička cimeta

Sestavine zmešajte v mikserju ali blenderju. Napitek vas bo napolnil z energijo, zdravimi maščobami in vam pospešil odvajanje strupov in odvečne vode iz telesa.

Verjemite vase in v svoje telo!

Kupon za izgubo 5 cm telesnega obsega!

Do pravih mer kot prava dama!
... hitro, udobno, 100% zjamčeno!

V kolikor bi želeli koristiti brezplačno terapijo oblikovanja telesa se prosim predhodno naročite na telefonsko številko 051 313 001, da vam omogočimo ustrezen termin.

V Linea Snelli probleme s telesno težo rešujemo celostno, strokovno in individualno. S popolnoma naravno, svetovno razširjeno metodo oblikovanja telesa Linea Snella® in veliko strokovnostjo terapevtk vam bomo pomagali odpraviti odvečne kilograme in celulit, učvrstiti tkivo ter vzpostaviti dobro počutje telesa in duha. Hkrati vam bomo tudi svetovali na področju zdrave prehrane in čustvene dinamike ter vas izobraževali preko rednih individualnih svetovanj, predavanj in delavnic. Na prvem posvetu vam bomo pripravili individualen in ciljno naravn program, ki bo omogočil zjamčeno izgubo centimetrov točno tam, kjer si to najbolj želite. Da pa se bodo vložena energija, čas in trud obrestovali tudi dolgoročno, vam po zaključku programa nudimo še celoletno brezplačno svetovanje.

Pridružite se nam v svetu Linea Snella

V letošnje poletje lahko vstopite popolnoma preroreni! Vabimo vas na brezplačen pregled, ki je popolnoma neobvezujoč, zaradi izredne učinkovitosti programov pa dajemo tudi pisno jamstvo za uspeh! Za naročilo pokličite brezplačno telefonsko številko 080 15 88.
<http://www.lineasnella.si/>

Izkoristite poletni čas, ko lahko najhitreje in najučinkoviteje oblikujete svoje telo in se brez večjih naporov in odrekaj znebite odvečnih kilogramov in centimetrov. Ne zamudite priložnosti! Pripravili smo vam izjemno poletno akcijo.

- PREVOZI OSEB IN SKUPIN

- PREVOZI BLAGA

- HITRA DOSTAVA POŠILJK (Ljubljana in okolica)

- ORGANIZACIJA PREVOZOV

- RENT-A-CAR

RCT TRANS

Partizanska 8, 5280 Idrija
E-mail: rcitrans@amis.net

☎ 041 648 393

Idrija epicenter primorskega badmintona

Polona Rupnik

Le kdo ne pozna badmintona? Njegov razvoj v Idriji je bil bliskovit. Od občasnega druženja in nabiranja kondicije ob tej igri do organiziranega igranja in prvega tekmovanja je minilo le nekaj let. Leta 2004 so se igralci badmintona pridružili Športno-rekreativnemu društvu Idrija kot posebna sekcija, dve leti kasneje so postali še člani Badminton zveze Slovenije in začeli znanje prenašati tudi na mlajše. Sekcija danes šteje 60 članov.

Mene osebno badminton spominja na poletje, morje in piknike, a me je vodja badminton sekcije Miran Vihtelič poučil, da je badminton zimska športna dejavnost. Zato so tudi idrijsko badminton ligo poimenovali Zimska liga. Letos so jo pripravili že enajstič. Med moškimi je drugič zapored slavil Jani Murovec, pri ženskah pa je prehodni pokal šel v roke Meti Petrič.

»Na državni ravni nas tekmuje kakih 15, 17 članov,« pravi Miran Vihtelič, ki je po doseženih rezultatih najboljši idrijski igralec badmintona. »Letos sem prišel med prvih 32 tekmovalcev,

kar je velik uspeh,« pripoveduje Vihtelič. Med svojimi večjimi uspehi omeni še zmago v rekreativni ligi TRUMP v sezoni 2008/2009 in ne pozabi pohvaliti igralskega kolega Primoža Makuca, ki je pred tremi leti na članski lestvici Badminton zveze Slovenije zasedel 17. mesto. »Letošnjo slovensko badminton ligo smo kot ekipa končali na 9. mestu oz. na 1. mestu v drugi ligi, « še doda Vihtelič.

»Primorska glede razvitosti badmintona močno zaostaja za ostalim delom Slovenije, glede na udeležbo v Zimski ligi – 8 deklet in 16 najboljših moških iz rednega dela lige

Sodobni badminton se je pojavil sredi 19. stoletja, razvil pa se je iz antične igre »battledore« in »shuttlecock«, viri pa segajo v staro Grčijo, na Kitajsko, na Japonsko in v Indijo.

– pa lahko mirno rečemo, da je Idrija epicenter primorskega badmintona, omenjeni turnir pa nekakšno nesojeno vsakoletno primorsko prvenstvo.«

Udeleženci 11. Zimske lige

Pravijo, da je badminton najhitrejši šport z loparji. Hitrost žogice dosega preko 260 km/h, tako da so hitrost, spretnost, gibčnost in strelsko hitri refleksi bistvene sposobnosti športnika. Ne smemo pa pozabiti na vzdržljivost, saj lahko športnik na tekmo preteče tudi več kot 6 km.

Poletna osvežitev v Hotelu Jožef

V poletni vročini se prileže nekaj hladnega. Vabljeni v Hotel Jožef, kjer vas bomo poleg stalne ponudbe sladice osvežili z našo poletno ponudbo.

- ❖❖❖ Marinirane jagode v zgoščenem vinskem kislu na mascarpone kremi
- ❖❖❖ Jagode »Romanov« z zelenim poprom v pomarančni omaki in vanilja Burbon sladoledom
- ❖❖❖ Poletna palačinka s sladoledom in gozdnimi sadeži
- ❖❖❖ Sladoledni frape s svežim sadjem
- ❖❖❖ Limonin sorbet s penino

30 let organiziranega tenisa v Idriji

Polona Rupnik

Teniški klub Kolektor je bil ustanovljen pred tremi desetletji in v vseh teh letih tekmovalcem zagotavlja kakovostne treninge z dobro trenersko ekipo. Ob strani mu vseskozi stojita s sponzorskimi sredstvi koncern Kolektor in družba FMR d.d., zadnja leta pa klub pridobiva sponzorska sredstva tudi preko razpisa Zavarovalnice Triglav d.d. in od ostalih malih donatorjev.

Najuspešnejši tekmovalac Teniškega kluba Kolektor je trenutno Luka Miklavčič, ki tekmuje v kategoriji do 14 let. Letos se mu je v zimskem tekmovalnem obdobju na 4 turnirjih uspelo uvrstiti v finale. Luka je zmagovalac letošnjega največjega teniškega dogodka v Sloveniji – Challenger Tilia Slovenia Open 2013, ki se je pred kratkim odvijal v Portorožu. Poleg njega so v klubu tudi mlajši tekmovalci, ki zelo hitro napredujejo in se prav tako udeležujejo različnih tekmovalnih po Sloveniji. »Udeleževali se bomo turnirjev in se borili za dobre rezultate; tudi na kakšnem turnirju izven meja Slovenije,« pravi glavni trener Sergej Ocepek, in dodaja, da želje tekmovalcev igrajo pomembno vlogo pri doseganju dobrih

rezultatov. »Luka Miklavčič želi postati prvi tekmovalac v Sloveniji, kar je povsem realno,« pripoveduje Ocepek. »Tekmovalci trenirajo vsak dan. Treninge smo združili, da so lahko čim več na igrišču in da lahko med seboj igrajo tenisači z različnim teniškim znanjem.« Med šolskimi počitnicami je intenzivnost treningov tako še večja, saj otroci trenirajo 3 ure v jutranjem terminu.

Da bi pridobili kar največ teniškega podmladka je klub v letošnjem letu začel intenzivno delati na promociji tenisa, saj je to šport, ki nam omogoča tako individualno kot ekipno udejstvovanje; uči nas hitrega in učinkovitega reševanja problemov, borbenosti in vztrajnosti; izboljšuje

koordinacijo telesa, ravnotežje, gibljivost, hitrost in eksplozivnost; krepi in skladno razvija vse mišice telesa. Za najmlajše so letos pripravili teniški vrtec in teniško šolo, pozabili pa niso niti na dijake, študente in odrasle. V drugi polovici avgusta bo ob zadostni prijavi potekal teniški kamp za otroke s pestro vsebino. S tečaji bodo nadaljevali septembra, ko se ponovno začeta teniški vrtec in šola. Otroci naj bi se teniških veščin učili ob torkih in četrkih od 17. do 18. ure. Informacije o tečajih, ki se bodo začeli septembra, in teniškem kampu bodo objavljene na prenovljeni internetni strani kluba www.tkkolektor.si.

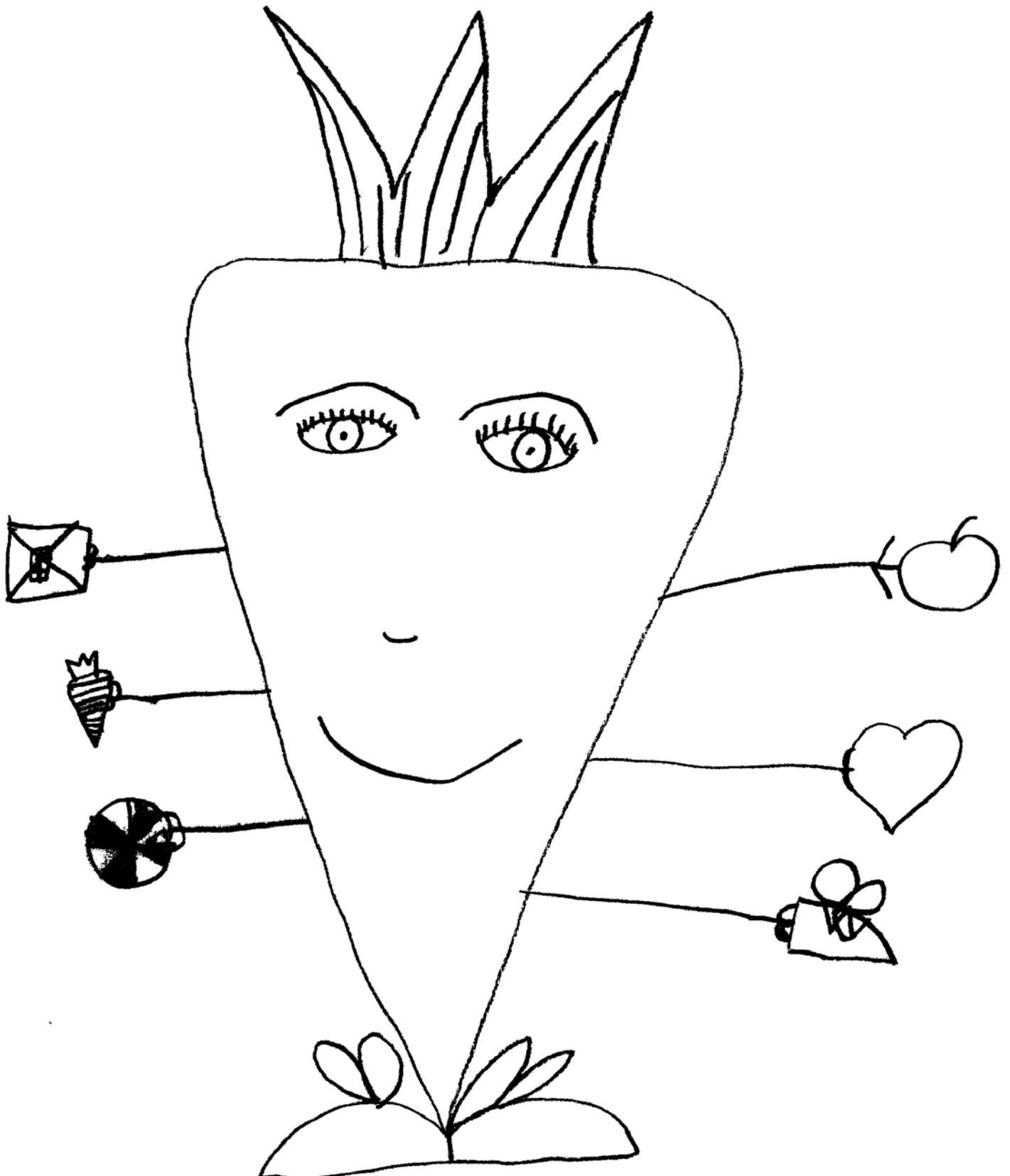
Sicer pa je bila sredina julija v Mejci rezervirana za Kolektor Open, teniški turnir, ki ga je klub pripravil ob svoji 30- in Kolektorjevi 50-letnici. Turnirja z nagradnim skladom 2000 evrov se je udeležilo 19 tekmovalcev. V finalu sta se pomerila Jani Murovec in Bor Pristavnik. Slavil je slednji. Tretje mesto je pripadlo Mihi Blaškoviću, četrto pa Igorju Bogataju.

Del ekipe tekmovalcev na teniškem turnirju Kolektor Open

Zdravko

V okviru natečaja Zdrav Kolektor smo iskali najboljšo maskoto za Zdrav Kolektor. Po mnenju komisije je najboljšo prispevala Kristina Berglez, učenka idrijske osnovne šole. Vzemite v roke barvice in jo pobarvajte.

Se bo Kolektor v okviru diverzifikacije v prihodnjih 50 letih lotil novega proizvodnega stebra?

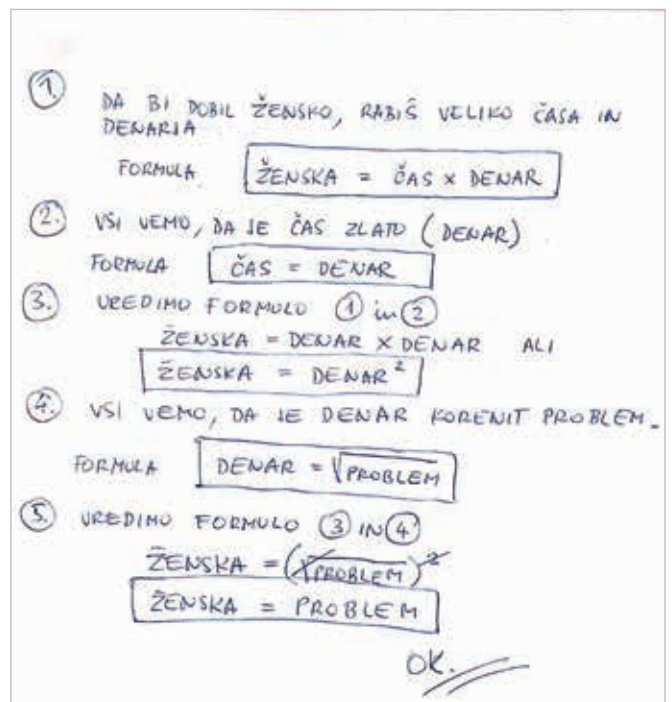
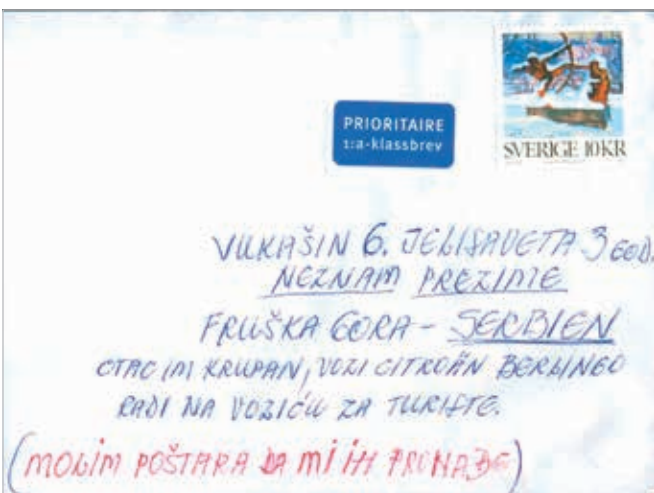
Idrijska občina se pohvali s številnimi mednarodnimi priznanji. Z enim od njih je opremila tudi tega sobodajalca

Kriza je udarila tudi na ceste

Kjer so »sosedje« večinski lastniki se gradi, tam kjer so drugi »sosedje« lastniki pa je že vrsto let tako kot je. Za podreti.

B BRUS TRANSPORT

ISO 9001
BUREAU VERITAS
Certification

BRUS

BRUS d. o. o., Godovič 154, 5275 Godovič, Tel.: (05) 37 25 200, Fax: (05) 37 25 201
E-mail: info@brus.si, URL: www.brus.si

